ספר

תבנית היכל

אשר בו נחקר בקצר אמיץ על הבית אשר עשה
המלך שלמה לה' בכל חוקותיו ובכל צורותיו

הנמצאו בו למיום יסודתו על הר הקדש ויער היעת אשר טימום
הרשע נתנו לשממות 'עלם בחרבן בית שני:

ועוד יגזור לומר על כל הכלים היקרים אשר יפרתו נס
נקדש חיס לפי ענודתו לא נעדר: ומלה ונס מכל
מלאכת המשכן בשלמות יש למקבר תבנית מעשה מרטים כלו נכוו
ניתר עתת והוגלה רבה אשר נכתם לופיר לא יסולה:

חברו בלשון לע וגם העתיקו ללשון הקדש החכם
ומאור ניעלה כופר מהיר בתורת האלהים 'כמהרר
יעקב יהודה ארי שבחבורה אשר חפץ להוציא לאור
תעלומו' סודות בית תפארתנו אשר במהרה בימינו יבנה ויכונן:

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org

נרפס פה
ע"י חיים תשע"א

אמשטרדם

שנת ה' בהיכל קדשו ה' בשמים ככאו לפ"ק

בבית המותפים
יהודה בן מו"הרר מרדכי ז"ל שמואל בר משה הלוי שליטא

LIBELLUS EFFIGIEI,

TEMPLI SALOMONIS,

IN QVO

Fabricæ Templi & omnium ejus vaſorum inſtrumentorumque, quibus olim adminiſtrabatur ſtructurâ, ac formâ, breviter deſcribitur.

Cujus Ortographicum tipum, cuilibet curioſo viſendum exhibet, auctor ejus

JACOBI LEONITII
HEBRÆI.

AMSTELODAMI,
Apud LEVI MARCUS, Anno 1650.

רשיון אצילי הארץ

נקראים נציבים כלליים

הנציבים הכלליים ארני הארץ מן המדינות המחוברות הסכימו ביניהם · והזו כאשר המה מסכימים ומודים בזה **ליעקב יהודה אריה** מתושבי העיר מידילבורגו במדינת זילנדייאה שבמשך ט'ו שנים רצופות לו לבדו יהיה הרשות והממשלה להדפיס או למכור · גם לצוות להדפיס לכל מי שירצה באלו המדינות המחוברות · כרכים ועירות · הספר שהוא חבר על ביאור ענין **היכל ה'** אשר עשה המלך שלמה · ומצוים הם הנוכרים בצואה נמרצת לכל איש מתושבי המדינות האלה שלא להדפיס את הספר הנזכר במשך כל הט'ו שנים · או שלא למכור אותו · או לצוות לאחרים להדפיסו · ואם באולי יהיה נדפס במדינה אחרת שלא להביאו הנה לעשות כתורה ממנו או להתעסק בו מבלתי שיהיה לו רשות מן האריה הנזכר על ענש אברן כל הספרים הנדפסים מלבר מאתים פרחים ממטבע המדינות האלה אשר מהם השלישית הראשון יהיה לשוטר העיר אשר יפקוד העון בראש העבריין ההוא · והשנית לעניי הארץ · והשלישית האחרון ליעקב יהודה הנזכר · אמנם בתנאי שיחוייב לבקש לו הסמכה לרשיון הזה שלנו מן המדינה או מדינות שירצה להדפיס או למכור את הספר הזה :

בהיות הבירה עשרים לחדש יוניו מאלף ושש מאות וארבעים ושנים

נרשיון הנציבים הכלליים ולמטה היה כתוב

לוחינברג גלדרינק
י' די לוחידי

רשיון אצילי

מדינת הולנדייאה

באשר

אצילי מדינת הולנדייאה ואוישטי פרישלנדייאה פקדו רשיון הנציבים הכלליים ארוני הארץ חתום בכ' לחדש הזה אשר בו במעלתם הרמה והאדירה הסכימו והודו ליעקב יהודה אריה מתושבי מידלבורגו אשר הוא לבדו יוכל במשך ט'ו שנים רצופות להדפיס או למכור או לצוות לאחרים להדפיס ולמכור במדינות המחוברות האלה כרכים ועירות הספר שהוא חבר על ביאור עניני **היכל ה'** אשר עשה המלך שלמה· ולשאלת האריה הנזכר לחיות לו מן מעלתם הרמה והתקיפה רשיון עם הסכמה בתוקף נאות ונכון ·

קיימו וקבלו האצילים הנזכרים אצילי מדינת הולנדייאה ואוישטי פרישלנדייאה הרשיון הנזכר התוא· וכפי זה הסכימו ביניהם והודו לו אשר במשך ט'ו שנים רצופות לו לבדו יהיה הממשלת והרשות במדינות האלה המחוברות כרכים ועירות להדפיס או למכור או לצוות לאחרים להדפיס או למכור באיזה אופן שיהיה הספר הנזכר שהוא חבר על ביאור עניני היכל ה' אשר עשה המלך שלמה באיסור נמרץ לכל מי שיהיה שלא להדפיס הספר הזה · או שלא למכור אותו בשום צד שיזדמן · או שלא להתעסק בו· או להביאו למדינות האלה להתעסק בו או למכרו בין בכל בין בחלק ממנו גדול או קטן בכל משך הט'ו שנים הנזכרים מבלתי רשות האריה הנזכר וזה על העונשים והאברות המבוארים ברשיון האצילים הנזכרים אשר במעלתם הרמה והתקיפה הבינו וסדרו לערוך נגד העבריינים ויפקר כאשר יאות· נתון בהיא הבירה מתחת החותם הקטן מן המדינות הנזכרות בכ'ח לחדש יולייו מאלף ושש מאות וארבעים ושנים:

נרשיון אצילי הארץ : ומתקת היה חתום

לוכריך וואן ביילומונט

רשיון אצילי

מדינת זילנרייאה

אצילי מדינת זילנרייאה הסכימו ביניהם והורו כאשר המה מסכימים ומורים היום הזה ליעקב יהודה אריה מתושבי העיר הזאת מידילבורגו אשר במשך חמשה עשר שנים רצופות הוא לבדו יוכל להרפיס או לצוות להרפיס הספר הזה הנקרא **תבנית הכל** שהוא חבר על ביאור עניני חיכל ה׳ אשר עשה המלך שלמה וגם יחקור בו על כל כלי השרת אשר ישרתו בם בקדש · ויצוו האצילים הנזכרים באיסור נמרץ לכל מי שיהיה שברשיון כל הזמן הנזכר לא להרפיס הספר הזה במדינה הזאת מבלתי רשות המחבר הנזכר · וגם שלא למכור אותו או להתעסק בו ושלא להביאו הנה אם באולי יהיה נדפס במדינה אחרת גם בלשון לעז גם באיזה לשון שיהיה על עונש אברן כל הספרים הנדפסים או המובאים הנה ועליהם יהיה נענש העבריין בפעם הראשונה במאה פרחים ממטבע המדינה הזאת · ובשנית פרחים מאתים · ובשלישית שלש מאות · ומן העונש הזה יהיה שלישיתו למגידי הרבר · והשלישית לעניי הארץ · והשלישית האחרון יהיה לשוטר העיר אשר יפקוד העון בראש העבריין ההוא · אשר על כן לכל העם מקצה ולכל איש מאישי העם בפרט יתודע את אשר יעשו על ככה : במידילבורגו הבירה ז׳ לחדש חברירו מאלף ושש מאות וארבעים ושנים ·

כרשיון לאצילי הארץ הנזכרים

לשעווינסקי :

לחכם הכולל התורני מורנו הרב ואב בד בקק אמשטרדם כמוהר״ר שאול לוי מורטירא יץ

אריה רבי עלאי בנית ·
אותו בראש ההרים תשור :
נכון בנוא נרחי מצרים ·
האוברים מארץ אשור :

לחכם הנעלה ר׳ יצחק אבואב משתי תנועות ויתד ושתי תנועות ויתד ושלשה תנועות

על רום שמי יריץ האם עלית ·
לחצוב יהודה מה שבות כודך :
כי הן בתעצומות הלא גלית ·
מקדש ה׳ כו ננו ידין :
אך אם בצל אל חי אזי היית ·
איך נפ לאה מיני מאד הודך :
ילכו בני יעמי לאור אשך ·
לבא ביעך אל נוה קדשך :

לחכם הנעלה ורופא מובחק ר׳ שמואל בר אברהם ישורון הרופא נע מיתד וארבע תנועות

הלא בריאותי לעומתי · יופי המלאכתהיאת וכי נאה להודות · נדבה רוחי בשיחי · להללה ולפארה בשירי זמרה · והגם כי לא נסיתי באלה ואין בפי שיר חדש · כמכתי על כי האהבה

תאחבה מקלקלת את השורה • וכפי כחי •
פתחתי במזמור לתודה • וואת ליעקב יהורה :

צאינה וראינה • בנות צ יון הנה •
ופה תמ צאינה • דמות תב נית מקדש:
וביאור צורתו • למן ד בנורתו •
ערי יום מפלתו • ושנית נתחרש :
והוא מ לא חכמה • ודעת ומזימה •
ומז הב כמה • וכמה נחמד הוא :
ולכן כל חכם • בכל אלת יחכם •
ואם יח שוב ערכם • ברב י ערכתו :
שמו אל הנעלם • ירומם בעלם •
לעת ח רות עולם • בעינינו נראת :
אז הוא שוכן ער • יכונן בית ועד •
ובישו רון לער • כבודו יראת :

לחכם הנעלה ר אדרן צרפתי יסודתו על יתד וארבע תנועות

לשבח תהלת המחבר • פתחתי פי לזמר :
שבח ויקר וגדול וכבור • ובהיכלו כלו אומר כבוד :

ראו בני תבל וכן תמהו •
תבנית הדר היכל אשר בנית :
ראו גאון תמרה וכן נפלאו •
היה לישראל אשר פנית :
לא יאמרו עוד י עקב בנהו •
אכן בישראל שמך קנית :
יורו יהודה לך לשם הורך •
מקדש ארני כו ננו ירך :

הנה רמות היכל אשר ראינו •
היה לראבן ולצוקמים :
ישבנו ננרו ונם בכינו •
כי נזכרו צרות ירושלם :
איה שכינת אל אשר קוינו •
אצעק בקולי אוי חלא פעמים :
כי חרבו צרים נורא הורך •
מקרש ארני כו ננו ירך :

נם זה לטובה אות לרתבנירתן •
נוכח בימינו לבן ישי :
ער אין שבי ילכו בני רתך •
ער אן צבי פורח ארון כל חי :
מתי זבול תבנה להור עמך •
לך י קריבו אז מלכים שי :
נשיר אז יחר לשם חורך •
מקרש ארני כו ננו ירך :

מן המחבר אשר כלו מסרי מיתר ותנועה

אעורר זמירות • בחלל ותודות •
לנורא תהלות • ורב וו יעלילה :
בירעי להשלים • רמות מ קרשים •
במעשה חרשים • לשם ו תהלה :
כשנים קצובים • שלשה רצופים •
ומוצא כספים • ברוח נדיבה :
פרטיו רמוזים • בארבע ספרים •
הלא ה חברתים • לך פח נחבה :
ובעת ת תכונן • בסוד בית מחונן •
לשונך תרנן • בשירה חרשה :
בירעך יסודו • לערך דמותו •
בארכו ברחבו • למאות שלשה :
ואל זה תחבר • גרולת ששתו •
לתשעים אלפים • כפי רפירתו :
ואם ת עמיק עוד • תשער רבבות •
לעשרים ושבע • גרולת כמותו :
אחלה לעליון • ירצה לאביון •
ובנה אפריון • נוה ח נעימים :
ויפרח בימיו • נטע צ עצועיו •
ומשול משליו • נגיד הלאומים :

הקדמה

לעין הקורא

הנה נא אתה הקורא נבר יצאתי ידעתי כי מפני כתבי הקודש ומפרשיהם אנשי
השם אשר תראה ומפני ספרי חכמי המשנה שלמים הם אתנו יתבארו לך
דברים רבים לאין תכלית מעניני הבית הגדול והקדוש אשר יעשה המלך שלמה לה׳
ומכל כליו אשר ישרתו לו בחם:

אמנם יען שכל הענינים האלה כאו בכפרים נפרדים צו לצוקו לקו נבובים ומבלתי כרוך
הן הם לא יספיקו להוריענך על נכון צורת הבית הנזכר ותכונתו לשתוכל לציר
בדמיונך כל מוצאיו ומבואיו לשכותיו וחצרותיו כאשר היתה בימי קדם קדמתה משפט
הבית הקדוש ההוא ומעשהו:

אשר על כן סיעפי הרהבוני לחציג לפנין החבור הקטן חלזה אשר בו בקצר אמין
ושפה ברורה המלאה לה סמוכות בדברי רז׳ל תמצא כל הדברים האלה
נרשמים אתת לאחת למצוא חשבון: ועתה לישר לפנין את הדרך אשר תלך בה ואדת
הענינים אשר תבא אליהם ראיתי לחלקו לארבעה ראשים:

האחד יחקור על כל ענני הבית בכלל אשר בעבורם תכין תוקף הבית הקדוש
החוא וממשלתו:

השני ישקיף על תמונת הבנין וצורתו אשר ממנו תראה יקר בית קדשנו ותפארת
שלמותו:

השלישי יגזור אומר על תמונת כל כלי השרת זהב וכסף ונחשת אשר למיעגם תרע
את יעשר כבור הבית הקדוש ההוא ואוצרותיו:

הרביעי ידבר על הבנינים הנכבדים אשר היו כמוכים ומדובקים להר הבית הלא
המה היכל המלך שלמה אשר ממנו בעלייתו המפוארה יעלה בית ה׳:

ועוד ידבר על אודות מצורה נשגבה נקראת המגדל אנטוניאה אשר היתה
נדרשת להנין על המקדש מפני אויב:

ואף שכל הדברים האלה כוללים פרטים רבים אשר לבלתי הטריחך לא
העלתים הנה על כפר · יען שאין כוונתי בזה כי אם להדר לפנין כל חלקי
זתבנית אשר יצויתי מן הבנין המשובח והנפלא הזה בכלי יקר הערך מעשה חרשים כלו
משלשה אמוה ארכו ושלשה אמות רחבו ואמה וחצי קומתו באופן שבאבינו יורה חלק
משלש מאות מן המקדש לארכו ולרחבו וחלק מתשעים אלפים משטחיותו וחלק משבעה
ועשרים רבבות מגדולת כל גופו:

ולפי שתמונת הכלים הקדושים אשר ישרתו בם בקודש בהותם עשויים על עין
המרה הקטנה הזאת לא יוכלו להראות שלמות תמונתם איש איש על עבודתו
ועל מקום מושבו אשר המה מונחים שמה · ראיתי לעשותם על ערך מרה אחרת גה כל

הקדמה

אחד מהם יורה חלק מעשרה מכל כלי לארכו ולרחבו וחלק ממאתים משטחיותו וחלק מאלף מגדולת גופו:

אשר בעבור זאת קראתי לחיבור הזה **תבנית היכל** יען נמצאים גו בשלמות רב כל פרטי הבית הגדול והקדוש הנזכר ועל אודות שכמו שתבנית איזה דבר הוא רשימת הדבר ההוא היעצמי המצויר כן החיבור הלזה איננו כי אם קצר דברים מכל מה שאוריעך על נכון בספר אשר על עצם הענין הזה אחבר אחר ימים אחדים אם יגזור ה׳ בחיים חלקי:

ואם אותה הטעין בתוך הדברים אשר הנח אוכיר תמצא מקצתם יהיו בעינין כזה ויפרידך מחשרת המבוקש כמו במוצאך מגדלי המבצר אשר למקדש סביב יעטירוהו:

האולם הדרומי גבהו כפלים מגובה האולמים האחרים החיצונים:

נפן חזהב פורלית על פתחו של היכל:

תבנית שושן הבירה צורת על השער חמזרחי:

עטרות הזהב תלויות בחלונות ההיכל ודברים כיוצא בהם אשר כלם יעידו ויגידו שהיו בבית שני ולא בבית ראשון אשר עשה המלך שלמה אל תשתומם על המראה כי בתבנית אשר עשיתי שמתי כל הדברים אשר בבית עלמים נמצאו למן היום הוסדה ועד יום גלות הארץ לחלופין על ידי פיטום הרשע:

ובחבור הנזכר אשר כבר התחלתי להוריעך קושט דברי אלה דברי אמרת אמציאך בעצם ור אשונה הדברים שהיו בבית ראשון והדברים שהיו בבירה שני איש על מקומו יבא בשלום:

לכן אוחילה לפניך לתת לנפשך מרגוע לימים אחרים עד אשר אשלימהו בעזרת האל יתברך ושם תחזינה עיניך משרים מכל מלאכת התבנית הנפלא הזה והאותות והמופתים אשר עליהם סמכתי ולקשתי בעמל וכעס אלה מפה ואלה מפה מכל גדולי הדור אנשי השם אשר על הענין הזה בספריהם גזרו אומר איש איש מחקירתו אשר המה חוקרים:

ואני תפילה לאל חיי יזכני להשלימו כאשר נדרתי ולך תהיה שלום עד בלי ירח:

החלק הראשון

מעניני הבית בכלל

הנה אתה עתה ברוך ה' הקורא במאמר הזה כאשר תחפוץ לכונן מיתרי תבונתך על חקירת פרטי הבנין המשובח והמפואר כבית קדשנו ותפארתנו אשר עשה המלך שלמה לה' צריך מבלי ספק שתקדים לך ידיעת אזור דברים כלליים אשר באמציעתם תוכל להכיר את חין ערכו שגיתר שאת ויתר עז גבר מעלתו על כל הבנינים האנושיים אשר מעולם היו בניני השם והמעלה ביניני בני אדם גם בני איש:

יבאר מעלות בונה הבית

העיקר הראשון הוא שהבית הגדול והקדוש הזה נבנה במצות מלך עריץ וחכם מאור אשר בחכמה ועושר נתגדל על כל מלכי הארמה הוא "המלך שלמה אשר על רוב "חכמתו ומעלתו הרמה יעידו הכתובים והאמנם שאצלו היתה אמון החכמה והמדע האלהי לא הורשה לבנותו לפי דעתו ורמיונו אבל ביעור אלהי יעשהו על פי מלאכת "החבנית הנתון לו מאת ה' מן השמים באשר הוא יתעלה חיה הבנאי הראשיי לבנין האלהי והנפלא הזה כי כאשר בשנים קדמוניות הראה למשה יצברו בהר סיני: תבנית משכנו תרוחניי למען אשר יצוה בעשייתו לחכמים המלאים חכמה וערמת אשר רוח ה' נוכחה בם ככה חפץ למען צדקו להשכיל אחרי כן לדוד המלך את תבנית הבנין הגדול והנורא הזה לביעבור ילמדהו לשלמה בנו אשר יקום תחתיו במלוכה למען אשר יעשהו בצלם דמות תבניתו מבלתי נשותו ימין ושמאל:

מלכים א ה ו'

מלכים א ג נ'

ד"ה א כ"ח

הכספר העצום מעושי מלאכת הבית

העיקר השני הוא כי "הבנין הנזכר נעשה על ידי מכפר עצום מאנשים אשר יעלו למאה אלף ושלש ששים אלף ושש מאות: ומהם מנצחים על עשרי חמלאכה שלשת אלפים ושלש מאות ועליהם היו עוד שלש מאות ממונים על הנציבים האלה אשר על פיהם תעשה כל חמלאכה הקדושה ההיא לא נשמע כדבר הגדול הזה בכל בניני עולם:

הנ"ה

העמים שהכינו יחס במלאכת בנין הבית היו הנידוכים והגזרים להיותם מכמים מקומים במלאכת מחנות העגים והחכנים הגדולות והנפלים היודעים לעיין הציורים הדקים בחכנים וגעגים בקבת' כמלאה כאשר יעשה הגזרן בכסף וכזהב והנגרים היו נושאי הכבל להניח העגים והחכנים למקום המפץ וגם למסוך עגים מיער הלבנון מלבד היסרלים שהיו הממונים על המלאכה:

מלכים א ה

"בבנין בית הכין הורודום המלך מספר פעמים מלבנות הבית יתן מהרשים ומומכים יודעים במלאכת הבנין כפר פעמים שלף ליש: ושלשי שלף עבדים מן הגוים לפנות סתכן: יהודים שכירים עושים במלאכה נירוסלים פעמים שלף כהנים אשר מין בהם כל מום הרחוים לעבות מלאכ' נקדש הקדשים במקום אשר לא יקוד זר שלף ליש: לוים משוררים ויודעים לשרת נקדש פעם מאות: עין כלם יעלו למספר מלה אלף ואחד ושלשים אלף ופעם מאות:

ספר ראשון

החכמה חנפלאהבריוק מחת הבית

העיקר השלישי הוא כי החרשים ואומני המלאכת שבבנין הנזכר נתעסקו היו כל כך בקיאים בריוק משפט הבית ומעשהו כי כאשר יכינו העצים והאבנים לבנות הבית ויביאום אחרי כן אל מקום החפץ לתרת אותם בהקוסותם נמצאים בריוק נפרץ על חסרח האמיתירת שהיה צריך לחמרת מבלי שיצטרכו להוסיף או לגרוע מהם דבר באופן כי המקבות והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו: מלכים ח' ו'

הזמן אשר בנן הבית נתמשך

העיקר הרביעי הוא שהאמנם שהמספר הזה מאנשים היה כל כך יעצום ורב מאד הנה הזמה נתיעכבו בעשיית המלאכה הנזכרת עד משך "שבע שנים מן חיום אשר התחילו בה ועד אשר כלוה לגמרי: סס

ענין לבנת הבית ויופיו

העיקר החמישי הוא כי כל מעשה בנין הבית הגדול והקדוש הנזכר היה מאבנו "שיש פחור דומה בזוהרו ללבנת חספיר ולעצם השמים לטוהר אשר על כן "חנכרים הבאים לירושלם בהביטם אל הבית מרחוק לא יכירוהו כי יחשבוהו לאחד מחרי שלג וכזרוח השמש על הארץ יתנוצץ כלפיד אש זוהר הבית מבחוץ במקום אשר ניצוצי חשמש יביטו על ציפוי הזהב שהיה שמה באופן כי כל הרואים את כבודו לא יוכלו להביט בי יכהו עיניהם באריבות כאשר יקרה לרואי השמש לסיבת זוהר ניצוציו: ד"ה ח' כ"ט קדמוניות יוסיפון ספר ו' ו'

הגובה חנפלא אשר היה לבנין הבית

העיקר הששי הוא כי הבנין הנורא הזה יראה על ראש ההר כל כך גבוה "כי העומר על גג האולם התימני אשר הוא אחד מהארבעה האולמי' החיצוני' הסובבים מחוץ להר הבית לא יוכל להביט אל הנחל העובר תחתיו מרוב הגובה הנפלא שהיה שמה כי קורם הביטו לארץ חושך ענן וערפל יתיצבו לו מנגד בינה ובין ראות עיניו באופן כי יתעלף נפשו למות וגם מאור עיניו ינוס כמנו: מלחמות יוסיפון ספר ה' ו' ל'

הדברים אשר היו נכונים לבנין הבית

העיקר השביעי הוא כי רבוי החמרים אשר היו נכונים על ידי דוד המלך לבנין הבית הנפלא הזה היו יער לארז חקר יען מאבני "שיש טהור ומיצי ארזים ואלגומים נופך כפיד ויהלום וכל אבן יקרה רבו כמו רבו יער אין מכפר ולנחשת ולברזל אין משקל אמנם לזהב ולכסף היה מספר קצוב יעצום מאור אשר יגיע למאה ושמנים אלף ככרים ועשרת אלפים דרכמונים אשר לפי המשקל הנהוג היום בינינו יעלה לעשרת אלפי אלפי וחמש מאו' ושמני אלף ומאה לישראו' ושנים עשר וחצי לישר' בהערך כל ככר "למאה ושלשי' וחמשה לישראות לפי משקל ארץ "איטלייאה אשר יעלה לאחד עשר אונקיות וחלק

הנ"ה

יש עושים הככר משקל מאה וחמש' ועשרים לישראות

מלכים ח' ו'

וחלק מחשיע מאונקי׳ בכל ליטר׳ ושנים עשר אלפי׳ דרכמוני׳ בכל כבר לפי המשקל הנוכ׳ אם כן המשקל הנפלא הזה לפי ערך שנים עשר אלפים ושלש מאות דוקטי לכבר יעלה לאלף ושלש מאות ושמנה ועשרים אלפי׳ אלפים ארבע מאות ועשרת אלפים שני מאות וחמש׳ דוקטי : ומפלורינש יעלה לחמשת אלפים ותשע מאות ושבעים ושבע רבבות שמונה מאות וארבעים ושתה אלף ומאה וחמשת ועשרי׳ לערך ד׳ פלורינש וחצי לכל דוקט כנהוג היו׳ בינינו לפי דת אדוני הארץ הנקרא׳ נצ׳ים כללים אשר כל זה לפי משקל הליטרא׳ הנהוג׳ חום בינינו מששה עשר אונקיות בכל ליטרא יעלה כל כבר למספר תשעים וג׳ ליטראות וג׳ רביעים מליטרא וכפי זה כל חשבון הזהב הנזכר יעלה לעשרה רבבות ומאה וחמשה ועשרים אלף ושבעה ושבעים ליטראות . וחלק משמונה מליטרא ובהיותו נערך לארבעים פלורינש האנקייא או לשש מאות וארבעים פלורינש הליטרא בשוי׳ לעשרה פלורינש חמשה ברביעית הנקרא׳ רוזנוב׳ לי יעלה אם כן הסך הזה לששת אלפים ארבע מאות ושמונים רבבות וחמש׳ אלף פלורינש :

האמנם הכסף בחשבון מדויק הי׳ עשר אלפים ושבע עשר אלף בכבר׳ אשר במשקל ינלו למאה ושלשי׳ ושבע רבבו׳ שני מאו׳ וחמשה ותשע׳ אלף ליטרא׳ לערך מאה ושלשים וה׳ ליטרא בכל כבר כאשר נוכר למעלה והמשקל הזה בערך אלף ושנים עשר דוקטי והצי לכבר יעלה לאלף ותשע ועשרים רבבות שבע מאות וי״ב אלף וחמש מאות דוקטי אשר בערך הפלורינש יעלה לארבעת אלפים שש מאות ול״ג רבבות שבע מאות וששת אלפים ושני מאו׳ וחמשי׳ פלורינש כפי החשבון הנוכר לר׳ פלורינש וחצי לכל דוקאט ור׳ החשבון הזה לפי הליטראות שלנו בשני מרקוש כל אחת אשר יעלו לשמנה עשר ריאלש די אויטו במשקל ושלש ותשעים ליטרא׳ ושלשה רביע׳ מליטר׳ בכל כבר יעלה במשקל השעים וחמש׳ רבבות שלש מאו׳ שלשה וארבעי׳ אלף שבע מאות וחמשי׳ ליטרא ובערך החשבו׳ יעלה לארבעת אלפי׳ שני מאות ותשע׳ רבבות ד׳ מאות ושמנה וששי׳ אלף ז׳ מאו׳ וחמשים פלורינש לפי ערך חמשים פשוט׳ ככל ריאל די אויטו :

ועתה אם יהיו לאחדים בידך החשבון הנפלא הזה מן הזהב והכסף הנזכר יעלה א׳כ למספר עשרת אלפים ז׳ מאות וע׳ רבבות או אלפי אלפים ה׳ מאות י״ח אלף ז׳ מאות וחמשים פלורינש ובמשקל יעלה למאה וה׳ רבבות ד׳ מאות אלף וס״ח אלף ח׳ מאות

ושמונה

ליטרות לערך שנים עשר אונקיות בכל ליטר׳ לפי משקל זכרון ליטליית הכהונ. ביניהם היוס הזה : ומכם הכל יעלה לכלל לאחד כי בהערך המשקל הזה לפי הליטרו׳ שלנו הנהנו׳ בזמנינו מששה עשר אונקיות בכל ליטרא יעלה כל כבר לשתים ושלשה ליטרו׳ ושלשה רביעים מליטר׳ :

כנ״ה

הכף הזה בהיותו נערך לליטרו׳ שלנו מי״ו אונקיות כל אחת אשר במשקל יעלה לג׳ ריאלי״ם די אויטו ושלשה ותשעים ליטרת ושלש משלשה בכל כבר יעלה במשקל תשעים ושמונה רבבות ג׳ מאות וס״ב אלף ושבע מאות ושמונים ליטרת ובערך המשיבות בהערך כל ריא״ל די אויטו לחמשים פשוטים ככהוג היוס ביניהם יעלה לארבעת אלפים ושני מאו׳ ותשעים רבבות וארבע מאות ושמונה ושמונים אלף שבע מאות ושמונים פלורינים :

ושמנה ליטראו׳ או יגלה לששה ועשרי׳ אלף שלש מאות וששים ושבע משאות או עגלות או
לשטריש הנהוגים בינינו ועליהן שמנה מאו׳ ושמנה ועשרי׳ ליטרא וחלק משמנ׳ בליטרא
בהעריך כל משא או לשטרי לארבע׳ אלפים ליטרא באופן כי להסיע ממקו׳ אל מקום אחר
הכימות הנפל׳ הזה מן הזהב והכסף הנזכר היה צריך לפחות יותר מאלף כפינות אשר יוכלו
שאת ששה ועשרים משאות כל אחת מהנה׳ או יותר ממאה אוניות גדולות מן ההולפות
לארץ ההינדיי״א הלחפש כאורח לשטריש כל אחד :

ועתה אחרי הורייני אותך את כל זאת צריך שתתבונן שכל העשר הגדול הזה היה
זולת מה שהמלך שלמה הוציא והוסיף מאוצרותיו לבנין הנכבר והנורא תהוא
אשר מכלי כפק לא יהיה פחות מכה שהכין דוד אביהו : יען באחרית ימיו צוהו על

ד״ה ח כ״ב הרבר הזה צווי נמרץ חוק נתן ולא יעבור אשר שלמה בנו יוסיף על כל הדברי׳ השלח אשר
היו נכונים לבנות הבית מה שמבלי כפק לא ישליך המלך שלמה אחרי גיוו על צד תכילות
להיותו מלך רב ושליט ועשיר במאוד מאוד אשר בכל מלכי הארץ לעושר ולחכמה לא
מלכים ח נ׳ היה כמוהו מעולם כאשר יעידו עליו הכתובים באופן כי לא להפליג הדבר : אמנם לסיבה
מלכים ח י׳ מוכרחת אמר הכתוב ויתן המלך שלמה את הכסף ואת הזהב בירושלם כאבני׳ ועוד יאמר
ד״ה ב ח׳ הכתוב אין ככף נחשב בימי שלמה למאומה :

הרבוי הנפלא מכלי חזהב והכסף אשר ישרתו בם בקדש

מלכים ח י׳

העיקר השמיני הוא שמכפר כלי הזהב והכסף אשר ישרתו בם בקדש תיתגם כן
יסיפון ח כ׳ עצום מאור עד שמבזיכי הזהב היו בסכפר עשרים אלף וארבעים אלף של
בקדמוניות כסף מנורות זהב עשרת אלפים כלם לתבנית מנורת המשכן אשר עשה משה במדבר :
כיפות זהב לתת בהם חיין שמנים אלף כפורי זהב עשרת אלפים ומכבף מזקק עשרי׳ אלף
קיערות זהב אשר בהם יגישו למזבח מנחת הסולת בלולה בשמן שמונים אלף ומאה וששי׳
אלף מכבף קיערות זהב אחרות אשר בתוכם יבללו מנחת הסולת עם השמן ששים אלף
ומכבף כמכפר הזה מרות הלח הנקראות חין ועשרון אשר בהם ימדדו היין והשמן לשרות
הקרבנות עשרים אלף וארבעים אלף מכבף מחתות זהב אשר בתם יוליבו את קטרת הכמים
למזבח הזהב עשרי׳ אלף ואחרים מכבף אשר יוליכו בהם האש ממזבח העולה למזבח הזהב
להקטיר לפני ה׳ את קטרת הכמים חמשים אלף חצוצרות מכבף כפי אשר צוה משה מאתים

כנ״הכ אלף כנורות ומזמרות ממחכת הנקראת
״איליקטרו הוץ מין מתכת יקר נעשה מל׳ ״איליקטרו אשר על פיהם ישירו הלוים לפני
תלקיס זהב ויקלף לחלד מכסף ה׳ התושבחות והשירות ארבע׳ אלף שלחנות
וזה נקרא בזמכיו זהב מעשריס קילחטים : זהב עשויים מפנים שונים אשר עליהם יניחו
לשון לחמי וכל הכלים הללה היו מוכיס את כל הכלים היקרים האלה עשרת אלפים
על טלחנות זהב רבות עשויים מפנים בסכפר באופן כי בכל כלי הזהב עם מספר
טוכים ממלחכה נפלחה : השלחנות הנזכרת יעלו לכלל שלש מאות
אלף ועשרת אלפים : אמנם מכפר כלי הכסף היה חמש מאות אלף ושבעה עשר אלף
מן האיליקטרו ארבעים אלף ובין כלם יעלו לתשע מאות אלף ועשרים אלף במכפר וכלם היו
מונחים לעת הצורך באוצרות בית ה׳:

מגדולת המקדש

העיקר התשיעי הוא כי מכל מין מהכלי אשר ישרתו בם בקדש לא היה כלי אחד לבדו כי אם לפחות שנים ושלשים מפני שאם ימצאו חראשונים יביאו שניים תחתיהם לשרת בקדש · ואם יקרה שכלי הזהב או הכסף או חנחש יפגמו או ישברו לסיבת מה אין מתקנים אותם בשום פנים כי אם יתיכום ויעשו מהם חדשים · ואם היו מן חרברים שלא יכלו להתיכם יגנזום ויביאו אחרים תחתיהם לשרת בקדש · ואם היו כגדי כהונה שבלו או שניעשו צואים אין מתקנים אותם ולא מכבסין אותם אלא הכהן בשרתו לובש בגדים חדשים ואלה מניחם לעשות מהם פתילות למנורות הזהב אשר יאירו בקדש : רמנס פ"נ מ"ג

מעובי פחי הזהב אשר היה מצופה על קירות ההיכל סביב הסיפון וקרקע הבית

העיקר העשירי הוא כי ציפוי הזהב אשר היה נתון על קירות החיכל כביב הקרקע והסיפון לא היה כמעשה הזהבות אשר יעשה בינינו היום הזה באשר הוא רק רק במאור מאוד שכמעט אין בו ממש לסיבת דקותו הנפלא ובלתי מורגש : אמנם זהב ציפוי ההיכל היה מרקוע פחים כבדים מאוד אשר עובים היה לפחות עובי גרוקטי איש על חברו ועם היות זה הציפוי מן חעובי חגדול הזה היה מעורה ומאודק מאוד בחכמה נפלאה על כל מקלעות החיקוי הכרובים והתמורות ופטורי הציצים אשר לצלעות הארזים על קירות הבית כביב שקועים במקום שקועים ובולט במקום בליטתו באופן שחמלאכה היתה נכרת בשלמות רב ונפלאת בעיני כל רואיה: תכריכי"ל פ"ל מלכים ח' פרק נ'

ערך הציפוי הנזכר מהזהב

העיקר האחד עשר הוא כי ערך הזהב הנזכר אשר נכנס בציפוי הבית מפנים עלה לשנים ועשרי רבבות או אלפי אלפים דוקטי ועור נוסף עליהם ארבעים אלף ועתה רעלך שכל זה היה מלבד זהב ציפוי קירות האולם חסיפון והקרקע ומלבד ציפוי קירות העליה הקרקע וחסיפון ממנה אשר היה שוה לשיעור ההיכל וכמעשהו ומלבד ציפוי גג הבית מלמעל' אשר היה מרקוע פחי זהב כבדים מאוד כל מה שמבלי ספק יעלה לחשבון רב ועצום כמעט בלתי ביעל תכלית : ד"ה ג' כ"ג רמנס פ' ו' ה"ב תמיד ה' ב'

הנ"ה	
שיעור המקום אשר יכיל הציפוי הזה מן	
הזהב היה כאשר נזכר תוך	
הבית מפנימה לאחר נעלמו היה ששים אמות	
באורך ועשרים ברחב ושלשים אמות קומתו:	

ממספר האנשים אשר ישרתו בקדש

העיקר השנים עשר הוא כי הלוים אשר ישרתו בקדש איש כפי עבודתו לשוערים ומשוררים ומיעבודות מתחלפו' חיו במספר שנים ושלשים אלף איש וכלם משלשים שנה ומעלה ועד בן חמשים שנה · אמנם אלה יתחלקו לארבעועשרים מחלקות או משמרות וכל משמרת מהנה תבוא לצבוא צבא בעבודת אוהל מועד משך שבוע אחת

משמרה

משמרה אחר משמרה חוזרות חלילה שני פעמים בשנה ואלה אשר יעבדו יתחלקו לשבעה כתות כמספר ימי השבוע אשר ישרתו גם בקדש וזה סדר עבודתם לעולם · ומספר כהני ה׳ אשר בתוכם יבאו לעבור את עבודתם היה גם כן עצום מאוד בעבור כי בהיות שקטורת הסמים יקרב מדי יום ביומו על יצלת התמיד פעמים בכל יום הנה לעולם לא הקטיר מימיו כהן אחד שני פעמים להיות דת מופכמת בתוך הכהנים שכל מי שיקטיר פעם אחת לא יקטיר עוד בחייו מלבד הכהן הגדול כי לו לבדו יאתה הרשות והממשלת להקטיר בקדש יתפוץ ועם כל זה הזו נמצאים תמיד כהנים חרשים שלא הקטירו מעולם להקטיר את קטרת הסמים לפני ה׳ :

ממספר שומרי משמרת הקדש כל הלילה עד הבקר

תענית ט׳ ח׳ רמב״ם ט׳ ח׳ ק׳

העיקר השלשה עשר שהמקדש היה נשמר בכל לילה בארבעועשרים כתורת נקראות עדה : אכנם האחת ועשרים מהנה היומן הלוים והשלש הנשארו׳ מכהני ה׳ כל עדה לא פחות מעשרה באופן כי השומרים תלה היו לפחות מאתים וארבעים איש שומרי משמרת המקדש נחלקים בארבעה ועשרים מקום אשר המה השערים ופנות העזרה ולשכות העזרות להר הבית ולהיכל סביב סביב :

היראה מן המקדש

ברכות ט׳ ה׳ רמב״ם ק׳ ו׳

העיקר הארבעה עשר הוא כי היראה וההידור אשר נצטונו על המקום הקדוש ההוא היא כל כן גמרצת אשר לשום אדם היה מותר ליכנס להר הבית בנעלו אשר ברגליו או בְּמַקְלוֹ או באפונדתו או במעות הצרורין לו בבדינו או באבק שעל רגליו וכן לא היה מותר לעשו׳ מהר הבית קפנדריא דרצה הכנס בפתח אחד ולצאת בפתח אחר שכנגדו למען קצר את הדרך ולא היה מותר גם כן לרוק בקרקע הר הבית בשום צד אמנם אם יקרה לאדם שיזדמן רוק בפיו יבלענו בכסותו לבלתי אשר ירוק בהר הבית :

אופן הכנס למקדש

רמב״ם ק׳ יא׳ ו׳ מדות כ׳ כ׳

העיקר חמשה עשר הוא שכל הנכנס להר הבית היה נכנס מצד ימין המקדש אשר הוא מצד דרום והיה כהלך בנחת ביראה ויראה עד הגיעו למקום המותר לו לבוא שמה ובצאתו פקיף ויוצא לו דרך שמאל המקדש אשר הוא מצד צפון חוץ מן המנורה או האבל אשר המה בביאם להר הבית יכנסו מצד שמאל המקדש למען אשר יוכרו :

הג״ה

לשון אחר כל הנכנס להר הבית נאיוה שער שיזדמן היה מהלך בנחת לנד ימין גד כניסו לפקים המותר לו ליכנס שמה ואחר כך כניתתו פקיף ויוצא דרך שמאל קון מן המנורה וכו׳ :

אופן היציאה מן המקדש

רמב״ם שם

העיקר השמה עשר הוא כי כל כהן או לוי שהשלים עבודתו ורוצה להסתלק אינו יוצא ואחוריו להיכל · אמנם בצאתו מחלך אחורנית מעט מעט ומשתחוה על

על צדו בנחת יד אשר חוץ ליעזרה היה יוצא :

המעלות המתחלפות אשר חיו לבניני הבית במעלת חדר

העיקר השביעה עשר הוא כי בניני הבית הנזכר לא הי מיוסדים על שטח קרקע ישר ושוה כאשר תוכל לרמות · יען כי רובי בניני הארץ יעשו על מישור קרקע שוה · אמנם המקדש להראות את תפארת גדולתו על כל בניני הארץ היה כל חלק מבניניו מיוסד על שטח מתחלף למעלה למעלה במעלה ההר עד הגיעם אל דאשו באופן כי הנכנס להר הבית בשער המזרחי מן האולמים החצונים היה מהלך במישור עד סוף החיל הוא המקום אשר סובב מבחוץ לחומת העזרות כביב כביב ואחר כן עולה מן החיל לחצר אחרת נקראת עזרת נשים בשנים עשר מעלות רום כל מעלה חצי אמה ושלשה חצי אמה ומהלך במישור כל עזרת נשים עד רוח מערבי שלה ואחר יעלה ממנה בחמשה עשר מעלות מוקפות בחצי גורן רום כל מעלה חצי אמה ושלשה חצי אמה ובא לתחילת חצר אחרת למקום נקרא עזרת ישראל ומהלך במישור כל עזרת ישראל עד רוח מערבי שלה ועולה מכנה למקום מן החצר הזה עצמו נקראת עזרת הכהנים במעלה גבוהה אמה ויעד בשלש מעלות שהיו למעלת ממנה רום כל מעלה חצי אמה ושלשה חצי אמה הנקרא דוכנן של לוים · נמצאת שיעזרת הכהנים גבוהה מעזרת ישראל שיעור שתי אמות וכחצי ומהלך במישור כל עזרת הכהנים ומקום מושב המזבח ומקום פנוי שאחריו נקרא בין האולם ולמזבח · ובא לו לאולם ההיכל אחר עלות י"ב מעלות שהיו ברום אמות ששה : וקרקע האולם וההיכל והקודש היה כלו בשוה על ראש ההר אשר יגבוהה על קרקע שער המזרחי שיעור שתים ועשרים אמות :

רמב' ק' ג'

נדולת הלמן' כהלכ' כת נכר' נכנסת הסי' הרישון מנה הפלק

מעלות הקדושה שהיו נוהגים בהר הבית

העיקר השמינית עשר הוא כי כתוך האולמים אשר יקיפו מבחוץ להר הבית יוכללו שמנה מעלות של קדושה כל אחת זו למעלה מזו הראשונה מהנה הוא בל השיעור הנכלל בתוך היקף האולמים התיצונים הנזכרים אשר נקרא הר הבית כתם או עזרת הלאוכים והמקום הזה היה יותר קדוש בירושלם ולפיכך זבים וזבות נידות ויולדות לא נתן להנה רשות ליכנס שמה :

רמב' ק' ג' כלים ה'

המעלה השנית הוא למקום הנקרא חיל אשר היה מקודש מהר הבית ולפיכך אין גוים ושמא מת ובועל נידה נכנסים שמה :

המעלה השלישית הוא למקום יותר פנימי נקרא עזרת הנשים אשר היה מקודש מן החיל ולפיכך לטבול יום לאחתן לו רשות ליכנס שמה :

המעלה הרביעית הוא לחצר יותר פנימית נקרא עזרת ישראל אשר היתה מקודשת מעזרת הנשים ולפיכך לא נתן רשות ליכנס שמה הבתוכר בפורים ושמא שנכנס לשם חייב כרת :

המעלה החמישית הוא למקום יותר פנימי מן החצר הזה נקרא עזרת הכהנים אשר להיותו מקודש מעזרת ישראל אין ישראל נכנסים שמה אף אם המה

מהורים כי אם בשעת צרכיהם לכמיכה ולכפרה ולשחיטה ולתנופה או בבואם למקדש בשלשה הרגלים :

המעלה הששית הוא למקום יותר פנימי מן הנזכר נקרא בין האולם ולמזבח אשר להיותו מקודש מיעודת הכהנים לא ניתן רשות ליכנס שמה כהנים בעלי מומין ופרועי ראש או קרועי בגדים :

המעלה השביעית הוא למקום יותר פנימי מזה והוא חללו של היכל האולם והקדש בשוה אשר היה מקודש מבין האולם ולמזבח ולפיכך אין הכהן שמה נכנס כי אם רחוץ ידים ורגלים :

המעלה השמינית והאחרונ׳ היתה עולה על כל הנזכרות והוא למקום הפנימי נקרא קדש הקדשים אשר לשום אדם לא נתן רשות ליכנס שמה כי אם לכהן הגדול אחת בשנה ביום הכפורי׳ בלבד וביום ההוא יבא שמה ארבעה פעמים במספר אחת להקטיר את הקטר׳ · שנית להזיית דם הפר · שלישית להזיית דם השעיר · רביעי׳ להוציא את הכף ואת המחתה שהניח שמה בבואו להקטיר לפני ה׳ · אמנם אחר היותו טובל לפני כל אחת מהנה :

ממיני העבודות אשר ישרתו בקדש

פקדים ה׳ מדות ג׳ רמ׳כס ק׳ כ׳ ו׳

העיקר התשיעה עשר הוא שיעבודות המקדש היו נחלקים לחמשה עשר מינים של פקידות או שרירה ועל כל אחד מהמה היה ממנה אחר שתחת ידו היו אנשים רבים לאשר לעת הצורך יעזרהו להכין בנקלה ובתמימות המלאכה אשר הוא ממונה עליה והנה הראשון מאלה נקרא ממונה על הנתנים · יען הוא ואנשיו היו שומרים בהשכמת הבקר חומן הראוי להקריב את קרבן התמיד בשערו ותערת אשר יניע הוא בכבודו ובעצמו או אחר מאנשיו המופקדים יכריז בקול גדול לאמר עמדו כהנים לעבודה ולוים לדוכן וישראל למעמד וכיון שישמע קולו בעזרה יקומו כל העם איש למלאכתו :

השני הוא הממונה על הלוים השוערים אשר על פיו יפתחו את דלתות שערי המקדש והעזרה ועל פיו יסגרו אותם והוא יצוה לכהנים לתקוע בחצוצרות לעת פתיחת השערים הנזכרי׳ ואין תוקעין לפתיחת השערים כי אם על פי רשותו : התקיעה הזאת היפה תקיעה תרועה ותקיע׳ תנ׳ה

השלישי הוא הממונה על שומרי משמרת הקדש אשר בכל לילה באבוקות דולקות לפניו הוא ואנשיו יכבב על הלוים השומרים את המקדש וכל משמר שכאשר יקרב אליו הממונה ולא יקום כפניו ויאמר לו שלום עליך איש הר הבית הממונה הזה מכה אותו במטה אשר בידו ואם יתפוץ יצוה לאנשיו לשרוף את כתותו יען באשר לא רבר מאומה בקרוב אליו הממונה הזה לו למופת שהיה ישן על משמרתו ולא נכון לעשות כן בקדש :

הרביעי הוא הממונה על המשורר׳ לברור מדיום ביומו הלוים המשוררים שיעמדו על הדוכן לאמר שירה בפה והמנגנים בכלי השיר והכהנים אשר יתקע בחצוצרות לעת קרבן התמיד ולעת אשר יכוין על המובח נכוך היין או נסוך המים בחג :

החמישי הוא הממונה על הצלצל ועל יתר כלי השיר וחוא היה מעמיד בסדר נאות על הדוכן כל המשוררים שסועדים עם הלוים על פי כלי השיר :

הששי הוא הממונה על הפיסות אשר בכל יום היה מפיס או מפיל הגורלות בין אנשי הכת ההיא אשר לעת כזאת יעבוד למען לכל אחד תיגלת עבודתו בגורלו מבלתי ריב ומצה :

השביעי הוא הממונה על הקינים אשר ביערן קצב ימכור קיני התורים או בני יונה למי שהיה צריך להמה להקריב מהם קרבן :

השמיני הוא הממונה על החותמות אשר בקבלו את דמי נסכי היין מן המחוייבים לנסכים או את דמי השמן והחלת ממי שמבקש אותם נותנין להם החותמות כמספר נסכי קרבנותם לקנות בהן את היין לנסך על המזבח או לקנות בדמי השמן או הכלת לצורך המנחות אשר יקריבו :

התשיעי הוא חממונה על הנסכים אשר למי שמראה לו החותמות יתן לו את דמי היין לניסוך או את הכלת והשמן למנחות כפי החותמות שמקבל :

העשירי הוא הממונה על המים אשר היה מצורף לחפור בורות ושיחין ולתקנן ולחביא מי המעינות ביאורים או במדרונים וצינורות לירושלם למען אשר לא יהיה שמה חסרון מים לעולם אבל שיהיו מצויים תמיד לכל יושביה ולכל עולי הרגלים :

האחד עשר הוא הממונה על החולים אשר היה מבקר הכהנים והלוים אשר יקרה להם לנפול בחולי כה"ה

בהיותם משרתים בקודש והוא היה מרפא הכהנים כשהיו משרתים בקדש היו הולכים תחלואיהם ועוסק בהם תמיד הוא ואנשיו: כל היום יפקיד על הדגש ובעבור רוב הטבילות וקדושי ידים ורגלים נמצאו בבית כי בשעת עבודה לא היה על כסדר כי אם הכתבת בלבד מבלי מלוק לו בגדים מזדים ולובשים בגד בהמות נכות מכנסים וחלים ובמקום לחם מזון היו משתמשים בדקיקין ובחלות מצות לפיכך היה הבעס מתרפה והמוס המצעי שלהם היה חלום ושלגן היו נותנים אקו הכרישו ובלים ניתי תקלוחים וכפרס בקולי רפיון מעים ובשלשולים ולפיכך היו מרחיקים לרופא שיהיה מתעסק בהם תמיד :

השנים עשר הוא הממונה על אומני מעשה לחם הפני והוא היה מתקן כל מלאכתו :

השלשה עשר הוא הממונה על אומני מלאכת הקטרת והוא היה מתקן כל מלאכת ומכיר כל הממניו "והעשב שהיה מערב כה"ה

בו כדי שיעשן יהיה מקטר ועולה כמין מקל : העשב הזה הוא שיקראוהו למעלה עשן:

הארבעה עשר הוא הממונה על התכלת והארגמן ותולעת השני והשש ועל הטויה ועל השזירה ועל הצביעה ועל האריגה ועל הרקמה מן הפרוכות והוא היה מתקן כל מלאכתן לש היו מוכנות לשיעים ולהיכל :

החמשה עשר הוא הממונה על הפשתן ועל הצמר של מלאכת בגדי הכהונה והוא היה עוסק בהכנת בגדי הכהנים הרגילים ובגדי הכהן הגדול

ספר ראשון

ובאריגתן ומתחת ידו נעשה הכל :

ממיני מעלות הכהנים

רמ"כס ק' כ' ל' **העוקר** העשרים הוא כי בין הכהנים ימצאו חמשה מיני מעלות של פקידות אז שררה אשר הראשון מהבה היה הכהן הגדול ראש לכל עם הכהנים ואחריו היה הממונה כמו המשנה למלך נקרא סגן הכהנים אשר יעמור תמיד ליפין הכהן גדול וראש בית אב בשמאלו והוא הראש לשבע כתות של כהנים שבכל שבוע ישרתו במקדש ותחת ידו של זה היו כל שאר הכהנים . אחר הסגן הזה היו ממונים אחרים נקראים קתיקולין ואלה היו משנים לסגן ולא היה להם רשות להיות פחות משנים : תחת הקתיקולין היו מכונים אחרים נקראים אכרכלין ובידם היה נמסר פקידת מפתחות שערי העזרה ולא נתן להם רשות לפתוח השערים כי אם בהיות כלם נאספים בבית משמרת חקדש הנקרא בית המוקד ואלה האכרכלין אין פותחין משבעה תחת ידי האכרכלין האלה היו ממתים אחרים הנקראי' גזברים והם היו גובין ההקדשו' ופורין את הנפדה כהן ומוציאין ממון ההקדשות בדברים הראויים להוציאן ואלה הגזברין אין פותחין משלשה :

האותות והמפתים הנוראים אשר התמידו במקדש כל הימים אשר היה

אבות פ' ה' **העוקר** האחר ועשרי' הוא כי עשר' נסים התמידו לאבותינו במקדש כל זמן שהיה קיים הראשון הוא כי מעולם לא הפילה אשה הרה מריח בשר הקדש :

השני הוא כי לא חסרית בשר הקדש מעולם :

השלישי שמעולם לא נמצא זבוב בבית המטבחיים אף כי תמיד ימצא בו בשר הזבחים הרבה כאור :

הרביעי הוא כי מעולם לא אירע קרי לכהן גדול בליל ערב יום הכפורים :

החמישי שאף שמזבח העולה היה תחת השמים מגולה מעולם לא כבו הגשמים השוטפים את אש המערכות אשר היה תמיד דולק עליו :

הששי כי העשן של אש המערכה אשר תמיד היה עולה ומתמר עד לב השמים כתבנית עמוד ישר מעולם הרוח החזק לא נצחו לכבב נטותו ימין ושמאל :

השביעי הוא כי מעולם לא נמצא פסול במנחת העומר אשר מחרת הפסח יקריבו מן השעור' החדשה על המזבח ולא נמצא פסול בשתי הלחם אשר יקריבו מן החטים החדשים ביום חג השבועות וגם לא נמצא פסול בלחם הפנים מעולם :

הנ"כה הפיסול הוא הסולקה מן הנזירים הלה מון לעומת העזרה לו שניעוש לעבור על ומכם הקנוע לו שכנע נהס שרן טמא :

השמיני הוא כי בבוא כל ישראל אל המקדש לראות את פני ה' אלהיהם בשלשה הרגלים או ביום השבת או ביום החדש בהבנכם לעזרה היו עומדים צפופים ורחוקים בכאור מאד על אודות ריבוי העם הנפלא שיאספו שמה . אמנם כאשר

היו

חיו משתחוים לפני ה׳ ולפני היכלו נמצאו מרוחים בהיות כי אז היה להם בהכרח להמצא יותר צרים ולחוצים על אודות ההשתחויה אשר צריכה לה לכך נרחב :

השישי הוא שמיעולם לא הזיק נחש ועקרב לשום אדם בירושלם:

השביעי הוא שמיעולם מכל עולי הרגלים לא אמר אדם לחבירו צר לי המקום שאלין בירושלם :

החלק השני

מבנין בית המקדש וצורתו

הפרק הראשון

יבאר פרטי ההר אשר עליו נכון בנין הבית

א **ההר** הר המוריה הר הקדש הידוע הר סמוריה גבוה שלש מאות אמה ורחב עוטרים אותו סביב עמקים עמוקים במאור מאור ומשלש רחוקים יקיפוהו התומות הנשגבות אשר יעלו למעלה עד הגיעם אל ראשו אמנם אבני התומות הלזה גדולות הפלא ופלא מארבעים אמות ארכם וכלם כשלג לבנים ועל ראש ההר הזה מיסד ונכון בנין הבית :

האמות הלזה וכל הנזכרים בנכון הבית גדול כל׳ הוא מו׳ טפחים וכל טפח מהכא׳ לחבירו׳ וכפי זה האמה הזו׳ יכיל כ״ל לחבירו׳ נדיוק לפי כהיותה נערכת כפי האמות שלנו במדינת וינגדייאה לפי כל אחד מהם הוא מכ״מ לחבירו׳ יבין כל אמה לפי שלשה לביעי אמה ומני בקידוד לו יהיה כנודל שני רגלי׳ נומיטריקום יש כל רגל יכיל שיעור י״ב לחבירו׳ נדיוק וכפי זה נוכה האמה הלזה יעלה לפי מלו׳ רגלי׳ נדיוק :

הפינות

הנ״ה

דע שכל פרטי בנין הבית הנזכרים הנה מלחמות יוסיפון ו׳ ו׳ על ספר כמנחים נדמיתם ולמס נתנני׳ ההיכל לפני עשיתי מעשה קרשים כלו כפי נליתי לונך בהקדמת זה הספר :

הדר הזה מיוכד בתוך קומת ירושלם לנד נפון משוף ועול׳ מן המזרח למערב והוא הפר לפני נכה בו לכרהם לת המוכח ויתקד עליו ינקח נמו להעלותו שמה לעולה : הגודל הנפלא מן החנכים החלה היה בנכון בית שני :

ב פינות סמוכות

הפינות הבולטים לחוץ אשר לתוכית האלה הז מיזחרים כביב כביב לחשען שליהם גובהם שלש מאות ואמה ומאה ועשרים ארכם ורחבם כפי גודלם ועל הפינות האלה החומה הזאת נשיגת לבלתי תפול לארץ לכיבת רוב נבחוזה:

ג כיפות על הנחל

הכיפות הבנויות מתחת לתוכית האלה בין הצר המזרחי להר הבית המה המכונים על נחל קדרון אשר תחת יעבר מתחתיהם:

ד נחל קדרון

הנחל קדרון העובר מתחת הכיפות האלה יוצא לו למזרח פני מדבר יהואל:

הצר המיצרי להר הזה היה נגלה ומבלי חומה ושכה ארבעה שבילים מיזכרים במיגלו רבות מאור אשר ניעו למטה עיר היעמק השנים יצאו למגרשי העיר

ה ד' שבילים עם מעלות

והשלישי יצא להיכל הכלך הזרומה כנ"ה והרביעי למעלה העיר אשר יקראו לה העיר זה יבון נבנין בית פני: דוד: עיר דוד נקרא גם כן מגודת דוד בין מגודת בין ובזין בית פני נקר' רמוב העליון לו עיר הקדש בעבור חרון העדות אשר דוד המלך השכין שוה:

ו כיפין על גבי כיפין

הכיפין פרק נ' נ' רמ"כס ס' ס' ה' על גבי כיפין וכיפה כנגד האולם היו עשויים בתחלת בישור הר אשר עליהם היה נבנה בנין הבית מפני שאוהל התהום לבלתי יטבא הבית:

הפרק השני

יבאר פרטי הבנרש של הר הבית

ז כפות הבתוב'

החומה יחוקאל מ' ה' הקטן גבוהה כשש אמות ושש אמות ברחב' היתי מיזחרת שמה על שפת ההר כביב לב' לכיון אשר ינין בית העלי שכה לבלתי יסול אדם לארץ:

ח ד' השערים למעיב

הארבעה קדמוניות יוכיפון ט"ו שיעים מיזכרים מן הצד המיצרי על החומה יישירו את פניהם לנוכח הארבעה השב לים תוזכרים בסיפי תרביעי פוה החלק:

ט כנס פרק לדומה

הכבש יחזקאל מ' נ' פרק נ' ו' אגריס י"ל ל' המוסם לצד מזרח להר הוה תושה מיקם פוזיך לצד צפון הרי עשר מעלות הבית להר המשחה אשר היה למורחו של הר הבית ובו הכהן השורף את הפרה ופרה וכל מסעריה יוצאין להר המשחה:

הר הר הזה פיה רפוק מיל ושלש מיפעד שפים לחה לחצר הוץ כמהלן רגיש שעם חמת נקידש:

י כנס לעליית המלך שלמה

הכבש ד"ה נ' ט' נ' יחזקאל מ"ד נ' מלכים ח' י"ה המוסם לצד הדרומי להר הבי' בקצה תאולם המזרחי.

היה בו יעלייה מפוארה עשויה מיצי האלגומים חיקים אשר בה המלך שלמה יעלה מהיכלו לבית ה' ובהבינו פיצמיו לאולם הבזרחי יבא בתוך השיך התחתון ויצא לעזרת הנשים נקראת החצר החיצונה וכשם יבא בשיך ניקנור הוא השיך העליון ויצא לו אל עזרת ישראל אשר שם ככא מלכותו היה נבון:

יא
נכנס לפיר דוד

הכבש ראשני אשר היה בין הצר הדרומי להר הבית בקצה האולם המזרחי ועלה בו ממעלה העיר להר הבית כאשר כבר נזכר בסימן החמישי מזה החלק:

יב
נכנס להכנסת הכיסאות

הכבש המזכר לצד חצפוני מהר הבית היה משוך מיטה כציור לצד סורח ובו יכנסו מקנה הבהמה להר הבית אחר אשר יעבירו אותם במקום המים אשר שמה היה קרוב אליו לכיון טהר איתם מן הלכלוך:

יג
נכנס לרחוב העבקים

הכבש השני לצד הצפוני של הר הבית היה יוצא לרחוב העבקים:

הכבש חשלישי המזכר לקרן צפוני מזרחי להר הבית בו בכמצורה נשבנה נקראת הכנדל אנטוניאה יבאו תוך האולם להר הבית:

יד
נכנס לאולם מנדל הכסוי

המישור מחמשים אמה רחבו אשר יקיף לאולמים החיצונים כביב מחוצה ולו כרצפת אבנים באבני שיש ומיללות יעלו בכנו לשיעורי האולמים הנזכרים היו קורים אוהו כגרש הזה:

טו
מגרש ההר

השער אשר היה לצד הדרומי של הר הבית בקצה האולם המזרחי בתוכו יבא המלך שלמה אל בית ה' כאשר כבר נזכר בסימן ט' מזה החלק:

יז
שער האולם למבוא המלך

השער המיוחד לקרן צפוני מזרחי להר הזה יבאו מן הכנדל אנטוניאה בתוך שני אולמים להר הבית כאשר כבר נזכר בסימן השלשה עשר מזה החלק:

יח
שער שינוכים

הפרק השלישי

מפרטי האולמים החיצונים של הר הבית

האולמים החיצונים הכפולים להר הבית כלם היו ארבעה לארבעה רחובות וכל אחד מחמש כאמות אמה ארכו ורחב שלשים אמות וקומה כפי גדלו וכנית אצטבאות להם כביב כביב ושקופים אטומים החלונות כל פני הבית כפנימה והגג שיעל ראשם כפין באות כפתוחי מקלעת יפה מאוד והמעקה על גגותם כביב להם לביעבור שלא ישול אדם לארץ וכל אחד מן האולמים האלה נשיען על מהבה חמש ועשרים אמה כאבן אחד בלבד ועובים כל מה שיובלו לחבק שלשה אנשים חדיו

הנ"ה

באחד מן האולמים ההלה נכתבו בפעם אחת מפני חויב שמת הלפים חיש ותשב:

על האולמים ההלה היו מעמדים שקלים מ' ל' שקלים שהעם מולכים להר הבית יחוקל מ' י' נעזרב מן הככות בכול יום הרחמון כיום שנת תשר בעבור זה יניחום שמה:

שלשה טורי יעבורי שיש קובת כל אחד

מכרכינן על מלכים ח׳ י׳ ומיומרי לשיעור ט׳ ו׳ אמות איש מריהו ורצפת האולמים האלה אבנים יקרות מאבני שיש : מידות ח׳ ג׳

חמשה שערים המה אשר היו לר׳ האולמים הנזכרי׳ והראשון אשר לצד המזרחי של הר הבית נקרא שיער שושן ומשמש כניסה ויציאה : ותשיער השני לצד צפון נקר׳ שיער ׳הטרי ואינו משמש כלום והשיער ה׳השלישי למערב נקרא שיער ׳קיפונוס ומשמש כניסה ויציאה ויעור שנים שיערים מצד דרום נקראים שיערי ׳חולדה ומשמשי׳ כניסה ויציאה כל שיער מגובה עשרים אמו׳ ועשרה אמות ברוחב וכלם מצופים ׳מכסף וזהב מן הצד הפנימי לעובי החומה ומיוכדים החיצונית לאולמים :

יש תיאסה שערים לאולמים

כנ׳׳ה

טרי .בלשון יון ר׳׳ל מלא והשער הזה נקרא בן חולי להיות המסקוף מלא מחל .כי הוא לא היה מחזק לפת מוכפת על שתי המזוזות במעשה האולמים אחריו כי אם מסגי לכנים מזוזות זו על גב זו : קיפונום חולי נקר׳כן על שם הגנות והפרדסי׳ שהיו מן הכד ההוא קרוב ס שיו עיימת הכניסה הרחשונים יען קיפונום בלשון יון ר׳׳ל עבודת הגן : שיערי מולדה חולי נקרא׳כן על שם מולדה הכניסה׳ לאשר היתה תמיד ׳יושבת שם אחל מלאה השערים בירושלם :

נשון חם׳ טרי קדמוניות יוסיפון ח׳ כ׳ ומלחמות ו׳ ה׳ רבי עקיבא ב׳ ל׳ ה׳ יומא ח׳ ב׳

תאים מרובעים משש אמות לכל רוח היו מיוכדים לצדדי השערים הנזכרים למען יבואו בתוכם לאולמים ולהם היה קורא תאי השער :

כ תאי השערים

השלשה ׳המגדלים הבנויים על האולמים האלה נוכדו למשמרת המקדש השנים היו לצד צפון . אמנם המגדל השלישי למערב בנוי על שער האולם וכל המגדלים האלה היו להם הלונות לארבע ריחות השמים לערוך נגד האויב מהמת באבן בקשת וכחצים ובכל כלי משחית :

כא עלם׳ המגדלים

כנ׳׳ה

יוסיפון ה׳ ט׳ מלחמות ו׳ ה׳ ו׳ ה׳

הבותל האולם המזרחי החיצוני היה מקצת מכנו נמוך מכותל האולמים האחרים ל מול פני שיער ההיכל לבעבור שהכהן השורף בהר המשחה את הפרה יוכל לכוון את שיער ההיכל ממעל לכותל זה דרך תוך השערים שהיו לפנים ממנו בערב אשר יזה באצבעו מדמה שבע פעמים נגד השיער :

כב כותל במוך

מדות ב׳ ל׳ מס׳ ב׳

דמות ׳תבנית היצר שושן היה מצויר על שיער האולם המזרחי החיצוני : ויעל כן היה נקרא שער שושן :

כנ תבנית היער שושן

כנ׳׳ה

זה יכן בנין בית שני

האולם ׳התימני החיצוני נקר׳ האולם ׳הרחב בעבור ׳היותו בנוי משלש׳ אולמים ומארבע׳טורי עמודי שיש אשר יכילו מאה וששים ושנים במספר והאולם אשר בתוך רחבו פעם אחת וחצי מרחב האולמי׳ האחרי׳ אשר אצלו ועל גבו נבנן אול׳אחר אשר גבהו כגוב׳האולמי׳הקרובי׳אשר תחתיו אשר על כן היה גבהו כפלי׳ השקוף

מידות ג׳ ג׳

כד תיאם לאולם

כנ׳׳ה

התימני .בלשון יון ר׳׳ל מלא והשער הזה נקרא בן חולי להיות המסקוף מלא מחל .כי הוא לא היה מחזק לפת מוכפת על שתי המזוזות במעשה האולמים אחריו כי אם מסגי לכנים מזוזות זו על גב זו :

כל העם לערוך לפני כלם טענותיו :

כה **השקוף** של שער האולם הצפוני החיצוני לא היה כמעשה שקופות השערים האחרי' ישר ומאבן אחת בלבד מושכבת על שתי המזוזות · אמנם היה מעשהו משני אבנים וקופות אשר יגעו ראשיהם באלכסון זו אצל זו בקרן זוית :

השקוף בפתח הצפוני עב אמות — מידות ב' נ'

הפרק הרביעי

מפרטי מישור ההר אשר הוה נקרא הר הבית

כו **מישור** הר המוריה או הכר הנרחב שהיה שמה היה נקר הר הבירה או חצר האולמים · יען כי בואם למקדש ביום השבת או ביום חדש או באיזה מן הרגלים שיזדמן לא ניתן להם רשות לעבור משם והלאה לבא בתוך שתי החצרות פנימיות והמישור הזה היה כריבוע מחמש מאות אמה לכל רוח ובתוכו מיוסדים הבנינים הפנימים להר הבית ורצפת המישור הזה כרצפת אבני יקרות מאבני שיש ומוקף מארבע רוחותיו מארבעה האולמים החיצונים הנזכרים :

הר הבית — הנ"ה
המישור הזה היה נבנו על פתח היחד ועל הקומות המקיפים אותו משלשה רוחותיו ועל מילוי החלמה אשר בתוכו כל המשופע והעקוב אשר בשאר כיון שלשה הקומות ופתח היחד :

יוכיפון בנגד לפיון בפתח ב' מידות ב' ו' סוכה ד' ד' רמ"ב ק' ו"ה מלכות יוסיפ' ו' ו' רמב ק' ו"ה

כז **עשרים** וארבעה כתות של לוים היו שומרים את משמרת הקדש בכל לילה וכל אחת בהנהה אין פחות משלשה אנשים ואלה היו נחלקים בקומות מהחלפות כהר הבית · כת אחת בכל אחת מארבע פינות האולמים החיצונים כבית · ואחת בכל אחר מן החמשה שערים לאולמים אחת בכל אחת מארבע פינו העזרה כבחוץ ואחת בכל אחר מחמשה שערים מן השביעה אשר היו לעזרה ואלה המה מצד דרום שער הרלק שער הבכורות ושיער המים · ומצד צפון שער הניצוץ ושיער הקרבן ואחת בלשכת אבטינס ואחת בלשכת הניצוץ ואחת בבית המוקד ואחת בלשכת הקרבן ואחת בלשכת הפרוכת ואחת לאחורי בית הכפורת ובין כלם יעלו למכפר עשרים וארבע משמרות :

כ"ד משמרות — הנ"ה
כל אלה המשמרות לא היו שומרים למקדש מפני פקד למטה שהיה שמה כי אם לכבוד ולתפארת הבית הגדול והקדוש לאנס הכהנים היו שומרים מנפשם והלנים מבחון :

תמיד ב' ב' רמ"ב ק' ב' מידות ב' ב'

כח **מקום** נורע היה בהר הבית מוכן לצד העזרה אשר בו ישרפו החטאות שיארע בהן פסול אחר יציאתן מן העזרה והוא היה נקרא בית הבירה :

בית הכירה — ובקים י"כ ה'

הפרק החמישי

מן הבנינים הפנימיים של הר הבית

רמ"כ ק' ה' ו' מידות ב' ב' רמ"נס ק' ב' קדמוניות יוסיפון ט' ו' ב'

כט **הבנינים** הפנימיים של הר הבית היו מיוסדים על המישור הנזכר בתוך הארבע האולמי' הנזכרים אמנם רחוקים מן הדרום יותר מצד המזרח ומן המזרח יותר

בניני פנימי'

יותר מן הצפון וקרובים למערב יותר מכל הרוחות :

ל
הסורג

מידות כ' נ' כרטינורת סס מקלים ס' ל' מלאכתו יוכיח ו' ו' קדמוניות ט"ו י"ד

חסורג גבוה עשרה טפחים היה עשוי מעצים דקים מאור מעשרת רשת וזה היה מקיף סביב לחומת הבנינים הפנימיים מחוצה ורחוק מן החומה עשר אמות והסורג הזה מיוסר על חומה גבוהה מן הארץ אמה אחת ושם יש עמודים הרבה לשיעורים שוים מיוסרים ועליהם כתוב בכתב יוני ורומי שכל נכרי שיעבור משם והלאה דמו יהיה בראשו :

כנ"ה בשיר מלכי יון תקפה על ישראל כשכבשו למקדש פרנו כסורג הזה י"ג פרנות הולי לקבלתם על מה שהיה כתוב בעמודים שהנכרי שיעבור משם והלאה דמו יהיה בראשו למכס כאשר נברו המשמוכלים בדרוס ונורו כנגדם י"ג הסתפויות על הודעת מכתן של יונים :

מידות כ' נ' מלאכתו יוכיח ו' ו' רמ"כ ס' ס' ו'

המעלות המוכנות סביב מחוצה לחומת חבנינים הפנימיים האלה היו מיוסדות בין הסורג ובין החומה הזאת ובהם יעלו לעזרות רצוני שתי' עשרה מעלות לעלות לעזרת הנשים לצד מזרח ועשרים מעלות לעלות לעזרת הכהנים למזרח :

לא
המעלות שנים עשר לעזרת הנשים לחמרי' ס' אמה

חומת העזרות האלה היה מגובת ארבעים אמה ומוקפת מכל עבריה לשכות מבית ומחוץ והלשכות האלה מסודרות שלש שורות אשה על אחותה ושקופים אטומים החלונות וכמעל לגגותם המעקה לבלתי יפול ממנו הנופל :

לב
מות' העזרו'

שלשה מגדלים המה אשר היו מוכני' על החומה הזאת האחד המגדלים האלה כעשו בנין בית שני :

לג
הנ' מגדלים

רמ"ס ס' ס' ד"ה כ"ף י"כ

בנוי לצד מזרח והשנים הנשארים לצפון והמגדלים האלה מעשיהם כמעשה מגדלי האולמים החיצונים חנזכרים לעמור על המקרש למשמרת :

מלאכתו יוכיח ה' ס' ו' ה'

הפרק הששי

מן החצר החיצונה אשר לבית

ד"ה כ' כ' רמ"כ ס' ס' ו' ו' קדמוניו' יוסי' ס' כ' יסוקל מ"ד יסופיה ס"ו

החצר המזרחי שהיה שמה נקרא גם כן החצר החדשה או החצר החיצונה והעם אשר יטהרו כפי הרצוה והמצוה יבאו שמה להשתחות לפני ה' ביום השבת וביום החודש ושלשה פעמים בכל שנה במועדים ובחגים והחצר הזה הוא מרובע ממאה וחמש ושלשים אמות לכל רוח ולו לצד המזרח שער אחד נקרא השער התחתון להיותו מיוסד בקרקע יורד שפל משאר שערי העזרה והוא מגוב עשרי' אמות ועשר אמות ברוחב ורלתותיו עשוין מנחשת ממורט :

לד
עזרת הנשים

כנ"ה בבנין בית שני הקטר הזה נקרא עזרת הנשים יען לא היה מותר לזן לעבור משם ולהלאה בכוונן להשתחות לפני ה' החצר הזה הוא לפד מן השתי פנרות לשר נגה מנשא המלך בתוכם מוכשות לכל נגה הנשים לשר היה עובד לותם נלהיהם :

בשמחת בית השואבה בתוך הקטר הזה היו תולים מנורות נדולות של זהב ונתקבצו כל מנורה סכל והב נדול ושמה משליכים כהכהנים המיוחסים הישנים ומדליקין כהן את הלחם ונעשים מדורות נדולות עד שכל ירושלם היה מחירה מהם :

הלשכו

לח **הלשכות** חבנויות על זה השער היו מיוחדות למנהרין אשר המה שלשה ועשרים איש יושבים שם בזה בסדר חגדול בחכמה שבכלן יושב בראש ומשנהו בימינו ושאר הריינין כ"א יושבים לפניו משמאלו כפי שנותם וכפי מעלתם כל הגדול מחבירו בחכמה היה קרוב לראש מחבירו והמה יושבים בעגול כחצי גורן ונקרא סנהדרי קטנה וג' שורות של תלמידי חכמים יושבים שמה לפניהם כל שורה משלש ועשרים איש ההגונים לכמוך ליעת הצורך וכ' כופרי הריינין עומדי' שמה א' מימין הריינין וא' על שמאלם:

לט **האולמים** הרחבים אשר לחצר הזה יקיפוה מבית מסביב עמודיהם היו מאבני שיש כביעש' האולמי' התיצונים הנזכרים ועליהם "גזוזטראות משקופים אטומים ומעלות רבות אלה על אלה כדי לשבת שמה הנשי' כאשר תבאינ' למקדש:

מ **השער** המיוחד לצד הדרומי של חצר זה היו קורא' אותו שיער נשים ביעבור אשר הנה היו משם באות לגזוזטרא' מבלתי הכנס תוך החצר וגם יש שם שיער את' מצד צפון אשר גם הוא נקרא שיער נשים להיותו משמש לצורך זה ומעש' שניהם כמעשה השער המזרחי אשר נזכר:

מא **הארבעה** הלשכות מיוסדות לארבע' מקצועות זה החצר לא היה להם קורה ממעל כי אם פתוחות לאויר כמין חצר והיו קוראים להנה לשכות "קטורות גדלם ארבעי' אמה בארך מן המזרח למערב ושלשי' אמה ברוחב מן הצפון לדרום ולכל לשכה מאלה הלשכות היה שם מיוחד שביחוד יורה עבורתה יען הלשכה אשר במקצוע מזרחי צפוני היתה נקראת "לשכת דיר העצים על דבר אשר שמה היו נותנים את עצי המערכה לקרבנות והכהנים תבעלי מומין היו מתליעים שמה העצים המוכנים למערכות המזבח כי כל עץ אשר נמצא בו תולעת או שום עיפוש היה פסול לישרף על המזבח והלשכה במקצוע הצפוני מערבי היתה נקראת לשכת "המצורעים על שם שהמצורעים אחר אשר יטהרו מן הצרעת בבואם למקדש יביאו שמה קרבנותם ויבשלו אותם בדוד' ובסירות על השפתים המוכני' בבית מסביב והלשכ' במקצוע מערבי דרומי היתה נקראת לשכת בית שמניה בעבור אשר היו נותנים שמה

מנהרין י"ג י"ב

לשכות מנהדרי כ"נ

כנסיות

מידות ב' ו' קדמו' יומיפון פ' ב' כוכא ה' ב' רמ"כס פ' ה'

שערי נשים

מלחמו' יומיפון י' ו'

ד' לשכות קטורות

מידות ב' ה' יחזקאל מ"ו רמב"ם פ' ה' שקלים ו' ה'

את היין לנסכים ואת השמן לצורך המנורה והמנחות והלשכה במקצוע דרומי מזרחי הית׳
נקראת לשכת הנזרים יען אשר שמה הנזרים היו מבשלים את שלמיהם על השפתים
המוכנים כביכ לבית ושמה מגלחים שיר ראשם ומשליכים אותו תחת הרור :

לט
לשכה כלי שיר

ל״ה ח׳ ט׳ נ׳ **הלשכות** המוכנות שמה תחת קרקע עזרת ישראל היו כל פתחיהן מיוסדות מצד
רמב׳ ק׳ ח׳ ו׳ המערבי לעזרת נשים
מידות כ׳ ו׳ ובלשכות האלה היו נותנים הלוים הכנורות הכלים
הנבלים והמצלתים וכל שאר כלי שיר לבית נעוצקליות הקנועי׳ נקורות
ות שמישיהם והכפרים שמעמיקים מהם הקרקעים מלבנים ולמען אשר לא יפסדו היו
למודי זמרת כל השירו׳ ולמודי נגינת הכלי׳ כורכים עליהם היטפסות :

מ
קרקע העזרה

מידות כ׳ נ׳ **קרקע** המיוחדים שהיו מנגנים בהם ושמה הלוים היו מתעסקים תמיד במלאכת השיר הנזכר :
רמב׳ ק׳ ח׳ ו׳ החצר הזה היה גבוה שש אמות מקרקע של חר הבית ולו מרצפת אבנים
מאבני שיש כמיעשה מרצפת חר הבית הנזכר :

מא
בימה של עץ

סוטה ו׳ **בימה** המלוכה אשר למלך היו עושים בתוך החצר הזה לכל קץ שבע שנים במועד
רמב׳ ק׳ יח׳ נ׳ שנת השמיטה בחג הסוכות לשבת עליו המלך לקרוא את התורה נגד העם
והוא היה נקרא בימה של עץ ושמה אחת בכל שנה ביום כפור היה הכהן הגדול קורא
בתורת כהנים נגד הע״ם :

מב
ט״ו מעלות
כמו׳ גורן

סוכה ה׳ ל׳ **חמשה** עשר מעלות עגולות כמעשה
מידות כ׳ ה׳ חצי גורן היו שמה נתוני׳ לצד
מלמות המערבי של חצר זה אשר בהן יעלו לבוא
יומיון ו׳ ו׳ לחצר המערבי נקרא החצר הפנימית או
רמב׳ ק׳ ח׳ ה׳ עזרת הכהנים :

מג
קומ׳ מכדלת
בין הקנרות

מלמות **החומה** הנשגבה המיוסדת לצד המיזרחי של חצר זה היתה משמשת לחבדיל בין
יומיון ו׳ ו׳ שתי החצרות האלה :

מד
שער ניקנור

והשער שבחומה הזאת היה פתוח
אחר עלות המיעלות החמש׳
עשר הנזכרו׳ יבואו בו לחצר הפנימי׳ הגדול׳
והשער הזה הוא היותר פנימי מכל השערים
של הר הבית ונקר׳ השער העליון או שער
מקנור וגם נקר׳ שער הנחשת וגודלו עשרים
סוכה ה׳ ל׳ אמה בגובה ורוחב עשר אמות ולה שני
תמיד ה׳ ו׳ פשפשים על שני צדיו אשר היו בהם
מוסף ה׳ ה׳ מטהרים את היולדות ואת המצורעים וגם
רמב׳ ק׳ ח׳ ה׳ שמה ישקו את הסוטות את מי המרים
נגעים יד׳ ט׳ המאררים וכל זה יעשה מתוך הפשפשים
רמב׳ ק׳ יד׳ ד׳ האלה על כי השער הנזכר לא נתן רשות

להפתח

להפתח כי אם בבוא הנשיא אל המקדש או ביום השבת או ביום החודש או בחגים ובמועדים בבוא או כל ישראל אל המקדש לראות את פני ה׳ אלהיהם :

יחזקאל מ״ו

מד **הלשכות** הבנויות על זה השער היו מצד החצר החיצונה ובהם יאספו למשפט כת שנית מהנהדרי כ״ג ואלה יושבים שמה בעיגול כחצי גורן עגולה כאשר כבר נזכר בעיקר השלשה ושלשים מזה החלק :

לשכת הגזית

סנהדרין פ״ו ה״ד

הפרק השביעי

מן החצר הפנימי אשר לבית

מה **החצר** המיוחד שהיה שמה נקרא החצר העליון או החצר הפנימי או עזרת הכהנים ארכו אמות מאה ושמנים ושבע מן המזרח למערב ורחבו מאה ושלשי׳ וחמש מן הצפון לדרום ומפנימ׳ מוקף כביב סביב אכסדראות או אולמים אשר כל בנינם היה מאבני שיש ונשיגנים כל האולמים האלה על עמודי שיש טהור כמעשה האולמים החיצונים המנכרים בסימן השבעה עשר מזה החלק :

מקדש העליון

ירמיהו ל״ו מידות פ״ב מ״ג תמיד פ״ה מלאכות יומא פ״ג ה״ו תמיד פ״ג מלאכות יומא פ״ג ה״ו

הנ״ה

״החצר הזה הוא המקדש השני אשר מכשה המלך נבוכ נצר שמה מובאות לכל נבוא השמים אשר יעבוד אותם שמה למלכים :

מו **בתוך** היערה הזאת סביב לבית היה תלוי שלל כל הגוים מחרב חנית וכידון וכל כלי יקר אשר יקחו העם מאויביהם במלחמה לההלה ולשם ולתפארת וגם להיות להם לזכרון לפני ה׳ אלהי הצבאות מגן עזרם :

על הנויס

מז **הראשון** מן השבע׳ השיעי׳ אשר היו מיוחדי׳ לחצר זה היה לצד המזרח והוא השער של נחושת הנזכר ושלשה שיעים לצד דרום אשר הראשון מהמה נוטה לצד מערב ונקרא שיער ״הרלק בעבור שבו יכניסו עצי המערכה לשרוף הזבחי׳ על המזבח השיער השני הכמוך לו הוא שער הבכורות . השלישי הוא הקרבנו׳ וישחטו אותם שמה . השלישי הוא השיער הנקרא שיער ״המים בעבור מי ״המעין נקר׳ עיטם שהיה נובע מתחת מפתן השיער ונ׳ השיערים האחרים המה מיוסדי׳ לישמת׳ כיצד צפון והראשון אשר לצד המיזרח היה נופה נקרא שיער ״הניצוץ והשיער השני הסמוך לו היה שיער הקרבן שנקר׳ כן בעבור אשר יכניסו בו את כל הבהמות הנקרבות וישחטו אותם שמה . ושלישי הוא שיער בית גדול שהיה שם הנקרא אצלם בית המוקד ומכל השיעים האלה השלשה מכל צד מושמים לשיעורים טובים איש מאהיהו וכלם מגובה עשרים אמות ועשר אמות ברוחב ישויים ״מנחש ׳מורט אשר היה מבריק כמו זהב :

מדות פ׳ ג׳ מ״ג מקדש מלכים פ״ב ה״ג יומא פ״ג ה״ו

הנ״ה

הלחות השיעים האלה היו נבנין בית שני כלם מנופי׳ והם מלבד הלחות שער העליון אשר היו מנופי׳ מכסף ׳מורט נקר׳ נקם׳ קוריטויי יקר מאד כתם׳ כנר נזכר נכי׳ מ״ב מזה החל׳ לפני

מט
פרוכ׳ השערי׳

שקלים ה׳ ו׳
רמב׳ם ק׳ כ׳ ו׳

לפני כל אחד מן השערים האלח היו הפרוכות תלויות מעשהן מן הבוץ היורד מעלה והנבחר ומרוקמין מזהב תכלת וארגמן ותולעת שני ואבנים יקרות במלאכת פרחים ושושנים וכל אחד תלוי לפני השער:

הפרק השמיני

מעזרת ישראל

נ
עזרת ישראל

רמב׳ם ק׳ ה׳ ו׳
מידות ב׳ ה׳ ו׳

מקום מיוסד היה אצל החומה המזרחית לעזרה אשר יכיל אמות אחד עשר ברוחב מן המזרח למערב ומאורך מאה ושלשים וחמש מן הצפון לדרום וגבוה שבע אמות ומחצ׳ מקרקע החצר החיצונ׳ הנזכר׳ והמקום הזה נקר׳ עזרת ישראל בעבור שה שראלים הנועדים לעמוד על קרבן התמיד כל הימי׳ במקום העם המה מרי שבת בשבתו יבאו שמה ויעמדו למזרח המובח יעל עמדם מן היעת אשר הכהני יתחילו להקריב את קרבן התמיד במועדו ועד אשר נשרף כליל על המובח וגם כל הישראלים אשר ישהרו כתור׳ וככוזה יבואו שמה ביום השבת או ביום החודש להשתחות לפני ה׳ אלהיהם:

נא
כסא המלכים

מלכי׳ ב׳ י״ח׳ י״ג׳
מלכות
יוכיפין ו׳ ו׳
שמוא ב׳ ו׳ י״ח׳

כסא המלך היה ברוך המקו׳ הזה נתון אצל השע׳ העליון על עמוד שיש ובו ישבו המלכים לבית דוד כאשר יבואו אל המקדש לראות את פני ה׳ אלהיהם:

בבנין בית שני היה הכסא הזה כמין מנדל נבוה עומד על שני עמודי׳ אשר כל אחד מהם היה מעשרים אמות ורק י״ב אמות יסוד אותו ומשעל לו היה מעשה רוקם זהב תכלת וארגמן:

יואש כאשר הוקם למלך ע״י יהוידע כהן גדול יצב על הכסא הזה ונם המלך עזקיהו כאשר קרא לפני ה׳ את ספרי הנדופים אשר שלח אליו סנחריב מלך אשור ונם יאשיהו המלך יצב שמה לעת אשר כרת את הברי׳ ד׳ ובין המלך לעבוד את ה׳ שהיסם וללכ׳ בתקיו כל הימי׳:

נב
ארון לכסף נדק בבית

מלכים ב׳ י״ב׳

שמה קריב אליו היה נכון ארון הנון אשר עשה יהוידע כהן גדול ויקיב חור בדלתו למען אשר העם ישליכו בו הכסף של מחצית השקל אשר היו חייבים בכל שנה איש ככף נפשות ערכו לתת לעבוד הקדש כל הינבר על הפקודים מבן עשרים שנה ומעלה והארון הזה היה נתון אצל המזבח בימין כבוא איש בתוך השע׳ העליון בית ה׳:

הנ״ה
מחצית השקל הוא חמשה מכסף מוזקק כודע לכל הקדמוני׳ אשר משקל׳ היה קנים תוקניים ופרב לפי ערך הכסף בזמן הזה כיכיכו לערך ס׳ כולנוס הלוכקייה היה ערך מחצית השקל י״ד פלאקס בקירוב:

הפרק התשיעי

מרוכנן של לוים

מעלה

נג מעל׳ מכלת בין עזרת ישרא׳ לעזרת הכהנים

מעלה של אבנים היתה שמה גבוהה מן הארץ שיעור אמה וארכ׳ מאה ושלשי׳ וחמש מן הצפון לדרום והמעלה הזאת נתונה מן הצד המערבי לחצר הנזכר הנקרא עזרת ישרא׳ והיא היתה משמשת להבדיל בינו ובין עזרת הכהנים אשר אצלו :

נד דוכן הכהנים

ממעל למעלה הנזכרת היו שלשה מעלות מיוסדות כל אחד מגובה חצי אמה ושלח׳ חצי אמה למען אשר עליהם יעמדו הלוים בשיר לעתים מזומנים למזרחו של מזבח לעת קרבן התמיד ואלה היו נקראות הדוכן של לוים :

נה לוים עומדים בשיר

הלוים והמשוררים והמכעירים אותם בכלי השיר יעמדו על השלוש מעלות הנזכרות למזרחו של מזבח לעת קרבן התמיד וגם לעת ניסוך היין אשר או ינסך על המזבח ולעת ניסוך המים בחג :

השירים שנמקוס הזה היו משוררי הלוים כן הם כיוס הרביעי מזמור כ״ד וכשני מזמור מ״ח ובשלישי מזמור פ״ב וברביעי מזמור כ״ד ובחמישי מזמור ל״ו ובששי מזמור נ״ב וביום הששית מזמור נ״ד :

הנ״ה

הלוים שהיו משוררים נפה לעת קרבן התמיד היו שנים עשר לפעות מלבד לוים לחרים וישרלים מיוחסים המשלימים לכהנה שהיו מנגנים בכלי השיר :

מידות ב׳ ו׳ יחזקל מ״ד י״ם קדמוניות יוסיפ ט״ו י״ד יוסיפון כנד תפיון ב׳ רמב׳ ס׳ ל׳ ו׳ ערכין ב׳ ו׳ מידות ב׳ ו׳ רמב׳ ס׳ ל׳ ו׳ ד״ה כ׳ י״ל שם כ״ט כ״ו

הפרק העשירי

מעזרת הכהנים

נו עזר׳ הכהנים

ממעל לדוכן הלוים היה מקום אחד מיוסד שמה נקר׳ עזרת הכהנים מאמות אחת עשר לרוחב מן המזרח למערב וממאה ושלשים וחמש מן הצפון לדרום וגבוה מעזרת ישראל שיעור שתי אמות ומחצה והמקום הזה נכון בין המזבח ובין דוכנן של לוים :

הנ״ה

בתוך המקום הזה נמצות יותם המלך רגליו נכנס את וכריהו הכהן לראות בהן נדול :

זה הוא לותו מקו׳ אשר נכנס הניח קידם המלך שלמה לפרוש על הקרקע עצמו הקרבנות יען מוכן הכפסת אשר היה נתון לפני ה׳ קמן מהכיל בעת ההוא את כל הקרבנות ההמה להפלנת רבויים יען לובחי השלמים היו נקר׳ עשרים ושנים אלף ומאה ועשרים אלף :

רמב׳ ס׳ ל׳ ו׳ מידות ב׳ ו׳ מלחמות יוסיפון ו׳ ו׳

נז כיור הנחשת למוסד המלך

גם כיור הנחשת אשר עשה המלך שלמה מחמש אמות רבועוקומה שלש אמות היה נתון בתוך זאת העזר׳ למזרחו של מזבח ועליו עמד המלך על ברכיו וכפיו פרושו׳ חשמים להתפלל לפני ה׳ נגד העם לעת אשר חנך בנין הבית :

ד״ה כ׳ י״ג

נח קילפי הגזלות

גם שם היה כלי נקוב של עץ כמין קנה אשר יקראו לו קילפי מוכן להניח בתוכו הגזלות שר׳כהן הגדול היה מפיל על שני השעירים ביום כפור והקילפי הזה נתון בתוך העזרה לצד צפון המזבח באותו המקו׳ שהיו שמה מפילים הגורל׳ השה :

הנ״ה

התלה היו שני דפים של זהב אשר נתלו מהמה היה כתוב לידוד וכשני היה כתוב לעזאזל :

רמ״כס ס׳ ס׳ נ׳ ו׳

ספר שני

הפרק האחד עשר

ממזבח העולה

מידות ה׳ ו׳ ז׳ רמב׳ ק׳ ל׳ ל׳ קדמוניות יום כיפור ט״ו ט״ז מלאכות יום טוב ו׳ ו׳

המזבח הגדול שהיה שמה נקר׳ מזבח העול׳ יען דבר מוקדת התמיד על המזבח ושאר הקרבנות אשר יקריבו ומיעשהו היה מאבני׳ שלמות כלובנוי אשר לא הניפו עליהם ברזל נדלו משלשי׳ ושתים אמות רבוע וקומה תשע אמות וארבעה טפחים לערך ששה טפחים לכל אמה והמזבח הזה מיכה לפני שיער האולם לשיעור עשרים ושתים אמות רחוק ממנו ונוטה תשעה אמות לצד דרום:

הנ״ה המקום לאחר שנבנה זה המזבח הוא המקום עצמו לאחר נבנה גם לאחרים את המזבח להעלות עליו ינתן כנו: המזבח הזה לינו מזבח הנחשת לאחר עשה שלמה יתן המזבח ההוא היה מפוארים לחמות רבות ומנופה מרקועי נחשת ממורט והמזבח הזה לא היה כן לחכם הסיבה לאחר נעבורה הכרינו כאן על המזבח הזה עתה על כנין בית שני הוא על דבר נורתו ודומה לזה לך על פי שהיה ממלה לחברת:

נט
מזבח העולה

מידות ג׳ ו׳ רמב׳ ק׳ יא כ׳

הבנין המרובע מגובה אמה אחת של חמשה טפחים וכמדה הזאת ברוחב נקר׳ יסודו של מזבח והבנין הזה מקיף כל המזבח מצד צפון ומערב לשיעור השלשים ושתים אמות הנוכרית ומצד המזרח והדרום יכיל אמה אחת בלבד מן המזבח:

ס
יסוד המזבח

רמב׳ ק׳ ל׳ כ׳ מידות ג׳ ו׳ יומא ה׳ ו׳

השנים הנקבים אשר היו צרים וארוכים כשל החוטם ויעל כן נקראים ההוטמין היו נוטים בקרן דרומי מערבי כן היסוד אחד נתון לדרום ואחד למערב ובחוטמין האלה היו שופכין את דם הזבחים אשר ישאר שם בתוך הכף אחר אשר הכהני׳ יזו מכנו על הארבעה קרנות מן המזבח והדם הזה ירד למחילה אחת הנקראת שיח אשר חיתה מוכנת שמה תחתיהם ויתערב שם עם מי האמה של יען עיטם העוברת תמיד מעזרה וילך לו יעל ירי צנורות התחת לארץ ואחר יצא לנחל קדרון:

סא
חוטמי היסוד

הנ״ה המעיין הזה כבר הנחנו בפרק ו׳ מן הספר.

מידות ג׳ רמב׳ ק׳ ל׳ כ׳

האבן הנקראת טבלא של שיש מרובעת מן אמה יעל אמה ותתונה בארץ אצל קרן דרומי מערבי של יכוד המזבח היתה מכבה את פי המחילה הנזכרת אשר בה ירדו הכהנים לנקות הצינורות שבהם ירד הדם למטה לארץ כאשר יקרה שיסתמו פיות הצינורות הנזכרות על אודות ריבוי הדם של זבחים אשר יקריבו:

סב
טבלא של שיש

מידות ג׳ ו׳ רמב׳ ק׳ ל׳ כ׳

חבנין המרובע מרוחב אמה אחת של חמשת טפחים וגבוה מן היסוד אמות חמש וגדלו ברביעיו יכיל שיעור שלשים אמות ושני טפחים בערך ששה טפחי׳ לכל אמה נקרא כובב המזבח יען אורות אשר היה סובב כל המזבח ומן ילמו הכהנים כביב כביב להזות מרם הזבחים על קרנותיו:

סג
הכובב

סה הקו לשיעור אמה למטה מן הסובב הנזכ׳ להבריל בין דמי ההזאו העליוני׳ ובין דמי ההזאות האחרות

סד
קוו המקרין

התזאות התתתונות והוא היה נקרא חוט המיקרא :

סה מקו׳ המערכ׳ **הבנין** המרובע מעשרים ושמנה אמות וארבעה טפחים לכל רוח וגבוה מן הסובב הנזכר אמות שלש משה טפחים כל אחר מקום המערכה יקראו לו : מידות נ׳ח׳ רמב׳ ק׳ח׳כ׳

סו קרנו׳ המזבח **הבנינים** המרובעים מן אמה של ששה טפחים לכל אחד וקומה אמה אחת של חמשה טפחים וחלולים ונתונים לכל ארבע זויות של מקום המיערכ׳ לשיעור טפח משפת הבנין לצד פנים עליהם יוו הכהנים מכל דם הזבחים אשר יקריבו ולהם היה קורא קרנות המזבח : רמב׳ ח׳כ׳ מידות נ׳ח׳ זבחים ה׳נ׳ רד׳ק על

סז מקום הילוך הכהנים **השיעור** המיוסר על מקום המערכה סביב לה מרוחב אמה אחת של ששה טפחים ממקום הקרנות לצד פנים אשר בערך שפת המזבח הוא שיעו׳ של אמתים זכריה ט׳ טו׳ מידות נ׳ח׳

סח תפוח המזבח **ושפח** עליו ילכו הכהנים כביב על המזבח ועל כן מקום הילוך רגלי הכהנים היה נקרא : רמבם ק׳ח׳כ׳ **הבנין** המרובע אשר על מקום המיערכה היה נתון ממקום הילוך רגלי הכהנים לצד פנים היה גדלו מארבע ועשרים אמות רבוע משה טפחים לכל אמה וקומה אמה אחת של חמשה טפחים באופן כי זה הגובה יגיע ער גובה ארבעה הקרנות הנזכרות אמנם פינות זה הבנין הם נכרתות ער אשר ישאר המרובע כמו עגול וזה היה נקרא גב המזבח או התפוח ועליו היו מכרכי׳ מערכו׳ האש וגם הדשן שלהם הית׳ נתון׳ שם בערמה : רמבם ו׳ כ׳ ז׳ הרא׳ד עליו רמבם ק׳ח׳כ׳ מידות נ׳ח׳

סט כספלי׳ לנסוך **שני** כספלים של ככף היו נתונים על קרן דרומי מיערבי של תפוח המזבח הנזכר אחד נתון כדרום ואחר במיערב והיה לכל אחד בתחתיתו נקב צר וארוך כמיעשה הנקבים הנתונים על היכור ובספל שהנקב שלו יותר רחב אשר לצד המזרחי היה נתון היו מנסכים הכהנים היין לניכוך הזבחים אשר יקריבו . ובספל השני אשר היה נתון למערב שהנקב שלו היותר צר שמה היו מנסכים ניכוך המים בחג וכל זה היה יורד על ידי הצינורות תחת לארץ ואחר יצא לנחל קדרון : תמיד ו׳ נ׳ סוכה ד׳ ט׳ זבחים ו׳ כ׳ מידות נ׳ג׳

הנ״ה
אחת לשנים עשה פרקי כהונה
יורדין למקלה שלשה שמה ומלקטין
משם היין קרוש כשנולי דכלה ומעלין ושורפין
אותו נקדושה :

הפרק השנים עשר

מכבש המזבח

ע גג המזבח **הכבש** או מעלת המזבח אשר ממנו היו עולים אליו היה עשוי בשלש מעלות מיוחדות אמנם לא נפרדות איש מאחיהו ואלה נתונים לצד דרום ורחוקים מכותל הדרומי לעזרה לאמות שנים עשר וחצי ואין לכבשים האלה מדרגות כי הם עולים ממטה בשיפוע ער הגיעם אל ראשו של מזבח ושמה נפרדים מיד ממנו כדי להשליך האברי׳ בוריק׳ על האש על המזבח . והנה המעלה הגדולה שבאמצע הנקראת כבש גדול אשר ארכו שלשים ושתים אמות ומרוחב שש עשרה וקומה שמונה אמות וחמשה טפחים היה ליעלות בו הכהנים לראש המזבח להשליך שם על האש את אברי הזבחי׳ אשר יקריבו והשנים כבשים הקטנים אשר כל אחד מהמה מתחיל לעלות באלכסון מתחתית הכבש

הנדול עד הגיעם לטובב כל אחר הוא מאחת ושלשים אמו׳ ארכו ונובה חמש אמות וחמש׳
טפחי׳ וכשביע אמות וטפח ברחבו כלפיעל ככנגד חטובב · אמנם מלה השנים תנתן מצד
המזרחי לכבש הגדול חיא לעלות הכהני׳ בו לכובב להתחיל ולעשות משם תחנאות על ד׳
קרנות המזבח · והכבש השני הנתון לצד תכיעב הוא לרדת בו מן הכובה אחר כלות
כעשה החנאות הנזכרות · וללכת משם אל השיתין לשפוך בהם את הדם אשר ישאר בכף
בקרן דרומי מיעבי של יכור הכובה אשר שבה היה קרוב אליו :

רמב״ם ה׳ נ׳ מידות נ׳ נ׳

תמקום החלול שהיה שמה נקרא בשם רובוה היה גדלו אמה׳ אחת ברוחב
תתן לצד המיעבי מן הכבש הגדול הנזכ׳ לביעבור ישליכו שכח את פבולי
העופות אשר נפכלו עד אשר יבאו לידי נותר כי אז לא חיו נחשבים לקדשים והיה כותר
לכהנים להתציאם לבית השריפה אחרי כן :

עא
כדכונה

רמב״ם ה׳ מעכ׳ ה׳ יג׳ תמיד ד׳ נ׳

מקום מיוחד היה על הכבש הגדול של מובח שהיו הכהני׳ נותני׳ שמה הכלח למלח
האברים קודם אשר ישליכו אותם על אש המערכ׳ אשר היה דלוק על המובח :

עב
מלא לאברים

עג
אברי התמיד

גם שבה היה נכון מקום אחר אשר יתנו בו הכהנים את איברי קרבן התמיד אשר
יקריבו מצד הכזרחי (לשון אחר לו׳ כמערבי) לכבש הגדול אשר נוכר מחצי
הכבש ולמיש לכיון יורקו שם הכהני׳ על מלח קודם אשר ישליכו אותם על אש הכבח :

רמב״ם מקדש ה׳ פרק ו׳ נ׳

המלח שהזמנורים על הנ׳ הכבשים הנזכרי׳ אשר יעלו עליהם אל המובח היה לסיון
לא יעדרו נלי הכהנים לכיבת השכינית הכן הבשר כאשר יעלו לשרת על המובח :

עד
מלא נתיון על הכבש

עה
מלא נתיון על קרן דרומי מעבי

רמב״ם מקדש ה׳ פרק ו׳ נ׳

המלח הנתון אצל קרן דרומי מעבי של מובח היה לביעבור ימלח הכהן ממנו
את מלא הקומץ מכולת תמנחה אשר יקריב כדי להקטירו על המובח וגם
הלבונ׳ אשר היתה נתונה בגביעים הפונחי׳ בין שתי פיעבי׳ לחם הפנים על שלחנות חזהב
שבהיכל ימלוחה כאשר יסדו אותה משם ביום השבת כדי להקטירו על המזבח בסדורת
הקטר אשר שמח ונם משם היו מולחי׳ הכהני׳ את מנחו׳ הכלת אשר יהיו בליל על הכובח :

הפרק השלשה עשר

ממערכות האש אשר היו נתונים על חמזבח

יומא ד׳ ו׳ תמיד ג׳ ד׳

המדורה הנדולה נקראת מערכה
של זבחים היתה נתונה על
התפוח הנזכר לצד הכזרחי מן המזבח על
אודות אשר שמה נשרפים הזבחים וחזיתה
(ר״ל מרחית פניה שהיא הפתח מלמין
המערכה) אשר משם היו מציתין את אורה
גם היתה נתונה לצד מזרח :

עו
מערכה של עצים

כה״פ

היצים הנשרפין תמיד על המדורה הולמת
היו של לחנו או של תאנה או של
עץ זמין לף על פי שכל העצים למערכה
מין חמל זית ושל נפן מפני היין והשמן שהיו
משתמשים בהם בחקדש או מפני יושב לחן
ישראל לפי שהן טעונים פירות או מפני שהלו
מעצים כשרים היו כורתים לוחם הכהני׳
מכיון עד ט״ו בלב ולח נלוחו יום היו עושים שחפה נדולה והיו קורחי׳ לה יום תנבה מנל ר״ל יום
שנירת הקרדומות לפי שחפה לח היה נורך לקר דומות לחקטיר כשם לח עני המערכה :

ויהי

עז ומדי קטרב' — וזהי למערכה הזאת הצורים אשר עליהם היו נשרפין האתרים טלא נתיבלו כביעבוד על אודות רובי הובחים אשר הקריבו שהח או נשרפין על המזבח : — תמיד ו ג ה / סם כ ג ע ד / רמ"ב ק ו ו

עח שני מבי נזרי עני — נזיר עניים (נזירי עניים הם תלמידות פנים נפיס) היו מוסיפין הכהנים על עצי המערכ' של זבחים פעמים בכל יום פעם אחר לקרבן התמיד של שחר ואחר לקרבן בין הערבים ואלה יתנו הכהנים על המערכה הזאת מן הבוקר לכיעבוד אחרי היותה כלה מוטלכת וקורם היות קרבן התמיד נתן עליה :

עט המרורה יפערב קטר' — השניה היה נקראת מיערכת הקטורה (כעניין שנאמר תמיד נמערכ' הולת היו ישלו ית :) ביעבור אשר חז הכהנים לוקחים מינינה נחלי אש להקטיר עליהם את הקטורת על מזבח הזהב שבהיכל וזאת הכרורה נחונה על פקם התפות הנזכר אצל הקרן דרומי מיערכי של מזבח אבנם הוא מסובה לצר צפון לשיעור מקום ארבע אמות על הבוקה:

פ המרורה מערכה של מם תמיד — השלישית היתה נתינה גם כן על מקום החפיה הנזכר ונקראת מיערכת של אש תמיד על היותה מוקדת לילה על הבזבח להתמיד שמרה את האש האלהי אשר ירד כסרום על המזבח כאשר השלה חנן הבית : — יומא ד' ו' / ויקרא ו ו

פא המרורה מערכה של יום כפור — הרביעית גם היתה נתונה על ההפיה ונקראת מיערכת של יום כפור על דבר אשר היו עושים אהרן באותו יום לבדו לקחת כתוכה נחלי אש להקטיר את הקטורת בדביר לפנים : — יומא ד' ו'

פב ערמת מעמד כהנים — הרשן אחד מכל כרחיות המזבח יאכף באביצעות התחפה היה שם ער אשר יוציאו אותו הכהנים בפסכתר : (יש קורם לערמה הזאת תכוף הרשן) — תמיד ג' ב'

חפרק הארבעה עשר

מן הכלים אשר ישרתו בם את המזבח

פג מחתות מנרפות — הנחשת הנקראו כנרפות היו שמה לינבורת המזבח מעשיהם כמעשה כיסוי הקדרה ובהן יוציאו מן המזבח את הרשן ויתנוהו בתוך הפסכתר : — רמי עמ' / שמות כו נ' / תמיד ג' ג'

פד גם פסכתר — כלי הנחשת של מזבח היו הסירות הגדולות אשר יקראו אותן הפסכתר מוכן להוציא בו את הרשן אשר הכהנים יתנו שמה כאשר יתרבה על המזבח ועל שני צדיו היו שתי שרשרות נחשת קבועות לאחוז בהם הכהנים כאשר מן המזבח יורידוהו את שמושך בה הכהן מלמטן כשירד ואחרו שהכהן השני אוחז בהם מלמעלן כדי שלא תתגלגל ותשתפך לארץ : — תמיד ג' ה' / שמות כו נ'

פה גם מיצורת — שם היו המזלגות נחשת משלש השנים הנקראות צינורות אשר בהן יהפכו הכהנים את בשר הזובחים השורף על האש על המזבח לביעבור אשר יתעבד שמה במהרה וגם ישתמשו מהם להוציא את הבשר מן הסירות ומן הרורים כאשר יבשלו אותו בהמה בבתי המבשלים שהיו שמה : — תמיד ג' ג' / שמות ט' ב'יג

פו שמה מירות מקום — היו גם כן מזומנות סירות ודורי נחשת אשר יבשלו בהם הכהנים את בשר הקרבנות בבתי המבשלים אשר לבית : — ל"ב ל' ה'

שמות כו ג׳ וכריה יד כ׳ **גם** מכלי מלאכת המזבח היו שמח מזרקי הנחשת ממורט אשר יקבלו בהם הכהנים את דם הזבח׳ אשר יקריבו להזות אחרי כן ממנו על ארבעה קרנו׳ של המזבח : **פן** מזרקים

סוכה ד׳ ה׳ **ביום** השביעי של הג היו נותנים הכהנים על יסוד המזבח כביב ענפים גדולים של ערבה הנקראים מרביות (הדבר הזה היו עושים כאותו יום לסימן על שמקה) **פח** מורביות

תמיד ג׳ ד׳ **לקרן** ואלה היו מגובה אחר עשר אמות וראש יהן נוטים שיעור אמה אחת על המזבח : דרומי מערבי מן המזבח היתה מחתת הכבש פתונה בארץ בינו ובין הכבש הנוכ׳ לבעבור אשר יתנו בה הכהנים את נחלי האש ממערכת הקטרת אשר על מזבח העולה היתה יוקדת ואחר יערו אותם ממנה למחתה של זהב הקטנה ובה יוליכו את האש תוך ההיכל להקטיר את קטורת הכמים על מזבח הזהב שהיה שמח : **פט** מפתח הכפף לתרומ׳ הדשן

זבחים ו׳ ה׳ תמיד ג׳ ד׳ מדות ג׳ ג׳ **מקום** מבליע בעצמו חלול בארץ (נקרא לנלס בית הדשן) היה שמה נתון למזרחו של כבש המזבח ורחוק מרגליו עשר אמות ואמנם שלשה טפחים רחוק ממנו ואצלו כל הימים לעת השחר הכהנים קודם אשר יתחילו להקריב את קרבן התמיד במועדו ישימו מחתה מלאה נחלי אש מן המאוכלות הפנימיו׳ מן המערכה של זבחים למען ירשנו שמה וגם שם היו משליכים את דישון המנורה שבהיכל ודישונו של מזבח הקטורת וגם ישליכו שמה את כל אשר מקרבן העוף ישליכו חוצה : **צ** בית הדשן

הפרק החמשה עשר

מן הדברים שהיו נתונים מן הצד הדרומי של מזבח

מקלים ו׳ ד׳ רמבם פ״ג **שתים** שלחנו׳ היו שמה נתוני׳ לצד הדרומי של מזבח אמנם משוכים לצד המערבי מן הכבש הנוכר אחר של כבש תמיד ו׳ ג׳ אשר מדי יום ביומו יניחו בו שלשה ושש׳ כלי כסף וכלי זהב לשרת בהם את קרבן התמיד במועדו ואחר של שיש נקרא שלחן החלבי׳ על דבר אשר ישימו עליו את איברי קרבן התמיד ואת החלבי׳ אשר יקריבו אחר היותם נכוני׳ להעלו׳ אותם משם אל המזבח : **צא** שתי שלחנות

מדות ג׳ ג׳ תמיד ג׳ ד׳ רמבם פ׳ ג׳ ה״ג **כיור** נחשת אשר לו הדדים שנים עשר היה קבוע גם מן הצד הדרומי למזבח לבעבור ירחצו ממנו יחד ידיהם ורגליהם השנים עשר כתנים אשר ישרתו בקודש את קרבן התמיד כל הימים : **צב** הכיור וב׳ דדים

יומא ג׳ י׳ סוכה ד׳ י׳ רמבם פ׳ ג׳ ה׳ פסקים ה׳ ק׳ תמיד ה׳ ה׳ **אצל** הכיור הזה היה מיוסד בור בעור׳ ולו היה גולה עם חבל אשר יקשרו בו את הכיור בכל לילה ויטבו יעזהו במים אשר שמרו לבעבור לא יפסלו בלינה שאר המים אשר נשארו בו ביום ההוא ואחר יקחו אותו משם לעת הבוקר מלא מים חיים מתוך הבור ויתנוהו שמה במקומו לרחיצת ידי ורגלי הכהנים הנזכרים : **צג** המוכני

צד
מת המים

אמת המים אשר מעין עיטם (מן המעין הזה כרה דברנו בסימן ס"ו מזה הספר:) היה מידות נ' כ'
נובע ויוצא מתחת שיר המים היה הולך מן הצד הדרומי לעזרה עד קרן דרומי יחזק ה' ו'
מערבי מן המזבח ויגיע עדיו למחילה הנקראת שית שהיתה שמה ומשם דרך הצינורות סקליס ל' כ'
תחת לארץ יצא לנחל קדרון ובמים אשר מן האמת הזאת יתפשטו בעזרה כאשר יכתבו קדמוניות
את פי המחילה הנזכרת ירחצו הכהנים העזרה ברבות שמה דמי הקרבנות על אורות ריבוי יוסף פון ס' ב'

צה
מוכן השבת

הזבחים אשר יקריבו: הנ"ה

חאהל הנתון לצד הדרומי לעזרה האהל הזה הוסר בימות המלך לעת רמז על מלכי'
נקרא מוכן השבת על אורות ורד"ק י"ו י"ח
אשר יכתופפו תחת צלו הכהנים אשר כבר תפשה המלך סלמה ויסר הכיור מעליהם ונס
שבועם עבדו בקודש מן העזרה אשר כלו לעת אשר הוריד יס הנפשת מעל הי"נ נקר
עבורתם ביום שנתקרבן התמיד אשר אשר עליהם היה נכון:

צו
ה' כיורות
שנפשת

לבקר ער מוצאי השבת אשר ילכו להם לבתיהם:

חמשה מן העשרה הכיורות המוצקות מנחשת ממורט אשר לשערת בקודש עשרה מלכי"ח ו' לח
המלך שלמה היו שמה נתונים על מכונות הנחשת מצד הדרומי לעזרה לפני קדמוניות
הבית ומן המי אשר היו בהמת ידיהו הכהני הנ"ה יוסיפון ס' כ'
את הקרב ואת הכרעים מכל הקרבנות אשר לשון אמר ירחצו הכהני את ידיהם ואת
יקריבו והבשר מכל הזבחים שיבשלו: רגליהם לעת אחר יבואו לעזרת ונס

צז
ים שנפשת

גם ים הנחשת המוצק היה נתון מכתף ירחצו שמה את הקרב וכו': רל"נב על
היכנית לעזר קדמה ממול נגב ומן אופן רמינת ידי הכהנים ורגליהם הוא מלכים ח' ו'
המים החיים אשר ממנו יריקו על האזרח לשים יד ימינו ע"ג רגל ימינו ויד שמאל רד"ק על
ירחצו הכהנים את ידיהם ואת רגליהם על נכי רגל שמאל ושוקה ויקדש וכשהוא רוצה ל"ה כ' ל'
כאשר יבואו שמה לשרת: ידו רוחץ עד הפרק ורגלו עד הקשר השוקי
הנקרא פולפא בל"ע: (ל"ח יסבלו הכהנים שמה לעת אחר יבואו לעזרת וכו':)

הפרק הששה עשר

מן הדברים שהיו נתונים מן הצד הצפוני של מזבח

צח
הכ"ד טבעות

לצד הצפוני מן המזבח היו ארבעה ועשרים טבעות ברזל קבועות בארץ אשר יהיו מידות נ' ה
שמה את צוארי הבהמות אשר ישחטו ואלה הטבעות מעשהם כמעשה הקשת וה' ח'
ונחלקים בארבעה טורים כן הצפון לדרום כל טור משש טבעות אמנם הראשון מהמזרח תמיד ל' ח'
היה רחוק מן המזבח לשיעור שמונה אמות ובין כל שנים יהיו ארבעה ועשרים אמות לרוחב רמב"ם פ' ח' ה'
וכל אחת מן הטבעות האלה היתה משמשת לכל אחת מן הארבעה ועשרים משמרות של סוכה ה' ח'
כהנים אשר ישרתו בקודש:

צט
השמונה שלחנו'

השמונה השלחנות של שיש מאורך הנ"ה מידות נ' ה'
אמה אחת וחצי כל א' ורחב על פי שהיה יכולת לעשות השלחנות סקליס ו' ל'
אמה אחת וחצי וגובה אמה אחת היו שמה הלכה של כסף או של זהב רגו לעשותם תמיד ל' כ'
קבוע אצל הטבעו הנזכרו לצד הצפוני של שלחנות כדי לקרב עליהם את הבשר:
מזבח

רמב"ם ה' ח' ה' מזבח במקום אשר יכיל לרוחב שיעור שמונה אמות ויעלה ירחצו הכהנים את הקרב ואת
סם ק' ה' ו' הכרעים ככל חובתם אשר יקריבו והבשר ככל הקרבנות שבשלו וגם יניחו עליהם את
יסוקפל מ' מ"כ הכלים אשר ישחטו את העולה בם והזכח:

ק פעולי הכפר' **השמונה** עכורים הקטני' אשר ביבור זה הוי קדאים אותם הענבים היו גם כן קטנים
פסקים פ' ס' לצר הצפוני של כותל אצל חשלחנות הנזכרות ויעליהם רביעין של ארז
מידות נ' ה' רביעי אחד נתון על כל אחד ושלש שורות ענוקלורת קבועים שכה איש מעל אחיהו
תמיד נ' ה' לתלות בהם הקרבנות אשר ישחטו כל אחד גבוה ושפל לפי גדלו:

רמב"ם ה' ח' ה' **בית** הכשבחים כיצים עשר אמות ורחבו היה קבוע גם הוא לצר הצפוני של
מידות נ' ה' פוכח אצל העמודים הנזכרים ובכותל שלו הכלונה השמונה אמות משיעור
תמיד ד' ה' השמונה השלחנות הנזכרות:

קא נית המעבח' קב מקום מוכנה על שמו' קג כשעות נדל קד שמשה כיוצעת קנחוצת

רמב"ם ה' ח' ה' **המקום** הכוונה של שיעור שמונ' אמו' ברוחב כן הצפון לדרום היה שמה מיזרי בין
מידות ה' ח' בית המטבחי' ובין הכותל הצפוני לעזרה אשר בו יכלו האמות מאה ושלשים
מלכות וחמש מיוחב עקרת הכהנים:

יומיפין ו' יח **כבשות** ברזל היו שמה נתוני' בעזר' לשבת בהם הכהני' לית הצורך כאש את קרבנותיה'
מלכי' ו' נב יקריבו: נח מנחתי טעם לזה מפני שלא ניתן רשות לשבת בעזר' כ"ח לישלכינית דוד:
קדמוניות **הבירה** ההמשה תשארום בן העשירה אשר לשרת בקדש עשרה המלך שלמה
יומיפין מ' נ' הוונתונים שמה על כבונות הנחשרת כצד הצפוני לעזרה לפני הבירת
ובנים אשר הזבחה ירחצו הכהנים (נ"ח ירחצו הכהנים וירצליהם כאשר יכולו לשרת
ונם ירשמו שמה לת הקרן וכו':) את הקרב ואת חכרעים בכל הקרבנות אשר יקריבו
והבשר ככל חובתם שבשלו:

הפרק השבעה עשר

בן הצד המערבי של מובח

קח מקומ' האבל ולמובח

רמב"ם ה' ח' ה' **המקום** תקרא בין האולם ולמזבח כת"ה
סם ע' ג' ח'. היה לו שיעור שתים ועשרים השרצים נעולם כתלים של המקדש
ירמלם כ' יו אמות לרוחב בן המזרח למערב ואורך כאה לף כי היה לפס מותר לנוח
יסוקפל מ' יו ושלשים וחמש בן הצפון לדרום ולצר נעורת הכהנים לית ניתן להם רשות לשבור
הצפוני ככנו צוה המלך אתו לאדיהו הכהן בן היוצק וכלוה לנד לולם ההיכל:
לתת שם את המזבח אשר שלח אליו את תבניתו מדמשק בלכתו לקראת תגלת פלאסר
כלך אשור ויואל הנביא יקרא לכהנים ליאסף שמה לזעק על דבר הארבה אשר שלח
בהם ה' בעת ההיא ושמה יחזקאל הנביא ראה חמשה ועשרים איש אשר היו אחוריהם
לבית ה' ופניהם קדמה וחבה משתחוים לשמש:

הפרק השמונה עשר

בן הלשכות אשר לעזרה סביב סביב

לשכה

קן לשכה אחת פנימית היתה שכנתון לצד המזרחי ליכין השיער העליון הנזכר אשר בשם לשכת פנחס הכלבים היתה נקראת יבהיכ לשכו אחרות מיוחדו ללבוש לכהנים בדם את בגדי כהונתם ושכדה הזכפשים אותם ביבגדיהם ויתנו אותם בשכבר בחלונה תשעים ושש שהיו שכת ארבע חלונות לכל אחת מן הארבעועשרים משכרות של כהנים אשר ישרתו בקודש ושם של כל אחת מן השכרות הלה היה כתוב על ארבע חלונות ויעל כל אחר מן הארבע החלונות היה כתוב המין מן הבגדים שהיו שכה כדי שלא יהיו מעורבין ויתבלבל דעתו של הכהן השלביש לעת הצורך באופן שיעל חלק אחר היה כתוב ככנגי לפי שכל המכנסי חז שכת ועל חלון שני היה כתוב כתנות

קן לזכות פנחס המלכים

קן לצד רעל השלישי אבנטים ועל הרביעי כיצעפו: שמא השיער הנזכר היתה לשכה אחרת פנימית נקראת לשכת עושי חבירין יעל אודות אשר שכה היו יעשים חכהנים יעל כחבת את כתנת הבלת אשר הכהן הגדול כדי יום כיומו היה מקריב

הג"ה האיש הזה היה בלמדין מגזזין בית שכי היה מושל עליון שמירת נגדי הכהנ' ומשגיחים עליהם ולהכניס ולהשגיח מות' מעליה ומסס נקדיות ואת הלשכה לזכות פנחס המלכים:

מידות פ"ד מ"ה רמב"ם פ"ה מ"ה

כחציתה בנקר וכחציתה בירב על פי התורה והמצות:

קח לצד המזרחי ליזירה היתה לשכה אחרה פנימית קכויה אצל השיער החדש (י"ת הנקר לחקרי כן שער הנפצת) ואת היא לשכ נמריה בן צפן אשר בו קרא ברוך במצות ירמיהו הנביא נגד היכם נבוזאת הרבן הטיר ירושלם על ידי המלך הגדול מלך בבל:

ירמיה לו, יב

קט קבועה לצד המזרחי לעזרה היתה לשכת נתן מלך הכרים אשר מבוא בית ה' ירוצו עוברי הניל בכרכבות או נסכים יערתה כרי יום ביומו בנקר לחשתחורת שכרה לשכש בצאתו באור הבקר על הארץ:

מלכים ב כג, יא

קי אצל השיער של בנימן (י"ת אצר נקדיק לחקרי כן שער הנפצת) היתה לשכרה אחרת קבועה נקראת בית הכהפכת אשר נה בימי המלך צדקיהו שמו ארת ירמיהו במשמרת על רבר נביא שקר אחר נקרא פשחור בן אימר הכהן:

ירמיה כו, ט פרק נ, ח רמ"כס פרק לדומה כ, נ

קיא לשכה אחרת פנימית היתה שכה קבויה לקרן מזרחי צפוני לעזרה וכל בנינה של אבן ועל כן תיתה נקראת לשכת בית אבן ובה הכהן השורף את הפרה בתר תמשחה (כלומר כנר נכרי נכיימי מזה הפלך) היה שמה יושב שבעת ימים רצופים יכבם ולילה כדי לישהר בה ולעבור עבודת הפרה אהרי כן:

מידות פ"ה מ"ד רמב"ם פ"ח מ"ח

קיב מן הצד הצפוני לעזרה ובפאר כאשר אשר פניה פנים לצד דרום וכל הלשכה הזאת בנויה כיפת ורחב יכיל כל המקו אשר יכילו הלשכות החיצונות ונם הפניכיות יחד כאופן שחציה הפנימי אשר לצד העזרה נחשב לקודש וחציה החיצוני אשר לצד חר הבית נחשב לחול ובלשכה הזאת היו הכיד נכונים הכהני לשמור הבית ועל כן היתי נקרא לשכת כשמר הבית או לשכת בית הבוקר הח על אודות המדורו אשר שמח בלשכ ירדע היו עושי להתחכם לנגדם הכהני וכר פינות של לשכ זאת מיזברות ד' לשכו קטנות כקשתו פתוחו לטרקלין אשר שכם מזיה עבודת כי הלשכ לקרן החיצוני לצד מזרח

תמיד ה, ג כרמיכורה על מקלים ה, ה

תמיד נ, ג ערכין ב, ה ולפחות יומיו כ, י"ו כפר מכניסים מקלים ה, ל מידות ה, ה תמיד ה, ה

מזרח היתרה נקראת לשכת אבני מזבח
(זה יובן בבנין בית שני:) בעבור
אשר שמרה בנו החשמונאים את
אבני המזבח לעת אשר שקצו אותם מלכי
יון עם גבעית התחתונים אשר הקריבו עליו
כאשר באו למקדש בית רמה. והלשכה
השנית לקרן הפנימי לצד מזרח היתרה נקראת לשכת עשי לחם הפנים על דבר
אשר שמה היו עושים את לחם הפנים אשר היו נותנים בקודש על שלחנו הזהב הטהור.
והלשכה השלישית לקרן הפנימי למערב היתה נקראה לשכת השלאים בגלל הטלאים
התמידי אשר מהמה יקריבו שנים מדי יום ביומו כל הימי את הכבש האחד בבקר והכבש
השני בין הערבים ואלה היו מבוקרים ומוכנים שמה ששה מהם מארבעה ימים קודם לכן
באופן כי ביום אשר משם יקחו שנים להקריב את קרבן התמיד במוערו היו נותנים מיד
שנים אחרים תחתיהם כדי לקחת כל הראשון ראשון שיכניסו שמה למען לא יקחו שום
טלאים כי אם אחר עבור עליהם ארבעה ימים מן היום אשר הגיחום שמה. והלשכה מן

כנ"ה

הקרן החיצוני למערב היתה נקראת לשכת מן המדורות הלזה היו נסכן לנקביס
בית המוקד בעבור אשר שמה היו יוקדות הכבשים לעת הגורן נקלי שם להלניק
תמיד המדורות להתחמם לנגרם הכהנים את שם המערכה על המוקד:
אחר שיעלו מטבילתם ומפנימה ללשכה
הזאת במסיבה שהיתה שמה אשר בה היו תמיד אבוקות דולקות ירדו למחילה אחרת
תקבוע תחת הבירה ובה היה בית הכס של כבוד קבועבית הטביל אשר בו ישבלו הכהני
אחר אשר יפנו את רגליהם ועל כן היתה נקראת לשכת בית הטבילה ושם היה שער
מיוכר אשר היה יוצא להר הבית אשר בו הכהנים שכבר טבלו היו יוצאים ללכת לביתם:

קיג הדוכיפיס

ירידות ג' ק' ר' מעלות אבן אשר קורא להם הרובידים יקיפו הלשכה הגדולה הזאת מבית ועליהם

כנ"ה

היו ישנים זקני בית אב של אלה הזקנים הם ראשי הלשכה בתי לכנות
כהנים יען לפרחי הכהונה לא ניתן רשות של כל לפת מן הכ"ד משמרות של
"לישן כי אם על ככותם בארץ ושמרה כהונה לפר בכל שנוש יבואו לשרת בקודש ושם
בקרקע הלשכה הזאת היתה מחילה אחרת נקראים לתרבלין והיה מוטל עליהם שמירת
תחת לארץ משיעור אמה אחת לאורך מפתחות העזרה והעוקדם כלפי כנר כוכר
ואמה אחת לרוחב רבוע ועל פיה גרזונה נסיכין העזרים מן הקלק הראשון:
טבלא של שיש וטביעת קבועה בה להגביה כשהכהנים יסגים לעלות מלונסים בנגדי
את השבלא לעת הצורך ותחתיה שלשלת כהונתם מפני שלא היתר
הזהב אשר מפתחות העזרה (ל"ל מפתקות להשתמש בהם כי אם בשעת העבודה ולפיכך
מקדם) תלויות בה מיענקלי וכאשר הגיע קודש שיהיו מפקידי לותם ומקבלי לותם
זמן הנעילה הגביה את השבלא בטביעת ומניחים בגד לתמיהם ומתכסים בכבוד ענמם
ונטל את המפתחות מן השלשלת ונעל בנגדי קול:
הכהן מבפנים וכאשר גמר מלנעול החזיר

את

קיד
רקמי פשפשין

את המפתחות לשלשלת ואת הטבלא למקומה נתן כסותה עליה וישן לו:

ראשי הפשפשין הנתונים על הארבע הלשכות הקטנות היו קבועים בתוכן להבריל בין הצד הפנימי מזה הבית אשר היה נחשב למקום קדש ובין הצד החיצוני ממנו אשר היה נחשב למקום חול:

מידות ג׳ ג׳
רמב׳ק ג׳ ה׳

קטז
שער בפשפש

שער אחד מן הלשכה הזאת היה נתון מן הצד הדרומי ממנה אשר יבואו בו לעזרה ובו פשפש קטן אשר בו כל הימים ביעלות השחר יבוא הכהנה (מן המחוכה הזה כנר זכריה נסיין י״ט מן הקלק הרחטון:) על הפיכורת עם אנשיו לעזרה אחר שהיו מוכרים לו המפתחות ואלה נחלקים לשתי כתות ולפני כל אחת מהנה אבוקה של אור אלו הולכים למזרח בתוך האולמים של אבנים שהיו שמה ואלו הולכים למערב בתוך האולמים חנוכרים יער אשר על האופן הזה היו מקיפים את כל העזרה סביב כביב והיו בודקים את כל כלי השרת אם היו שמת נכונים במקומותם לעת הצורך:

שם פ״ה
מידות ג׳ ג׳
רמב׳ם ג׳ ה׳
ה׳ וע׳
תמיד ג׳ ג׳

קיז
קנונרות כסף

בחלונות הלשכה הגדולה הזאת היו תוקעי הכהני׳ בחצוצרו לעת באלה הקנונרות תקעו הכהנים בזמן שהיו הערב בהכנס השבתות והמועדי למעלה היה נכנס בנין הבית ולעת ילאת אחר תמות אז לעד ולאות להשביח את העם ממעשיו: ירושלם יתקדש. נס כן יתקעו בקנונרות לעת אחר ישרכו מלאכה בלויכים ולעת קרבן התמיד כאחר כבר בזכר נסיין ג׳ב מזה הקלק: נעזן אחר. ונס כן יתקעו בקנונרות לעת אחר יגע יום הכפורים:

הנ״ה
במדבר י׳ ק׳
עזרא ג׳ ב׳
מלאכות יום טוב
סוכה ה׳ ה׳
מלאכות יום כיפור ט״ו
רמב׳ק ב׳ ו׳
יומא ל׳ ב׳ מם

קיז
מנוח השער

מן הצד החיצוני בהר הבית למבוא השער החיצוני של לשכה זאת שמו בימי יחזקאל

קיח
ל׳ השלכים עובדי הבעל

חגבי׳ עבדי הבעל את פסל הקנא שהיו עבדי׳ נגד מזבח העולה שהיה שמה:

הלשכה אשר היתה קבועה אצל השער הנזכר כה ראה יחזקאל שבעים עובדי הבעל איש מקטרתו בידו והמח מקטירים לפני כל תבנית רמש ובהמה לכל גלול אשר היו מחוקים על קיר הלשכה הזאת סביב כביב:

קיט
שער הניצן

השער הנקרא שער הניצן היה אחר כן השלשה השיירים מן הצד הצפוני ליערה היותר מערבי מהמה ומיצהו כמיצה אכסדרת ובו ערה אחת מן לוים ישמרו שמה את משמר המקדש כל הלילו זהכה הפוסים שמה נקרבן בית רחטון כתו תקדיה נקרבן בית שני לתקני כן כתאחר מנפון תפתח הרעה:

הנ״ה
שער הניצון תולי נקדיח כן על לודו הלפידי
וניצוני התם הנמדים אחר הסליכו מן
התקו׳ הדנו הלויכים תוך ההיכל מתוך שלנוכו
הזהכ הפוסים שמה נקרבן בית רחטון כתו

תמיד ג׳ ג׳
מידות ג׳ ג׳
רמב׳ק ג׳ ה׳

קכ
עליית בית הניצון

העלה החיצונית הקבועה על השער הנזכר לאחר מצדדיו היתה נקראת עליית בית הניצון ובה הרובין של כהונה ישמרו בכל לילה המקדש:

קכא
לשכת הקרבן

הלשכה החיצונית מזה הצד עצמו לעזרה נקראת לשכת הקרבן (הלשכה הזאת היתה נקדיח מזה הסם תולי על דבר אחר היתה מיוסדת מנל שער הקרבן:) אשר בה כל הלילות יאכפו הלוים על משמרתם לשמור הבית:

מידות ג׳ ג׳
רמב׳ק ג׳ ה׳

קכב
ל׳ המלך

הלשכה הפנימית הקבועה גם כן מזה הצד היתה נקראת לשכת בית המלח על דבר אשר היו נותנים שכה במשמר את כל המלח הצריך לפור על כבש המזבח לשהכהנים לא יחליקו כשהיו עולים עליו באיברי הקרבנות ובעצים וגם המלח אשר היה

מידות ה׳ ג׳
רמב׳ק ג׳ ה׳

מידות פ׳ ח׳ יומא נ׳ נ׳

צריך למלוח המנחות ואיברי הקרבנות אשר יקריבו ולמלוח בתוך בית הפרוה את עורותם:

קכג
ל׳ בית הפרוה

הלשכה הפנימית אשר היתה נתונה גם כן מזה הצד היתה נקראת לשכת בית הפרוה (פרוה סס ים כנודע שהיה נקרא מזה הסס ועל שמו נקראת הלשכה הזאת בית הפרוה:) אשר בה ימלחו את עורות הקרבנו׳ למען לא יפסדו ולא יבאישו ביעוד אשר היו מונחים שמה:

מידות ה׳ ח׳ תמיד ד׳ ב׳ רמב׳ס פ״ח׳ ה׳

קכד
ל׳ שער המזרח

חלשכה הפנימי׳הקבועה ג׳כ מזה הצד עצמו ליעזרה נקרא׳לשכת המריחין על דבר אשר שמה היו מריחים הכהנים הכרס והמעים מכל הזבחים אשר יקריבו:

מידות ה׳ ח׳ יומא נ׳ נ׳ רמב׳ס פ״ח׳ ה׳

קכה
בית טבילה לכהן גדול

הלשכה הפנימית מזה הצד הנתונה על מקום בית הפרוה בה היה נכון בית טבילה אשר בו יטבול הכהן הגדול ביום כפור במקום קדוש ארבעה פעמים מן החמשה אשר היה טובל ביום ההוא:

מ״כס על יומא ז׳ ח׳

קכו
ל׳ שכ׳ לאכילת הקרבנות

העליות הפנימיות אשר הי׳ קבועות מזה הצד בחמה ישבו הכהנים על שלחנם לאכול את מנות קרבנותם וגם הישראלים יבואו שמה לאכול את מנות הזבחים אשר יקריבו:

יסודי מ״ש ה׳ ח׳

קכז
בית המבשלים

הלשכה הפנימית כמין חצר אשר אין לה מלמעלה תקרה היתה קבועה מן הצד הצפוני ליעזרה אמנם לירכתי׳ ימה ובה יבשלו הכהנים את זבח החטאת והאשם אשר לעם:

מידות ה׳ ח׳ תמיד ג׳ ד׳ ול׳ נ׳ סנהדרין י״ז ב׳ ול׳ נ׳ רמב׳ס פ״ח׳ ה׳

קכח
לשכת הגזית

הבנין המפואר מלשכה גדולה שהיתה שמה לצד הדרומי ליעזרה היה משוך לצד המיזרח ונקראת לשכת הגזית וחציה הפנימי ליעזרה היה נחשב למקום קורש ועל כן לא ניתן רשות לשום אדם לשבת שמה כי אם למלכי בית דוד וחציה החיצוני להר הבית היה נחשב למקום חול וכן היה מותר לשבת בו ועל כן היו שמה נאספים כנהדרי גדולה של אחר ושבעים איש אשר הששים ותשע היו יושבים לצד המיזרח בלשכה זאת לפני הנשיא ולפני האב בית דין שהוא משנהו וכלם יושבים כחצי גורן עגולה ושני כופרי הרייני׳עומדים שמה אחד מימין הריינים ואחר על שמאלם ולפניהם שלש שורות של תלמידי חכמים כל שורה משלשה ועשרים איש ההגונים למסוך ליעת הצורך (כאשר כתר כתר נכו׳ ל׳נ מזה המלך:) ובלשכה הזאת היו ב׳פתחים אחד לצד החיצוני להר הבית אשר יבואו שמה בתוכו והשני לצד הפנימי ממנו אשר יבואו בו ליעזרה:

הלשכה

הנ״ה

כל הכהני׳מן הכת שהיה מוטל עליה לעבוד במקד׳נותיו יום יבואו ללשכ׳זאת בעלו׳הפאר שלוכשים בגדי היכהונתם להפיל שמה הגורלות לדעת על מי יפול העבודה (כאשר כתר כתר נזכר בסימן י״ט מן המלך הרשעון) ונם לאחר שיגיעו את לחיבי התמיד על הכבש הגדול של מוסף לעת שמה עליה׳מלא קדם לאשר ישליכו לותם על גם השערב׳ (כאשר כתר כתר נסימן ע״ח וע״ב מזה המלך:) ישובו הכהנים פעם שנית ללשכה ואת לקרות שמה קריאת שמע:

הסנהדרין המלך משבעים ואחד איש הורגל כתר מימי קדם נכונתיכו לזכר בית דינו של משה יען נזה לו ה׳ לקחת שבעים איש מתוך העם להכהיגם ושהות יהיה להם לראש ולמלך:

יסוד סנהדרי גדולה מעיקרי היה תמיד לכהוק ולקקור ביקוסי הכהני׳וכמוחים שלהם כדי לדון אות׳וכל כאן שמדין הסנהדרין

כמלא

כמנהג בימוסו ליוה פיסול מיד היו מוציאים לותו מחברת לחיו הכהני׳ והולך לביתו ולוקח שמורים ומתלבל ואם לא כמנהג כו פיסול היה עושה יום טוב לאוהביו ואומר כרוך שנאמר כורעו של אהרן לשרת בקדש הקדשים לך מי שכמנהג בשר בימוסו ומשר בנופו ישען כי כמנהג בו מוס קבוע לו עובר היה יושב בלשכת העצים ומתלוצ׳ לותם עד שיהיו רחוים למערכה ומולך בקדשים עם לחני בית לחם שלו עד שישבור תוותו :

קכט לשכת הגולה **חלשכה** הפנימית אשר היתה נתונ׳ מזה הצד נקרא׳ לשכת הגזלה על אודות אשר היה שמה ביר קבוע שממנו בגול׳ על ידי חבל היו דולי׳ המים לשתו׳ הכהני׳ והלוים(ל׳ לשכת הגולה על שם אשר כדיני העם ברוח שמה נשתם מן הגולה כלשר נבנו לת המקד׳ פעם שנית:) על דבר אשר לא ניתן להם רשו׳ לשתו׳ יין ביום אשר ישרתו בקדש :

מידות ה׳ ג׳ רמב׳ ק׳ ג׳ ה׳ שם ק׳ נ׳ ג׳

קל לשכת פלהדרין **חלשכה** החיצונית הקבוע׳ מזה הצד הדרומי ליעזרה אחר השתי הלשכות הנזכרות נקראת לשכת העץ או לשכ׳ פלהדרין בעבור כי שמה הכהן הגיזול היה יושב תמיד כל הימים על פי התורה והמצות ושמה קודם אשר יגיע יום כפור היה לומר כל סדרי עבודת היום ההוא והיה יושב שמה כמשמר יומם ולילה ופרוש מאשתו שבעת ימים עד יעבור עליו אותו היום וללשכה הזאת היו באים מתוך השער נקרא שער הרלק אשר היה היותר מערבי מן הצד הדרומי ליעזרה אשר שמה היה קרוב אליה :

מידות ה׳ ג׳ רמב׳ ק׳ ה׳ שם ק׳ ב׳ ה׳

קלא לשכת בית אבטינס **חלשכה** הפנימית אשר גם כן היתה בקביעה מזה הצד לשכת בית אבטינס יקראו לה בעבור כי שמה אנשי המשפחה הזאת היו מפטמים את הקטורת והלשכה הזאת היא מיוסדת על אחד משלשה השערים הרומים לעזרה אשר היה נקרא שער המים :

מידות ה׳ ג׳ תמיד ה׳ ג׳ רמב׳ ק׳ ה׳ יומא ה׳ ה׳ רמב׳ ק׳ ב׳ ב׳

קלב לשכת בית אבטינס **חלשכה** החיצונית הנתונה לאחד מצדדי זה השער ופניה לצד צפון נקראת גם כן לשכ׳ בית אבטינס או לשכ׳ משמרת המזבח על דבר אשר הכהנים שהמ׳ מזרע צדוק אשר עליהם היה מוטל כל עבודת משמרת המזבח יאספו שמה תמיד לעמוד על משמרתם כל הימים :

יומא ב׳ ג׳ מידות ה׳ ג׳ תמיד ה׳ ג׳ רמב׳ ק׳ ג׳ ק׳

קלג בית טבילה במקום גבול **חלשכה** האחרת החיצונית הקבועה מן הצד הדרומי ליעזרה ויגל שער המים הנזכר היה שמה נכון בית טבילה במקום חול לכהן הגדול ביום הכפור לטבילתו הפעם הראשונה מן החמשה אשר היה טובל ביום ההוא :

יומא ב׳ ג׳ רמב׳ זבחים ה׳ ג׳ על מידות ה׳ ג׳ רמ׳ בס על יומא ז׳ ג׳

קלד לשכת לחכילת הקרבנות **חלשכות** הפנימיות מן היציאו׳ אשר לעזרה סביב סביב היו קבועו׳ לצד הדרומי מכונה לאשר ישבו הכהנים על השלחן לאכול את מנות קרבנותם וגם הישראלים יב או שמה לאכול את מנות זבח השלמים אשר יקריבו :

הפרק התשעה עשר

מן הלשכה אשר מקומם האטרי אתו נודע

לשכה אחת חיצונית היתה שכה אשר כנהרי נחלת יאכטו בה ביום השבת ובתגים ובמועדים אכנם לדרוש שכה על דברי התורה והמצות ועל כן היה נקרא בית המדרש :

גם לשכה אחרת חצונית היתה שכה אשר משרתי המקדש ישכבו בה וביעבור זה היתה נקראת חדר חבטית : (זאת היתה יבלי כפק הלשכה הקרילת בית המוקד)

(כתוך המקד הזה נמצא שכה אחד שבי המלך יחזקיה ומכנקתו מפני לימת מתליכו סיולכת על הארץ)

הלשכה הנקראת לשכת חקרבן שכה יאכטו הלוים לעבור על משכרת המקדש כל הלילות :

לשכה נודעת היתה שם כתוך הלשכות הנזכרות אשר שבת נתן חד המלך בשכר את כלי המלחבה (נבלי כמלחת כלה יתפוק יהודע כבן נדול להנין על היולך יחד עם שאר כתוך היקדש בקיומו על העם למלך ובתן את הכזר על ראשו :) הדברת כאור להגין על המקדש לעת הצורך כפני אויב ומתנקם ועל כן הלשכה הזאת היתה נקראת לשכת הכגדים :

לשכה אחרת היתה שכה אשר בה יהגו בם שכר את הכלים אשר יחזנבות בם לעת הצורך לשרות בדק חבית :

לשכה אחרת חצונית היתה שכה נקראת לשכת הפרוכות על דבר אשר שמה היה יושב תסיד הכמונה על מלאכת הפרוכות אשר חיו להבדיל בין קודש הקדשים ובין הקודש ונם פרוכות שיעי כל הבקרש :

לשכה אחרת חיצונית היתה שמה נקראת נם כן לשכת הפרוכות אשר בה חיו שומרים הלוים את משכרת המקדש כל הלילות :

לשכה אחרת נודעת היתה שכה נקראת לשכת יוחנן בן אלישיב אשר בא שמה יזרא הכהן כאשר קם מלפני בית ה' וישב שם לחם לא אכל ומים לא שתה כי היה כתאבל על מיעלי הגולה יעל אדות הנשים הנכריות אשר לקחו נגד התורה והמצוה :

לשכה אחרת נודלה היתה שמה נקראת לשכת טוביה (טוביה זה היה טוביה הפמוני רעה כבלע העורני) יען אלישיב הכהן הרחיב אותה כדי לתתן שמה את כלי טוביהו הנזכר ובלשכה הזאת יתנו לפניהם המנחה הלבונה והכלים ומעשר חדנן התירוש והיצהר אשכם אחרי כן יעל דבר נחמיה ומצותו השליכו את כל כלי בית טוביה החוצה :

לשכה אחרת נקראת לשכת בני חנן בן יגדליהו איש האלהים היתה שמה אשר בה ירמיהו הנביא הביא את הרכבים ברבר ה' לבעבור תרע לפניהם יין לשתות וכאשר לא יאבו לשמוע לו בנלל מצות יונדב בן רכב אביהם יקחו הינם איש ישראל כוכר מהמת לשמוע לדברי ה' אלהיהם :

לשכה אחרת קבועה אצל הלשכת הנזכרת (זאת היתה מבלי כפק הלשכה הקרילת בית המוקד) היתה שכה נקראת לשכת השרים יעל דבר אשר היו תמיד נאכנים

קלה
בית המוקד

קלז
שדה למטעת

קלח
לשכת הקרבן

קלח
לשכ' הנזירים

קלט
לשכת הכלים

קם
לשכ' הפרוכות

קמא
לשכ' הפרוכות

קמב
לשכת יוחנן בן אלישיב

קמג
לשכת טוביה

קמד
לשכת בני חנן בן יגדליהו

קמה
לשכת השרים

קמו נאכסים שמה שרי הכתנים והלוים :
לשכה אחרת קבועה מתחת ללשכה הנזכרת היתה שמה נקראת לשכת מעשיהו בן שלום על דבר אשר מיעשיהו הנזכר היה שוקד שמה תמיד לתיהו שומר רחבי בן תחקרש :
קמז לשכה אחרת נקראת לשכת בית הבית היתה שמה ביעבור אשר היום יביאו שם הכסף של מחצית השקל (יען מפני השקל כתב הנזכרו לעיל בפי כ"ג מזה החלק) שכל איש העובר כבן עשרים שנה ומעלה (לשון אחר מבן שלש עשרה שנה) יתן כופר נפשו בכל שנה ושנה ומשם יוצאו את הכסף שלשה פעמים בכל שנה בשנה כל אחר בן חכלטה הרגלים (לפי שהיו שלשה עבר ימים קודם לכן) ואז היו מוציאים אותו לקרבנות גם לכל הצורך אל בית הבית :
קמח לשכה אחרת פנימית היתה שמה נקראת לשכת כלי השרת על דבר אשר היו נתונים שמה בשמר כל הכלים (יען הכלים היתה נבר הנרמז בפיון נ"ב מזה החלק) אשר ישרתו בקודש וכשם מוציאים כלי זה ניסו כל הסים כלי כסף וכלי זהב של שרה ושתים עשרה אשר בהם שהיו הכהנים את קרבן התמיד בשרתו :
קמט לשכה אחרת נקראת לשכת נזכרת הכלים היתה שמה על דבר אשר שכח יביאו את כל כלי הכסף והזהב אשר כל יחיד כנדבה יתנדבו לשרת בקדש: תחנה בנ"ב כלי שרת שיהיו שם לשמש יום ליום לפי שלא היתה נמצאת על ידי הניתנים בכל לילה יום ליום כי אם לפי שעה כל כלי שרתו כו נמצא לבדק הבית כי נמצאים חותו הלשכה בשובת הכלים ושאר היו מוכרים לחוץ ושיעין נפלגו לשבת בדק הבית :
קנ לשכה שמה גם כן לשכה אחרת נקראת לשבת החשאים על דבר אשר החסידים יראי חטא יתנו שכח בחשאי אורת הכסף למעשת הצדקה לאשר יתפרנסו מכנו בחשאי העניים שהיו בני טובים :
קנא אמנה לשכה אחרת היתה שם שבת יתנו במשמר הלולבין של וקני העם אשר יביאו למקדש ביערב הג הסכות כאשר יקרה שיחול יום הראשון של חג ביום שבת אשר ביעבור זה אסור להם שבאותו היום יביאום שמה :
קנב גם שם לשכה אחרת מיוחדת אשר יתנו שמה במשמר את בגדי הכהונה שבלו אז או שנעשו צואים לינשות נהם פתילות אחרי כן להאיר במנורות הזהב שבהיכל ולמנורות שמחת בית השואבה :
קנג לשכות אחרו נקבעו שמה אשר קודא לחם בית האוצר יען אשר יתנו בהמ במשמר הכעשר והתרומה בן הדגן התירוש והיצהר אשר היה למשרתי הקודש :
קנד לשכה כאלה מיוחדת היתה שמה להת בה את מעשר הלוים :
קנה לשכה אחרת היתה שמה לתת בה את המעשר מן המעשר לכהנים :
קנו ויהי שם לשכה אחרת מזומנת נקראת לשבת הבבורים ביעבור אשר הכהנים יניחו שמה את כל הבבורים אשר יביאו העם אל המקדש :

לשכה

ירמיה לה ד
מקלות ג' ו'
תמיד נ' ב
נפחים יג ט
ל"ה ו' ט כו
רמב עבדיהו
כל תמיד ב
מקלות ה' ו'
סם
כוכה ל' ל'
רמכם פ' נ"ת
ל"ה ו' כח יב
סם נ' לח יח
מלאכי נ' ו'
נחמיה י' לח
במדבר יח כח
סם כ"ג
סם
דברים כו

במדבר יח ח׳ לשכה אחרת גם כן היתה שמה נקרא׳ לשכת הבכורות על שם אשר הכהנים נותני׳ שמה את כל בכורות הבהמות הטהורות אשר יביאו חנם אל המקדש :

נחמיה י״ג ד״ה כ״ג נ״ח י״ח לשכה אחרת גם כן היתה שמה נקראת לשכת התרומה והחלה :

עזרא נ׳ ח׳ לשכה אחרת גם כן היתה שמה נקראת לשכת השלחנים מפני אשר היו יושבים בה השלחנים מחמשה ועשרים לחודש אדר לקבל את חצאי השקלים מכל העם

שם ה׳ ו׳ ומי שלא יביאם בתוך הזמן הראוי היו ממשכנין אותו בין שיהיו לוים או ישראלים או גרים ועבדים משוחררים :

נחמיה י׳ נ״ה שם יג נ״ח לשכה אחרת גם כן היתה שמה נקראת לשכת בדק הבית על דבר אשר היו נותנים בה את כל קרשי בדק הבית אשר יחידי העם יקדישו :

רמב״ם ק׳ נ׳ ו׳ לשכה אחרת גם כן היתה שמה נקראת לשכת העצים על דבר שהיו נותנים שמרו במשמר כל העצים הצריכים למשך כל השנה אל המקדש :

במדבר יח י״ד נחמיה יג ל״א לשכה אחרת גם כן היתה שמה נקראת לשכת התרופרת יין היו שמה נותנים את כל הדמיורת והתרופות שהיה צריך להן הממונה לרפאות תחלואי הכהנים :

רמ״בם ק׳ נ׳ ד׳ לשכה אחרת גם כן היתה שמה נקראת לשכת החרמים בעבור שהיו נותנים שמרו את כל החרמים שיעלו לחלק הכהנים :

שם לשכה אחרת גם כן היתה שמה נקראת לשכת כהן משוח מלחמה יען לו לבדו היתה מוכנת בבואו לעבוד עבודתו :

רמ״בם ק׳ נ׳ ו׳ לשכה אחרת גם כן היתה שמה נקראת לשכת הסגן על שם אשר לו לבדו יאתה בבואו לשרת בקודש :

שקלים פ״ה מ״ו רמב״ם ק׳ נ׳ ז׳ לשכה אחרת גם כן היתה שמה שאנשי המעמד יאספו בה כדי שיהיו מוכנים לקום בבוקר לקול גביני כריוז הממונה על הזמנים :

מלכי׳ ב׳ כג ז׳ גם שמה היו לשכות מיוחדות לכל אחד מן החמשה עשר ממונים שבמקדש אם רצו ללין שם בהר הבית :

דברים ואתחנן פ״ו ק״ל לשכות אחרות גם היו שמה אשר בהמה נשי עובדי הבעל היו אורגות בתים לאשירה (ובמקום אחר בתי הקדשי קיר להם (ככתי׳ בשה אשר כן נהרסו כמנו׳ במלך יאשיהו)

מ״ה ד׳ ד״ה כ׳ נ״ח י״ח העשרים הלשכו׳ הקבוע׳ אצל לשכות חכהנים בהמה ישבו תמיד הלוים הנתונים לשוערי הקדש :

הלשכה מן הלשכות האלה העשרים המיוסדת לצד המזרחי לעזרה היתה נקראת

עבודה ורה״ג לשכת קורא בן יחנה על הבר אשר היה תמיד יושב שמרה שוער אחד מן הלוים הממונה על התרומות ועל המעשרות אשר היה נקרא מזה השם :

הלשכות החיצונית שהיו שמה אשר יקראו להן החניות שמה סנהדרי גדולה ישבו לד״ן מארבעים שנה קודם לחרבן הבית :

קמ לשכ׳ התרומ׳ והמלח

קנח ל׳ ה שלחנים

קנט ל׳ בדק הבית

קס לשכת העצים

קסא לשכ׳ התרופות

קסב לשכ׳ הקרמים

קסג ל׳ עשות מלאכת

קסד לשכת הסגן

קסה לשכת הנגי המעמד

קסו לשכ׳ הממונים

קסז בתי הקדשים

קסח לשכ׳ השוערי׳

קסט לשכת קורח בן יחנה

קע לשכת החניות

הפרק העשרים

מחלקי העזרה אשר אין להם בתים

החלק

קעא
מלך מן קומה הדרומי מכלתי לשכות

החלק הנודע מן החומה הדרומי לעזרה (עזרה נגזר מעזלת עזר וקרקעות כיון שהיה ה' מפני עזרה תמיד לישראל ומוסיפין בכוחם להתפלל לפניו שמה: מלכים ח' ט') אשר מן הצד הפנימי ממנה לא היה לו לשכה מן הלשכות העליונו' מחצי ההיכל והלאה מן הצד המערבי לעזרה:

רל"ק על יחזקאל מכו'

קעב
מזה מערבי מכלי לשכות

הצד המערבי אשר היה לחומת העזרה לא היה לו לשכה ולא שום בית כי אם חומה נשגבה אשר תכיל מן הצד הצפוני לעזרה לצד הדרומי ממנה וזה לכבוד הפאה החיא ששם כבוד אלהי ישראל היה שוכן:

סס

קעג
על מן הקומ' הצפוני כלתי לשכות

החלק הנודע מן החומה הצפונית לעזרה אשר מן הצד הפנימי ממנו לא היה לו לשכה מן הלשכות העליונות מחצי ההיכל והלאה עד הצד המערבי לעזרה:

מידות נ' ו' רמב"ם ה' ו' מלכים יסודי התו' ו' כרטיכור על מידות נ' ו' מידות ד' ו' רמב"ם ה' ד' מידות ד' ו' רמב"ם ה' ד' מלכים יסודי התו' ו' רדק על מלכי' ה' ו' כ' מלכים יסודי התו' ו' קדמוניות ס' ג' טו יד ל"ה כ נ' ל' מידו' ה' ד' ל' רמב"ם ה' ד' מלכים יסודי התו' ו' רמב"ם ה' כ' ה' סוכה ה' ה' וברטיכורה יחזקאל מה יד

הפרק האחד ועשרים

מן המקום נקרא אולם הבית

קעד
י"ב מעלות האולם

המעלות שנים עשר אשר יעלו בהמה לבוא אל שער האולם תכילנה בגובה שש אמות בערך חצי אמה לכל אחת ותשע עשרה אמות הי' ברוחב:

(על המעלות הללה יעמדו הכהנים כל הימים לנרך שמה לת העם לפני שער יעמדו על המזבח לת ליכרי קרבן התמיד לשער יקריבו:)

קעה
יסוד ההיכל

הבנין העולה מקרקע העזרה ששה אמות אשר עליו מיוסדות קירות הבית היה כלו כתום ואטום מצד פנים אשר בעבור זאת היה הוא בעצמו קרקע הבית ועל כן

הנ"ה

קעו
פני הבית

נקרא יסוד הבית או האוטם:

הקיר אל פני אולם הבית לקרימה כאשר נגנה הבית על ידי זרובבל האולם היה מאמות "מאה בגובה עד הזה לא היה כי אם מששים אמות הכלה עזרב אשר על המעקה נתון סביב נגובה ומשים אמות ברוחב אמנם לחמרי כן לבית אמנם עד מעל' הגג היה ממא' ועשרי' כאשר בנגה שנית במנות המלך הורדום עשה אמות ומאה אמות לרחב ועובי הכותל חמש את האולם הזה כמדת האולם לאחר עשה שלמ' אמות אמות ובנוי מן הצד החיצוני למגרעות אמה מאתו' מאה ועשרי' בנ ובה ומרוחק מאה אמות: אחת "וכרוחים (כרוסים הוא בנין האולם מן המגרעות לחוצה) משלשה אמות (הנקר' רובד) והיובר העליון מגובה ארבע אמות כמעשה כל הקירות אשר יקיפו מחוצה לבית סביב

קעז
כתי הקליפות

לה והקיר הזה היה בנוי עם שלבים עמורים והלתות:

שתי הלשכות המפוארות אשר כל אחת מהמה קבועה לכל אחד משני צדי ההיכל היו מיוסדות על פני הבית לקרימה אחת עודפת על בנין הבית לרוחב שייער של חמש עשרה אמות כאשר הלשכה השנית עודפת יעליו גם כן חמש עשרה אמות מן הצפון וכל אחת מן הלשכות האלה תכיל לרוחב מן המזרח למערב עשר אמות ובאלה

הנ"ה

הלשכו' נתונים שמה עשרים וארבע חלונו' אשר בהם יתנו הכהנים במשמר הסכינים העשרים וארבע תלונות שהיו בכל אחד אשר ישחטו בם הקרבנות וגם הסכינים מכני כתי הקליפות הללה היו שנשמטו לעשרים

שנשמטו מן הניצב או שנפגמו בעבורת הקרבנות אשר יקריבו ועל כן בתי החליפות קורא להם :

ידות נ' ו' רמב"ם ה' ל' ומרכב תלונות שהיו מנד דרוס היו לנגנו נהם הסכיכים ששמטו מן הניצב או שנפגמו :

קעה שער החלם

הנה שיער האול' היה בקיר הזה קבוע רמב"ם ה' כ' ו' מקלים פ' ד' על פני הבית לקדימה מארבעים אמות בגובה ורוחב עשרים אמות אמנם בלתי דלהות כי אם פרוכת אשר גדלו שוה מידות כ' נ' מלכות לשל השער והפרוכת הזה עשוי מן הבוץ יכיפין ו' ו' מלכות היותר משובח והנבחר עם צירים ופרחים מרוקמים זהב הכלת וארגמן ותולעת שני (כשער כבר זכר בתפלה הפרוכות הלקרות נסיון הסנפה והלכישים הזה הקלף :)

הג"ה

על השער הזה הקיש הקלף הנדולם לת נשר הזכר בשה ויתפש נזשר קול' מותו נקנן והזכר מסביב רמה על ידי יקידי גם סנלה לשר קנאו לכנור הלל ולתורתו : השער הזה מלהבים לחות נבוב ומרוקב לחות עשרים היה השער של נכון נית שני לשר תוכו מפוצה היה מן הנ גדל עגמו של זה השער לחמש נדולת שער האולם

מלכים ח' ו' ט"ו וי"ב מלכות קדמוניות יוסיפון ח' ב' לשר עשה הקלף שלמה לא כמנה מפורש נכתוב ולפיכך לא זכרנו לותו הנה על כפר לקיכי יתכן שנתלתו היה תעשרים לחות נרוסב ומובנה שלשים כמדת תובו של נית מפניה :

קעח שני עמודי קדמוניות יוסיפון ח' ב' **שני** עמודי הנחשת אשר שמם היה יכין ובועז (העמודים הלה מכנו לותם הכשדים והוליכו לבבלה נקוסתם :) היו מיוסדים על שני צדי שער האולם · אמנם האחד תנקרא יכין היה קבוע לצד ימין השער · והשני הנקר' בועז קבוע מן הצד השמאלי וגובה כל אחד כהמה אמות שמונה עשרה וקו שנים עשר אמות יסוב אותו ועוביו ארבעה אצבעות נבוב ועל ראש העמודים האלה נתונות שתי כותרות מוצק נחשת מחמש אמות קומת הכותרת האחד וכן הכותרת השנית ואלה הכותרות מעשיה מעשה פרחים ושושני וממעל מכוסים עם שבכות של שבעה גדילים או שרשרות ובכל אחת מן השבכות האלה תלויים כביב כביב שני שורי הרמונים מאתים רמונים בכל טור תלרים על הכותרת האחת וכן לכותרת השנית ועל ראש העמודים האלה קיוב לאולם השיער שיעור של ארבע אמות בגובה מקלעות מעשה שושן :

ידות נ' ו' רמב"ם ה' ל' מלכי ח' ז' ס'

קפ ה' קורות של מילה

חמשה הקורות הגדולות של מילה (מעשה הקורות הלה היו ככנין נית שני) אשר יקראו להם מלתראות הזו מושכבים על שער האולם לרוחב למען יתמכו בבוהל לכלתי יפול לארץ והקורה התחתונה היתה עודפת ממול פני השיער שיעור אמה אחת וכן עודפת מכל צד משני צדיו השער והקורות העליונות יניחו על זה הסדר אשר על אחות' אמה אחת ער אשר בין כלם יעשו צורת אולם על זה חשיער אשר מעשהו היה כמין ביפה וכל הקורות האלה מפותחים מעשה פרח שושן ובין אשה לחברתה נתונה שם נדבך של אבנים מחמשה טפחים בקומתו :

מלכי ח' ו' נ' מלכות יוסיפון ו' ו' קדמוני ק' כ' ל' ק כח וכט מלכות יוסיפון ו' ו'

קפא אולם הבית **המקום** הפנוי המיוסר על פני הבית לקדימה היה מעשר אמות ברוחב (המקום הזה היה נכנין נית שני מלמות לקת עשרים נדוסב) מן המזרח למערב ואמות עשרים מאורך מן הצפון לדרום על פני רוחב הבית וגובהו תשעים אמות וקירות יו כביב כביב מקליעת פנעים ופשורי ציצים והבל מצופה זהב טהור הזה היה נקרא אולם הבית :

קפב בתוך המקום הזה היו "אוצרות בית ה' מיוסרים חנקריאים גנזי האולם על דבר אשר שמה היו נותנים במשמר את הכסף ואת הזהב ואת כל כלי יקר לבית ה' אמנם קירות כל הבתים האלה מצופי ככסף מזוקק מביתה:

גנזי האולם

האוצרות הלזה שולמו בירושלים ע"י חזקיה מלך יהודה כאשר כימי רבינעם בן שלמה לחכם תקדי כן כתוכפו ע"י לחכם המלך והוא עכמו שלמה לשלום לבן הדד מלך ארם לתתן לישראל החלתה בנד בעשא מלך ישראל ויעלה מעליו ולאשר לריוח שנים לאשר האוצרות הלזה כתוכפו ע"י יהושפט יהודה לקוריהו ויואש מלכי יהודה שלמה המלך יואש עכמו לשלום מלך ארם לשיעלה ויעל ירושלם לאקדי כן בנוח יואש מלך ישראל כיד רמה לירושלם הוא שלל העושר שהיה גם בעת ההיא גנזי שלמה לאחז המלך לשלוח לתגלת פלאסר מלך אשור לכעבור לה ויעזרהו בנד מלך ישראל וכנד מלך ארם: לאקדי כן גם המלך מיקיהו שלל האוצרות הלזה וקנין את זהב לשתות כיכל ה' ואת הלוחכות ושלחם למלך אשור עם הכסף הכמוצא בתוכם בעת ההיא למען הסקים אותו מעליו ובאקרוכה שולמו ע"י הכשדים ובכוזרלזן שר בגלים מלך בבל כאשר בגלים כיד רמה בירושלם שרפו את המקדש בגלים וכזמן בית שני שולמו הלזה האוצרות בירושלם על ידי אכטיוכום הרשע וכאקדוכה שולמו על ידי סיוסום וכל אכשי מגלו התרשים:

מכלות יח' ו' סקליס ו' ד' דעוב ק' ח' ב'

קפג השנים שלחנות אשר היו נתונים תוך האולם לשני צדדי שיער ההיכל האחד הדר **ג' שלחנות** של שיש למען אשר יניחו עליו את לחם הפנים לקרבו קודם שיתנו אותו על שלחנו' הזהב אשר היו נכונים תוך ההיכל והשני של זהב אשר שמה יתנו את לחם הפנים אח אשר יוציאו אותו מעל השלחנות הנזכרות למען אשר מקדושתו לא יורידוהו:

קפד נפן החכב הנפלא היתה שמה כמשקל אלף ככרי זהב טהור שריגיה ועליה ופרחיה זהב נוצין וגודל אשכלותיה כקומת איש ועובדה יתר כלם עשויים מנפן כפיר וזהלים וכל אבן יקרה הרבה מאוד ונפן זאת היתה מורלת על שיער ההיכל על כלונכות של ארזים מצופים זהב טהור וקבועים בכותל האולם לכותל ההיכל כדי שלא ימעד הכותל והם על עמודים מצופים זהב טהור הנתונים לכל אחד משני צדי השער:

נפן הזהב

הנ"ה

נפן הזהב הזה התנדב לות' הורודום המלך נכנין נית מני מוכס לאקדי כן כתוכף כרכב מלך עם נדבות יקידי העם התמידים: האלף ככרים הלזה לפי הלישרלות שלנו שהם מי' לוקטיות כל לאחת יעלה לשלם ותשעים אלף מאות ומאתים לישרלות לאחר לפי ערך ג' לשקים הקטי נ' מאות לכל ככר יעלה לשקים עשר רכבות ושלם מאות שלף לוקטי וכהיות זה כערך לשם מאות ותרכעים "פלורינס הלישרלו לו לאחרים הלוקטיין בשומי לעשרה "פלורינס המטבע נקר' רוזנ' נוכלי כפי הערך שיש לה היום ביניכו יבא זה הכך להיות שמים רכבות "פלורינס כדיוק:

מידות נ' ק' וכריה ו'

קפה שיר עשרות הזהב גם היו שמה קבועים בתקרת האולם (הלה שרשרות הזהב היו כנכון נית מכי) כדי שיהיו פרחי הכהונה עולין בהנה לראות את שתי עשרות הזהב התלויות בחלונות ההיכל לזכרון לפני ה' אלהיהם:

שתי שרשרות הזהב

שתי העשרות הזהב נקבעו שמה בחלונות ההיכל אחרי שנתנו אותם הכהנים על ראש יהושע בן יהוצדק כהן גדול (ל"ו לאחת על ראש יהושע בן יהוצדק כהן גדול ולאחת ברוש זרובבל פחת יהודה תלו לותם וכו':) תלו אותן בחלונות הנזכרות לזכרון טוב לאנשי' הנקובים בדבר ה' אשר התנדבו את הזהב ואת הכסף לעשות את העשרות ההמה:

סם ו' יב מידות נ' ק' וכריה ו' יד

ספר שני

הפרק השנים ועשרים

מן המקום נקרא היכל

מידות ד' ג'
רמב"ם ה' ג'
קדמוניות יוסיפון ק' כ'
ובמלחמות ו' ו'
תמיד ג' ו'

שער ההיכל אשר לשם ולתפארת יקראו לו "השער הגדול הירה מעשרים אמות בגובה ורחב עשר אמות והאיל מזוזה רבוע ולו ארבע דלתות להכנר בהמה עשויות "מעצי שמן אמנם השתים "החיצונות נתונות בתחילת הכותל לשיעור חצי אמה ויפתחו לתוך השער לכסות עובי של כותל והשתים דלתות פנימיות קבועות לסוף הכותל (לשון חכמי קבועות לסוף הכותל ואלה יפתחו וכו') גם לשיעור חצי אמה ואלה יפתחו לתוך הבית לכסות את אחורי הדלתות וכל ארבע הדלתות האלה היו מעשי גלילים מעשידם ממקלעות ברובים ותמורות ופטורי ציצים וכלם מצופים זהב טהור:

קפז
שער הגדול

כנ"ה
השער הזה לולי נקרא נ"כ מזה הסם מפני הכ'פשפש'שהיו מעני נדיו מיוסדים: היצני שמן הלא לכם מעין עני הזית לחכם היו עין לחכ' מעני לפרסמין: על הדלתות האלה הקיס המלך הרודום קרוב נדול על והכ לחכ' היה מקלה ככר והכ ועליה כתוב כפיתו פי קותם והזר הקרב יומת:

יומא נ' ו'
רמב"ם עבו"ז

נברשת זהב נוצץ היתה קבועה שם על הנברשת הזאת התנדבה אותה הילינה המלכה בנכון בית שני:

קפח
נברשת זהב

כזורות השמש על הארץ ויגיע עליה ניצוציו היה לה אור ונוגה רב וכלפיד אש מתנוצצת ועל כן היתה משמשת להודיע למשרתי חקודש אשר כבר עלה השמש מאופק ירושלם על הארץ למען יוכלו הכהנים בעת ההיא להכין את קרבן התמיד במועדו מרה שקודם לזמן הזה לא היה מותר להם לעשותו:

תנחומא ויקהל
קף רמט ע"ג
ישעיה ו'
רמב"ם ק' כ' ו'
מקלים ה' ו'

לשון של צמר צבוע בצבע ארגמן מאוד (נקרא לשון של זהורית) היו תולים על פרוכת ההיכל ביום כפור לבעבור תהיה לעם לעד ולאות על כפרת עונותם בעת ההיא על אודות שכאשר השעיר המשתלח אל המדבר ביום ההוא היה נדחף מן הסלע לאחוריו ונעשה אברים היה מלבין אדמימות זה הלשון כלבנת הצמר הנקי:

קפט
לשון של זהורית

קדמוניות יוסיפון ק' כ'
ובמלחמות ו' ו'
מדות ד' ג'

הפרוכת אשר הוא מן הבוץ המשובח וגדלו כפי גודל השער היה שמה תלוי עליו ומן הגונים הנזכרים בפרוכות האחרות (לשון הנכרי) מרוקם על זה הפרוכת שינוי (זה יכון בנכון בית שני) מצבי הגלגלים וזולתי צורות המזלות אשר בהמה:

קצ
הפרוכת

המקום הנודע תוך האולם לפני השער הזה קרוב אליו היה מוכן לשבת בו הנשיא לפני ה' לאכול שם את מנות זבח השלמים אשר יקריב:

קצא
מקום הנשיא

הפשפש הקטן אשר בכותל ההיכל היה נתון לצד הדרומי מזה הפשפש הזה לא נפתח בנכון בית שני ושם אדם לא נכנס בו מעולם לחכם היו משתמשים בפשפש הנפוני לשער לבית:

קצב
פשפש הדרומי

רמב"ם ק' ק' ל'
יומא מד ב'
ובמלחמות ו' ו'
ותמיד ד' ג'
ומדות ד' ג'
קדמוניות יוסיפון ק' כ'

השער לא היה מכוסה בדלתות כי אם לפנות ערב שהיה מתחיל הקור ולכן היו מכסים אותו בלילה כדי שלא יתקרר ההיכל ויתקלקל היין שבו:

ההיכל סביב סביב:

וחפשפש

קצג פשפש הנפוני **והפשפש** השני המיוסד לצד הצפוני מכנו כאשר יפתחוהו יראו ארבעה פתחים אחרים שהיו שמה אצלו אשר כל אחד מהמה ישרת לעניין בפני עצמו יען הפתח אשר לצד ימין הבא בזרח השיני היה נכון לבוא לתא הראשונה מן השורה האמצעית מן השמונה ושלשים תאים אשר היו בנויים כביב לבית והפתח השני היה לעלות בו לתא העליונה אשר עליה על ידי הלולים שהיו שמה והפתח השלישי היה לבוא למסיבה המיוסד אצל אלו התאים מצד החוץ והפתח הרביעי לשמאל הבא היה לבוא בו כל הימים תוך ההיכל ליעת הבוקר לפתוח את ארבעה דלתותיו מבית :

הנ"ה

לפני הפשפש הזה היה הכניס יחזקאל את כמי תובדי הכעל שהיו שמה מנכות את התמוז מפ שהיה להם נעת להיות לתת משכורות הכעל לכהנים כמיני יללות וכני פעם לתת נשמה בתוך תמוז :

מידות ד' כ'
תמיד נ' ו'
רמב ק"ל ד'
קדמונ'ות
יוכיפון ק' כ'
ובמלכות ו' ו'

קצד חזר **החזר** אשר בכותל ההיכל היה ישוי קרוב לפשפש הנזכר לאחד מצדדיו היה לבית יכנים בו הכהן את זרועו עד בית השחי ובידו מפתח יפתח את הפשפש מבית

תמיד נ' ו'

קצה הלולים **ואחר** כן בפתח השני שבידו יפתח את המניעול מחוצה כאשר יצה לבוא תוך ההיכל : (נולים הם מעלות מיוסדות על על כסיבי נאופן שהעול' בהם דומה בעלייתו כמקי"ב בכניות עמוד :) התקויני בעובי כותל ההיכל לכל אחד מב' צדדיו היו שמה מיוסדים למען יעלו בהמה לתאים העליונים ולגגותם וגם כן יעלו ליעליה בבוא בתוך הפשפשים הנזכרים וגם ירדו בם לתאים התחתיים שהמה מן השורה הראשונה אשר

מלכי' ג' ו' ם'
רמב' ק' ל'
קדמוניות
יוכיפון ק' כ'
מידות ד' ה'

קצו מקום הקודש קרקעיתם היה שפל חמש אמות יותר מקרקע הבית :

החלק הראשון מן המקדש הנקרא היכל ה' או החיצון או הקודש או ההיכל לפני היה ארכו ארבעים אמות ועשרים אמות ברוחב וגובה ארבעים אמות וכותלו סב' סביב מאבני שיש טהו' משושה אמות ברוחב ואלה מצופים מצליעות ארזים מבית ומפותחות מכרובים ותמורות ופטורי ציצים וכלן מצופות זהב טהור וכל אבן יקרה לרוב מאר משובצת על הקירות כביב כביב :

הנ"ה

בתוך המקו' הזה שם המלך מנשה את פסל כמל הקנאה אשר הושיבוד לשהים: הכהנים עמי הארץ מיכוחו למקדש כשלשה הרגלי היה מותר להם להכנס בעת ההיא תוך ההיכל להשתחות שם לפני ה' אמנם היו מתרים נהם שלא ליגע בשלמן הפנים שהיה שמה :

הגובה הזה לינו מן הבית אשר עשה שלמה כי הוא לא היה כי אם מ' אמו' לכך אמנם הטעם שהניחו פה על גובה המ' אמות שהיה מכוין בית שני הוא לפי שכל מדותיו כתיכתו לנו על ידי מלאכי ז"ל בפרטו בדיוק כאיך שלא כאן אלנו ממדות הבית אשר עשה שלמה :

קצו קרקע הבית **הנה** קרקעית הבית היה כלו מצופה בצליעות ברושים על האבנים של שיש שהיו מרוצפים שמה בארץ ועליהם היה צפוי אחר מרקועי פחי זהב טהור :

מלכי' ג' כט

קצח סיפון הבית **אמנה** כל הסיפון של זה הבית היה מקורות עצומות של ארזים אשר עבים היה שתי אמות ושה מונחות על הכותלים לרוחב בנין חבית ונקראות בית' דלפרת ומתחת לקורות האלה היו קורות אחרות של ארזים

הנ"ה

הקורות האלה נקראו בית' לפי שהנכרי' של תקרה היו מסוכרים על ידם לו

טס ו' י'
מידות ד' ו'
מלמות
יוכיפון ק' כ'

ארזים מן אמה מרובעת ביעבים אשר קורא להם כיור עשויות כמיעש׳ חצאי קנים וכלם מפותחות מקלעות פקעים ופטורי ציצים ומצופי זהב טהור וכל אבן יקרה לרוב מאד: מפני שהיו מקנקים ומקוקים קידות הכית להיות מוכני עליהם לרוחב מן הקנה ל הק׳: הקורות הללה נקדלו כיור להיותם מכווירות ומכויירי׳ בציורי׳ מתפלפי׳ פיס מלך:

קצט
עובי התקרה

חנה תקרת ההיכל היה מחמש אמות עביה על זרה הטרר אמה אחרת כיור שהם הקורות המוזהבות התחתונות ואמתים בית דלפה שהם הקורות העצומו׳ השניות ויעליהן אמה אחת מיובי התקרה של צלעות ארזים ואמה אחת של כיד ואבנים אשר הי׳ קוראים מעזיבה:

ר
קלונות הכית

חלונות הזהב שבהיכל אשר המה משקופים אטומים סביב לבית היו רחבורת מחוצה וצרורת כבית יעשויות באלכסון ושיפוע כדי שלא יוכל אדם לראות את אשר בבירת ופתוחות על הקיר סביב סביב לשיעור עשרים אמות ומיעלה:

רא
שלקנות הזה׳

שלחנות הזהב היעשרה אשר עשה המלך שלמה לשרת בקודש היו החמשה מהמה נתונים לצד הדרומי אשר לבית והחמשה השלחנות האחרות לצד הצפוני מכנו וכל השלחנות האלה נתונים לאורך הבית ורחוק׳ מכותל ההיכל לשיעור שתי אמות ומחצה:

(ל״א השלקנות הזהב לקד עשר לקר הלקד מהמה שעשה משה במדבר הוא כתוב בלמוע ומשה מן השלקנות הלקרים כתובים ליימין השלמן הזה והמשה הכשלרים כתובים לנד השמאלי ממנו וכלם כתובים וכו׳:

רב
מנורות הזהב

מנורות הזהב היעשרה אשר גם כן היו לשרת שמה היו החמשה מהן נתונות לצד הדרומי אשר לבית והחמשה מנורה האחרות לצד הצפוני ממנו וכל המנורות האלה נתונות לאורך הבית ורחוקות מכותל ההיכל לשיעור שתי אמות ומחצה:

(ל״א המנורות הזהב לקד עשר לקר הלקת מהמה שעשה משה במדבר היל כתובה בלמוע ומשה מן המנורות הלקרות כתובות ליימין המנורה הזולת והשיעי הכשלרות כתובות לנד השמאלי ממנו וכלם כתובות וכו׳:

רג
מובח הקטורת

מזבח הקטורת אשר עשה המלך שלמה לשר׳ שמה היה מאבני׳ שלמות כלו בנוי אמנם מצופים עץ ארז ועל הארז ציפוי זהב טהור על כלו והמזבח הזה נתון בקודש לפני פרוכת הדביר משליש ההיכל לצד פנים:

אל המקום הזה כל עוויהו המלך להקטיר וכעת פרקה שמה הנרעת במנקו לשר לא סרה ממנו עד יום מותו:

רד
טבלת של שיש

השבלא של שיש מן אמה על אמה מרובעת הירה קבועה בארץ לצד הצפוני מן ההיכל ובה טבועת קבועה להגביה אותה לערך הצורך כאשר היו רוצים הכהנים לקחת מתחתיה היפר אשר היו נותנים בתוך המים המרים כאשר ישקו את הסוטות לפני ה׳:

רה
שני כני הזה

שני כני הזהב אשר היו נתונים תוך ההיכל על יניח הכהן הגדול ביום הכפור את שני כפורי הזהב אשר היו נותנים בהמה את דם הזבחים של אותו יום אחר אשר היה בזה ממנו בקודש הקדשים בין שני בדי ארון העדות וגם לפני הפרוכת אשר הירה

תלוי שמה בשיר:

הפרק השלשה ועשרים

מן המקום הנקרא קודש הקדשים

רן **הכותל** המבדיל בין קודש הקדשים ובין הקודש היה מעשרי אמו׳ בגובה ורוחב עשרי אמות ומיעבי אמה אחת עשויה מצליעות ארזים המחוברים ומאורגים בחוזק ע״י ברית זהב טהור העוברים בתוכם מן הקצה אל הקצה והצליעות האלה ד״ז משני עבריהם מפותחים מכרובים ותמורות ופטורי ציצים והכל מצופה זהב טהור וממעל לכותל זה ער הסיפון עשוי משרשרות זהב מעשה רשת לביעבור יכנס ריח הקטורת לקודש הקדשים אל האהרן ובין נקבי הרשת ממולא מנופך ספיר ויהלום וכל אבן יקרה לרוב מאוד:

כותל מכל

הנ״ה בבנין בית שני במקום הכותל הזה היו שמה שתי פרוכו׳ פרוסו׳ על שני פנים (שהם קורות עגומות) להבדיל בין קודש וכין קודש הקדשים לחצי מהכה היתה נתונה לנד קדש הקדשים לתקילת שיעור החמה אשר הכותל הזה יכיל ברוחב וחצי היתה פרופה מן הנפון בעונקלי של זהב והפרוכת השנית היתה נתונה לנד הקודש לקץ השיעור של החמה הנזכרת וחצי היתה פרופה מן הדרום בעונקלי של זהב נ״כ ונתיך הפרופים השה יכוח הכהן נדול לקדש הקדשי׳ ביום כפור ותלה הפרוכות היו כתרנות על שמונים כירין בנערות בתולות שלש רחו׳ עדין הכידות ושנים היו עומדים בכל שנה לתת בין קדש הקדשים ובין הקודש והיושבים היו מכסי׳ בהם את קומות הענזרה כביב בפנים ובמועדים ובשמחת בית השואבה:

מלכי ח׳ ו׳ כ׳
רמב׳ ח׳ ל׳
לבדבה״ל על מלכי ח׳ ו׳ י׳

האמה תשר יכיל זה הכותל נריך שיהן נס כן בתוך השטים לחות מעוך תוכו שלבית ישן לתוך מקום הקודש היה תרבעים לחות ועוד עשרים לחות בתוך מקודש הקדשים:

רס״י על יומא מ״ח נ׳

רן **הנה** שיעור הדביר היה משש אמות בגובה ורוחב שבע אמות והאיל מזווה חמישית ושתי דלתותיו מיעצי שמן (מן עני שמן הלך כבר דברנו בסימן קנ״ב מזה החלק)

מלכי ח׳ ו׳ לב

נפתחות לבית ואלה מפותחות מכרובים ותמורות ופטורי ציצים והכל מצופה זהב טהור:

ד״ה ב׳ נ׳ יד

רח **ויהי** מלאכת פרוכת הדביר מן הבוץ המשובח והנבחר וגודלה כפי מדת השיער אשר היתה תלויה עליו והפרוכת הזאת מרוקמת מתכלת וארגמן וכרמיל כרובים מעשה ציצויים:

רמב׳ ח׳ ל׳ קדמוניות יוסיפון מ׳ ב׳

רט **החלק** היותר פנימי מן ההיכל היה קבוע בירכתי הבית למערב ונקרא קודש הקדשים או הדביר או הפנימי ושיעורו מעשרים אמו׳ באורך ועשרי ברוחב מרובע וארבעים אמות בגובה (מן הגובה הזה כבר דברנו בסימן קנ״ו מזה החלק) וקרותיו משש אמות ברוחב מאבני שיש טהור סביב סביב אמנם מכוכים מבית בצליעות ארזים מפותחים מכרובים ותמורות ופטורי ציצים והכל מצופה זהב טהור וכל אבן יקרה קבועים

הנ״ה בתוך המקום הזה שם לחמין המלך את פכל הכסף אשר יעבוד אותו לשלמה:

מקום קודש הקדשים

מלכי ח׳ ו׳ י׳
רמב׳ ח׳ ל׳
מלחמות יוסיפון ס׳ ו׳

שמה לתהלה ולשם ולתפארת על קירות הבית מכביב (כאשר נכר נזכר בפלך הראשון מן המקדש:)

מלכי ג׳ ו׳ כט — **מעל** לאבנים של שיש המרוצפים שמה בארץ היה קרקע מצופה בצלעות ברושים — **רי** קרקע הדבי׳

סס ו׳ י׳ — ועליו ציפוי אחר מרקועי פחי זהב טהור:

מידות ד׳ ו׳ מלמות — **הנה** כיפון הרביר היה עשוי מקורות עצומות של ארזים אשר רחבם יכיל שתי אמות ואלה היו מונחות על הקירות לרוחב בנין הבית ונקראים בית דלפה ומתחת — **ריא** כיפון הבנין

יוסיפון ס׳ כ׳ — לקורות האלה היו קורות אחרות של ארזים מן אמה מרובעה בינים מעשיהם כמין חצאי קנים ונקראים כיור ביעבור היותם מצוירים מכלעת פקעים ופטורי ציצים וכלם מצופים

מידות ד׳ ו׳ — זהב טהור וכל אבן יקרה לרוב מאוד כמעשה תקרת ההיכל (לשם נזכר):

רמב׳ ס׳ ל׳ — **גם** תקרת הרביר היה מחמש אמות עביה כפי הסדר הנאמר בתקרת ההיכל — **ריב** עובי התקרה

(לשם נזכר:)

מלכי ג׳ ו׳ ד׳ — **החלונות** הזהב משקופים אטומים סביב לבית היו רחבות מחוצה וצרות מבית עשויים באלכסון שיפוע למען לא יוכל איש לראות בבית ופתוחים על הקיר סביב — **ריג** החלונות

יוסיפון ו׳ י׳ — סביב לשיעור עשרים אמות ומעלה (כאשר כנר נזכר בפלך הראשון מן ההיכל:)

מלכי ג׳ ו׳ ד׳ — **אבן** שיש טהור משלש אצבעות בגובה היתה שמה נקראת אבן השתיה אשר עליה ארון העדות היה מונח בתוך קודש הקדשים למעלה מתחת לאבן וארת היו בתוך המשמוניות הללה במנות יחזיקו מטמוניות עבוקות באורחות יקלקלות המלך הנפיקו הכהנים את מרין שלא נודעו נכונים ליעת יגנזו הכהנים העדות עם שני לחות הברית שהיו שמה ונס בהמה את ארון העדות לעת הצורך: נגנזת מן ומטה אהרן והחרט שעלמו הפלשתים דורון לאלהי ישראל והגלוית שבו

— **ריד** לחן השתיה

רמב׳ ס׳ ל׳ — הקדשים למעלה ומתחת

יומא ה׳ כ׳ — מטמוניות עבוקות באורחות יקלקלות

רד״ק על מלכי ג׳ ו׳ יט — שלא נודעו נכונים ליעת יגנזו הכהנים בהמה את ארון העדות לעת הצורך:

שמן המשחה אשר ימשחו בו הכהנים הגדולים ואת כל כלי הקודש ונס מלכי בית דוד:

מלכי ג׳ ו׳ כו — **אמנם** ארון העדות אשר עליו שני הכרובים והב טהור היה מונח על האבן הנזכרת ארכו לרוחב הבית בתוך קודש הקדשים תחת כנפי הכרובים אשר עשה המלך — **ריה** לחן העדות

קדמוניות יוסיפון ס׳ כ׳ — שלמה ובניו משוכים לבית עד אשר יגיעו לפרוכת אשר על שער הרביר היה נתון וידחקו

מלכי ג׳ ו׳ ח׳ — אותו לחוצה באופן שיראו עליו כשני דדים:

מלכי ג׳ ו׳ כג קדמוניות — **השנים** הכרובים אשר עשה המלך שלמה מעצי שמן (מן הדבר הזה כאשר דברנו בפיוט קנ״ב מזה הפלך) היו כלם מצופים זהב טהור כל אחד עשר אמות קומתו — **ריין** שני הכרובים

יוסיפון ס׳ ג׳ ד״ה ס׳ ק׳ יחזקאל ג׳ י׳ — ועשר אמות ברוחב מקצות כנפיו ועד קצות כנפיו ולכל אחד מאלה הכרובים ארבעה פנים ושנים עשר כנפים והמה עומדים על רגליהם איש לצד אחיהו ופניהם לבית וכנפיהם העליונות פרושות למעלה כרמות מיעופפים באופן ששתי כנפים אשר בתוך ניגעות כנף בכנף ובאלה סוככים על הארון ויעל בריו מלכיצלה והשתי כנפים החיצונות אשר לכרובי האלה אחת נוגעת בקיר הבית לדרום ואחת נוגעת בקיר הבית לצפון אמנם בשתי הכנפים התחתונות אשר לכל אחד מן הארבעה פנים להמה יכסה כל אחד גויתו:

רמי ורדק על יחזקאל מ״ז יומא ותכפת דסוכה ג׳ — **ויהי** שם מים חיים (מן המעין הזה כאשר דברנו בכיפון מ״ו מזה הפלך) מתחת קרקע הרביר עצמו היה נובע מן הצד הדרומי אשר לבית והמים האלה בצאתם — **ריו** מעיין נובע מן הבנין

בצאתם היו דקים מאוד כקרני חגבים ומשם תחת לארץ ילכו מן הצד הנזכר לניכח לצד המזרח אשר לבית יער הגיעם לשיער אחר משלשה השערים הרחוקים לעזרה נקר׳ שיער המים ושמה יתיצבו אלה המים יגם מי האמה אשר מעין עיטם היתה נוביעת ויעברת תמיד בעזרה באופן כי כל המים האלה יחד ילכו להם עד הקרן הדרומי מיצרי מן המזבח

ריח ענגנת המן למחילה הנקראת שית שהיתה שכחה (כאשר כבר נזכר בסיון כ״ט ונ״ה מזה הפלק :)

גם צנצנת המן של זכוכית היתה בקודש הקדשים נתינה לפני ארון העדות למען יהיה שמה למשמרת לדורות העתידים מבני יעמנו לביעבור יראו בעיניהם הלחם השמיימי אשר ה׳ האכיל את אבותם מ׳ שנה במדבר כאשר מארץ מצרים הוציאם:

ריש עסק אהרן גם מטה אהרן פורחת בשקדים ובציצים היה בתוך קודש הקדשים נתון לפני ארון העדות לאשר יהיה שם לער ולאות למען לא יקרב איש זר אל המזבח כי אם מזרע אהרן הכהן אשר בו בחר ה׳ לשרתו :

רכ קרן הסמן של שמן המשחה היה גם כן למשמרת נתון בתוך המקום הזה למשוח בו הכהנים הגדולים לעת הצורך וגם מלכי בית דוד וגם את כל כלי השרת אשר ישרתו בם בקודש :

רכא הארגז לחרפו של פלשתים יען כל כלי הזהב שבתוכו אשר שלחו הפלשתים דורון לאלהי ישראל היה גם כן נתון שמה מצד ארון העדות בקודש הקדשים :

שמות יו לג
רמב״ם ה׳ ד׳
מכר׳ על התו׳
דף קס״ב ענ״ב
במדבר יו כו
רמב״ם ה׳ ד׳
שמות ל׳ כו
מלכי׳ ה׳ לט
שמוא ה׳ לט
שם ו׳ ק׳

הפרק הארבעה ועשרים

מן התאים אשר היו בנויים סביב לבית

רכב התאים סביב לבית השלשים ושמנה תאים אשר בם ישימו במשמר את הזהב ואת הכסף ואת כל כלי יקר לבית ה׳ כאשר גם כן ישימו בתוך גנזי האולם הנזכרים היו בנויים בשלשה יציעים או שורות אשה על חברתה סביב לבית סמוך לקיר ההיכל מחוצה משלשה צדדיו הצפון המערב והדרום וכל אחד מן התאים האלה וגגו יפרד איש מאחיהו על ידי חומה אשר תכיל ברחבה חמש אמות ומשלשה הצדדים הנזכרים הצד הצפוני והדרומי יכיל חמשה עשר תאים במספר אמנם בשלשה טורים נחלקים איש מאחיהו חמשה תאים הטור ובין כלם יעלו למספר שלשים תאים והצד המערבי יכיל שמנה תאים במספר שלשה תאים מיוסדים בכל אחד משני הטורים התחתונים והטור העליון מהמה יכיל השנים תאים הנשארים באופן שבין כלם יעלו למספר שלשים ושמנה תאים וכל אחד מן התאים האלה היה מחמש אמות בגובה וכל אחד מן התאים התחתוניים אשר קרקעתם היה שפל ה׳ אמות מקרקע הבית היה גם כן מחמש אמות ברוחב והקיר בינם ובין הבית מרוחב ז׳ אמות אמנם התאים האמצעיים אשר קרקעתם שוה לקרקע הבית כל אחד מהמה הוא מרוחב ששה אמות והקיר בינם ובין הבית היה משש אמות ברוחב אבל התאים העליונים כל אחד מהמה היה מרוחב שבע אמות והקיר בינם ובין הבית מחמש אמות

הג״ה האיצטות השם שלמה פעמים הרבה בזמני מתפללים כאשר כבר נזכר בסי׳ קפ״ו מזה הפלק :

מידו׳ ג׳ ג׳ ו׳
רמב״ם ה׳ ד׳ כ׳
קדמוניות יוסיפון ה׳ כ׳
ובמלחמות ו׳ ו׳ ז׳ טו
מלכי׳ א׳ ו׳ ה׳ ד׳ ה׳ ו׳
יחזקל מא ט

ברוחב וכל זה יעל אורות עזיפת ראשי הקורות מתקרת התאים הנזכרים אשר יבואו
כמגריעות קירות הבית כביב מחוצה יען עזיפת ראשי קורות התקרה מן התאים התחתונים
היה משיעור אמה אחת אשר בו ישתלמו ששה אמות שהוא רוחב התאים האמצעיים
ויעזיפת ראשי קורות תקרת התאים האמצעיים היה משיעור אמה אחת גם כן אשר בו
ישתלמו שבע אמות שהוא רוחב התאים העליונים וקירות כל התאים האלה מצופים מכסף
מזוקק מבית ובכל אחר מן התאים האלה היו שלשה פתחים לבוא בהמה פתח אחד לתא
מן הימין ופתח אחר לתא מן השמאל והפתח השלישי היה לעלות בו לתא שעל גביו :

קדמוניות יוסיפון י"ד י"ג

וידי שם באחד מן התאים האלה קורת זהב גדולה אשר יעליה יתלו כלי יתכן הקודש־ני יענקליות שהיו שמה והיא היתי טמונה בתוך קורה של ארז ומשקלה שבע מאות וחמשים ליטרא :

רכב קורת זהב

רכג הנ"ה שתלו הכליס היו המצן והפוד והכיון עם שאר כנדי כהן גדול שהיו כתובים שמה כמסמר ותלוים בקורה הזאת :

ויהי פתח התא הראשון מן השורה העליונה מן התאים קבוע במסיבה הנזכרת מן הצד הצפוני לבית אשר בו יבואו שמה אתר אשר כבר נבנכו בפרזת הפשפש הצפוני אשר נזכר :

רכד פתח התא

רכה המסיבות

מלכות יוסיפון ו' ו'
מידו' ד' ו'

היציעים או אולמים הנקראים מסיבות בעבור שכאשר יבואו בתוכם יקיפו את כל הבית מכביב היו מחמש אמות בגובה ורוחב שלש אמות אמנם בניים מחוצה משלשה השורות לתאים הנזכרים והקיר בינם ובין התאים מחמש אמות ברוחב והבא למסיבות או לאולמים האלה יבוא בתוך הפתחים הקבויעים לפני הלולים הנזכרים :

רכו בית הורדת המים

מידות ד' ו'

התאים הנזרעים אשר היו קבויעי לצד דרום הוא לבי־בור יפלו מי המטר בהם במקוא' כאשר מעל גג המקדש ירדו לארץ על ידי הצינורות שהיו שמה ועל כן היו קוראים להם לשכות בית הורדת המים :

רכז נכוי הקומות כנגד לבית

רשי ורדק על מלכי"ב כנ' ג'
מלכות יוסיפון ו' טו

המקומות הפנויים הנשויים בתוך רחב קיר הבית היו מיזכדי שמה לאשר ישימו בצניעה ליעת הצורך הדברים אשר לסיבת מה היו רוצים הכהנים להעלימם :

רכח פתח הלול

הנ"ה בימי יאשיהו התלך תפת תלקיהו הכהן גדול את ספר התורה טמון בתפר מן המקומות התלה ונתרכן בית שני כהן אחד נקרא יהושע בן טבות הוניח מן המקומות

מלכי"ח ו' ח'
רמב' ח' ד'
תמיד ג' ו'
מידות ד' ב'

פתח הלול אשר כנגד לבית כנזכ' יבואו בו ג"כ לגג התא הראשון מן השלשי' ושמנה תאים הנזכרים ואחרי כן יעל ידי הפתחים הנכונים בקיר אשר יבדיל אותם איש מאחיהו יבואו מגג לגג מצד החוץ על כל הבית כביב :

הפרק החמשה ועשרים

מעליית הבית

מלכות יוסיפון ו' ו'
ונקדמ' ב' ה'
מידות ד' ד'

רכט פתח הלול לעלייה

הפתח שבלול הנזכר היה קבויע לצד הצפוני לבית יבואו בו לעלייה אחר אשר יקיפו את

את כל הבית סביב עד קצה הצד הרחוקי ממנה: מידות פ"ד

רל פתח העלייה **פתח** העלייה אשר יבואו שמה בתוכו היה קבוע לצד הרחוקי אשר לבית בקצהו: שם ד'

רלא תוכו של עלייה **תוכו** של עלייה (בתוך המקום הזה שם המלך את כסא המשל אשר יעבוד לותיו רמב"ן ג"ל ד'

העלייה לאלהים:) אשר כלו מצופה זהב טהור היה מן המדה עצמה מן המקדש אשר קדמונית

למטה ממנה מיוסד והיו נתונים שמה במשמר כל כלי השרת שהיו מלאכת המשכן יוסיפון פ"כ

מקדם הלא הם הפרוכות מכינים מתחלפים העמודים והם וחשוקיהם וארניהם וכתריהם וכלשונו ג"ל

ויתדותם קדשי המשכן מצופים זהב טהור הבריחים והטבעות מזבח הנחשת אשר עליו מלכי פ"ד

ישרפו הזובחים ומזבח הזהב אשר עליו מקטירים את הקטורת וגם כל שאר הכלים שם ד"ה פ"ג

שהיו מלאכת המשכן: מידות ד' ה'

רלב ראשי רחבי הפתח **ראשי** פשפשין של ארז היו קבועים שמה בקרקע העלייה ואלה ישמשו לאורב רמב"ן ג"ל ד'

מבריל בין קדש הקדשים ובין הקודש: שקלים ה' ג'

רלג שתי פרוכות המחיצות **שתי** הפרוכות הנשזרות מן הבין המשובח והנבהר ומרוקמים מכרובין ותמורות זהב רמב"ן פ"ב ג'

תכלת וארגמן ושני תולעת היו נתונות בעלייה לרוחב הבית להבריל בין קודש רש"י על

הקדשים ובין הקודש והמה נבדלים שיעור אמה איש מאחיהו: האלהים

רלד ארון לארון לזכרי לוחות **ארון** עץ חיה נתן בקודש הקדשים בעלייה אשר שמר במשמר שברי שני לחות ברמב"ן ג' לב

העדות אשר משה שבר הראשונות: רדק עלה

רלה וידוי לארון לכפרת תור **וידוי** גם שמה במשכר ארון אחר אשר בו ניתן את כפר התור העיקרי אשר כתב משה שמות ל"ד ל'

כפרה: (כתוך המקום הזה וכן שהיו כמשמר כל אלה כפרי הקודש:) דברים ל"ו כו

רלו הלולים לכלים **הלולים** או ארובות הפתוחות בקרקע הנ"ה רדק שם

העלייה היו מכוונים על קודש החלה ירחם שהיו להם לנתיב על שמואל ב'

הקדשים מכש לשבהן יהיו משולשלין ונרים נלח יפתחו לותם כי לם מידות ד' ה'

האומנין בתוך הבות בבואם שמרה לחזק לעת הנזרך בשר יורידו משם הכהנים לתקן רמב"ן ג"ל ד'

או לטהר את הבית: ל"ה כ' נ"ט

רלז קרקע העלייה **גם** קרקע העלייה היה כלו מצופה זהב טהור כמעשה קרקע התיכל אשר תחתיו. מידות ה' ג'

רלח סיפון העלייה **גם** סיפון העלייה היה עשוי מקורות ארזים יצוקים כראשונים ותחתיהם קורות אחרות

מאמה מרובעת בינים וכלם מצופים זהב טהור כמעשה סיפון ההיכל אשר תחתיו: שם

רלט עובי הקרקע **גם** תקרת העלייה היה מיובי חמש אמות כמעשה תקרת ההיכל אשר תחתיו: שם ד' ה'

הסולם **הישוי** משתי כלונסות של ארז עצומים היה נתון בפתחה של עלייה לבעבור רמב"ן ג"ל ד'

רמ שתי כלונסות של ארז אשר בו יעלו לגג הבית:

הפרק הששה ועשרים

מן הגג אשר לבית

רמא הפתח פתח הגג **הפתח** הנתון שם בגג הבית היה לבוא בתוכו לגג ההוא אחר עלות בכולם הכלונסות שם

חנזכרות אשר בפתח העלייה היה נתון:

ספר שני מצורת בנין הבית

רש"כ עג

רמכ ק' ל'

מידות ל' ה'

על גג הבית לרום הי"ה קבוץ נקב או פי הצינורות אשר בו ירדו הגשמים למטה לצינורות המיוכדים שמה מתחתיו:

רמב פי הצינורות

הצינורות או המרזבים הנ"תונים מן הצד הדרומי אשר לבית היו מיוסדים שמה לאשר בתוכם ירדו הגשמים למטה לתאים הדרומיים אשר נזכרו:

רמג הצינורות

רש"כ עג

רמכ ק' ל' ל'

הנה המעקה היה מעטיר א"ת גג הבית מסביב ממעל לו מגובה שלש אמות מיוסד שמה לבלתי יפול אדם לארץ לעת אשר יעלו על ראש הגג:

רמד המעקה

מידות ל' ו'

רמכ ק' ל' ל'

חדורי הזהב שהיו שמה מגובה אמה הנ"ה אחת קבועים על גג הבית ועל טס של נחושת קריש מלוש מגובה אמה לחת המעקה ר"ת נזכר סביב סביב בהם ישתלבו וקבועה על המעקה הנזכר סביב סביב המאה אמו' מגובה בנין הבית ויועילו למנוע אשר כו ישתלמו וכו':

רמה כלה עורב

דכריס כב ק'

מידות ל' ו'

רמכ ק' ל' ל'

מלכים

אמנם מעשה הגג אשר לבית היה כמעשה כיפה כל מעשהו ומראשי החדודים הנזכרים אשר היו קבועים במעקה עולה למעלה בגובה שיעור של עשרים אמות והגג הנ"ה היה כלו מצופה זהב שהוא מרקיע פחים כבדים מאוד:

רמו גג בית

יחסיפון ו' ו'

טס

זכקדמון טו יל

בן נורי"ם כד

הפרק השבעה ועשרים

מן הצד המערבי לעזרה

המקום הפנוי לצד המערבי לעזרה הי"ה אחד עשר אמות ברוחב מן המזרח למערב וממאה ושלשים וחמש מן הצפון לדרום והמקום הזה נקרא אחורי בית הכפורת על דבר אשר היה קבוע לאחורי הדביר אשר שם היה הארון הערות נתון עם הכפורת:

רמז מקום לקוד בית הכפורת

החלק השלישי

מכלי השרת אשר ישרתו בם בקודש

הפרק הראשון

מפרטי ארון העדות

א
תרין קעדות

הנה ארון העדות אשר בו לוחות האבן כתוב׳ באצבע אלהים היה מעצי שטים כל מעשהו אמות׳ וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קומתו וצפוי מבית ומחוץ מרקיע פחי זהב טהור חלקי מבלתי ציורים או שום חיקוי אכנם מערפת הפחים החיצונים אשר היה צפוי בהסה יעלה על ראשו זר הזהב כביב כביב ולו ארבע טביעות זהב קבועות שמה על שני קצותיו לבעבור שני ברי השטים המצופים זהב טהור יבואובם אורכם לרוחב הארון לא לארכו וכל אחר משני הבדים האלה היה ארכו בשוה עשר אמות ובהם ישאו את ארון העדות לעת הצורך ארבעה כהנים על כתפיהם:

הנ״ה בבר נליתי לזכך נשיקר הדשטן מן הקלק הסכי מזה הכפר שכל פרטי המלאכה אשר הכה לזכיר כמלאים בדמותם ונלמס במלאכת התבנית שעשיתי מעשה מרשים כלו:

שמות כה י׳ קדמוניות יוסיפון נ׳ ו׳ רשי ורלבנ שם רד״ק על יהלכי ק׳ ק׳ רמב׳ ק׳ כ׳ תכרכיל על שמות כה יו

ב
תלן השתיה

אבן אחת נקראת אבן השתיה (מן הלחן הזאת כפר דנרכו נסימן רי״ד מן הקלק הסכי מזה הכפר:) היתה שמה גבוהה מן הארץ שיעור שלש אצבעות אשר עליה ארון העדות היה נהין בתוך קודש הקדשים למערב:

יומח תכרכיל דף רימז עב רמב׳ ק׳ ל׳

ג
הכפורת

הנה כפר ארון העדות הנקרא כפורת היה זהב טהור כל מעשהו ונכנם בצמצום בתוך זר הזהב הנזכר המקיף את הארון כביב מעל ראשו ועל שני קצותיו זה הכפורת קבועים שם שני הכרובים זהב טהור עומדים על רגליהם ופניהם איש אל אחיו מנגד כל אחד מעשר טפחים בקומתו ולכל אחד ארבע פנים וששה עשר כנפים ארבע כנפים לכל צורה באופן שבשתי הכנפים העליונות מכל צורה להנה פורשות למעלה כדמות מעופפים וסוככי על הארון ועל בדיו מלמעלה ובכנפים התחתונות אשר להם יכסה כל אחד גויתו:

שמות כה יו ורשי שם ובמדי ילקוט תלק ק׳ שכם ותלק כ׳ קפק יקוקלי׳ ב׳

ד
ענן כבוד ה׳

אמנם מראה דמות כבוד ה׳ אשר בתוך הכרובים האלה יראה על הכפור׳ היה כמרא׳ אש אוכלת בתוך עמוד הענן השוכן לשרת הצורך כאשר ה׳ ידבר למשה מבין שני הכרוב׳ מן הכפור׳:

הנ״ה האש האלהי והכפלת הזה הנס סידלה על הכפורת בתוך עמוד הענן השוכן שמה כתבנית עמוד יסר כיבב הקומה כמאמר עלילה בעמוד ענן ובעמוד אש והנה ככוד ה׳ נראה בענן · ולולי היה מעין האש סידד על מוכח העולה מן השמים ביום מכוכת הבית לשרת מעשה הכרים נפלאים כאמרו בו · לחמת רבונה כלרי על המוכח · שבית נרה כמה · שלשית היה נרה ממש · רביעית לוכלת לשש ויכשים · ממשית לינה מעלה עשן: יומח דף כ״ח ע״ב

שמות כה יו ויקרא יו כ׳ רשי ותלן עזר׳ עליו תכרכיל על שמות מ׳ לב

ה
שכילות העדות

בתוך ארון העדות מונחים שמה זה אצל זה שני לוחות העדות אשר קבל משה מיד ה׳ מעשיהם מאבנים לבנות אבן כפיר וגודל כל אחד מהמה אמה אחת באורך ואמה

שמות כה יו דכרים י׳ ה׳ מלכי ק׳ ק׳

קדמוניות יוסיפון ק' כ' רמז על שמו' ל"ד ח' רמז ופסיקת על דברי"נ ב שמות לב קדמוניות יוסיפון נ' ו' שמות כה כג ויק' ט' ג' קדמוניות יוסיפון נ' ו' ילקוט על ח' ס' ח' שם ס' ס"ט ויק"ר כד ו' מכות יא ו' רמ"ב ק' ל' נ' קדמוניות יוסיפון נ' ז' ובמלחמות ו' ו' רלבנ על שמות כה כג ומי שם שמות כה כט מכות יא ה רמ"ב ק' ל' נ' קדמוניות יוסיפון ק' ל' נ' תניד כ' ה' רמ"ב ק' ל' נ' הפי' מלכים על שמות כה כט

ואמה אחת ברוחב רבוע ויגביה חצי אמה וסמלאים כל המקום הפנוי תוך האורן אמנם עשרת הרבדים כתובים שמה באצבע אלהים תורות על הלוחות באותיות שתורות אשוריו על זה הסדר חמשה רבורים בכל אחת מן הלוחות ושנים רבורים וחצי בכל עבר אחד מעבריהם :

חפרק השני

משלחן הפנים שבהיכל

הנה שלחן הפנים היה מעצי השטים כל מעשהו ארכו ואמה רחבו ואמה וחצי קומתו וכלו מצופה זהב טהור ולו זר זהב כביב למסגרתו אשר יעלה למעלה מיעריפת פחי הזהב שהיו מצופים על המסגרת ויעל השלחן המחובר עליו סביב סביב ומתחת למסגרת קבורים שמה ארבעה רגלים מחצים וכעלה מרובעים ומחצים למטה יגולים כשל מטה וארבע טביעות זהב טהור קבועות בחלק העליון מן הרגלים ושני בדים המוזהבים נתונים שמח בתוך הטביעות הנזכרות לאורך השלחן הזה למען ישאו אותו לעת הצורך הלוים על כתפיהם : ו שלחן הפ

השנים עשר חלות אשר היו נתוני על השלחן היו מן הסולת הנבחר וסנופ באח עשר נפה אמנם מעשיהם חלקות ורקות מאוד כמעשה עגרת הרצפים וכל אחת משני עשרונים בשיעורה ששה טפחי באורך ומרוחב חמשה ויגביה שיעור אצבע ודפנות היה מן הקצה אל הקצה כפולו כלפי מעלה ברום שנים טפחים וצורת כל אחת מהנה מצד הזויות העליונות באלכסון ולאלה היה קורא הקרנות אשר משבע אצבעות היה גדלם באופן כי מעשה החלה היתה משמנה עשר שטחי אשר על כן נקרא לחם פנים ואלה החלות מונחות על חשלחן הנזכר איש מעל אחיהו בשתים מיערכות שש המיערכת ונסמכת על ידי שנים צניפין זהב משלש השנים כל אחד אשר רגליהם כמין רגלי היתדות יעמדו בארץ על צדי השלחן מזה ומזה לכפותו ומן איש לאחיהו יעבורו ארבע יעשרה קנים של זהב אשר מיעשיהם היה כמעשה חצאי קנים ויעל אלה ינוחו החלות הנזכרות בכדר זה יעל כל שלשה קנים חלה אחת מלבד החלה התחתונה מהנה אשר היא מונחת על טהרו של שלחן וגם החלה העליונה אשר בעבור שאין עליה הלה אחרת שתכבד משאה מונחת על שני קנים בלבד : ח כי"כוי לו

שני בזכי הזהב שהיו שמה חיו לתת בהם מלא הקומץ לבונה זכה אשר מדי שבת בשבתו יקטירו הכהנים על המזבח כאשר יסדרו את לחם הפנים מן השלחן לשום עליה לחם חם ביום ההוא ושני הבזכים האלה נתונים על טהרו של שלחן במקום המופנה של שני טפחים ברוחב הנשאר בין שתי המיערכות הנזכרות : ט לפוסי לי ספכיס

ויהי שם דפוס ברזל מן הדפוסים אשר את חלות לחם הפנים יאפו בהמה ודפוס אחר של

של זהב מאשר ישימו בתוכם הלחם אחר היותו אפוי לבעבור יביאוהו הכהנים בהמה להיכל לתת אותו על שלחות הזוהב שהיו שמה :

הפרק השלישי

ממורת הזהב

המנורה **ויהי** מעשה המנורה זהב כלה ומשקלה הי"ת ככר זהב אמנם מקשה ומעשיה מתת יכ"ה אחת כל לבד נובהה משלשה אמות ומרוחב אמתים מלמעלה מכנגד ראשי הששה הקנים הפרוסים היוצאים משני צדדיה שלשה קני מנורה מצדה האחד ושלשה קני מנורה מצדה השני ובקנים האלה קבועים גביעים כפתורים ופרחים משוקדים יעל זה הסדר בקנה האמצעי ארבעה גביעים חמשה כפתורים ושלשה פרחים ובכל אחה מן ששה הקני' הנשארי' שלשה גביעים כפתור ופרח אשר בין כלם יעלו למספר שנים ועשרים גביעים וכפתורים אחד עשר והפרחים תשיעה ובראש השבעה הקנים האלה יקבע שמ"ה הכ"ן המדשן המנורה לע"ה חצורך שבעה נורות או בזיכין אשר יתנו בהן הפתילות והשכן לתאיר בקרש אמנם פיפיות הששה הנרות שהמה משני צדי המנור' הפוכים לנר האמצעי ופי נר האמצעי למיערב ששם קורש הקדשים היה נכון ובסים הבנורה חואת מהחת הי"ה חלול ומשלשה רגלים ושלשה טפחים בגובה ער הפרח התחתון שיעל ראשו :

יא

אבן אחת מאבני שיש היתה נתונה שם לפני בסיס המנורה מגובה אמ"ה וחצי ורח"ב שלש מעלות לעלות הכהן בהמה להטיב את הנרות לפני ה' ומן יניח על המעלה חשניה אשר עליה את כל כלי שמנה ומלקחיה ומחתותיה בשיעת העבורה :

יב

כלי זהב טהור הנקרא כזו היה נתון על המעלה השניה הנזכרת עכ"ם שבע פתילות הנרות של מנורה והמלקחים אשר בהמה יקח הכהן פתילה אחת מאלה וידליק אות' מן האש אשר היו מביאים מן המזבח ממערכת הקמורת אשר שמה ואחרי כן ידליקו בה את ששה הנרות הנשארו' ומם שמה היה נתון בתוך הכזו כף אחת קטנה של זהב טהור אשר בה יוציא הכהן את שאר חשמן הנמצא בתוך הנר אשר כבה ויטיבה להדליקה בין הערבים :

יג

נקיות השמן **ויהי** שמה גם כן צלוחיות לתת בהם שיעור השמן אשר בשבעה אלה הנרות היה דולק מדי יום ביומו כל הלילות ואלה יתנו על פיהם צמיר פתיל ויחתכום בחותמו של כהן גדול :

הנ"ה הכבר לפי ערך הליטרות שלנו יעלה למעלה ותשעים ליטרות ושלשה רביעים מליטרא ונהייתו כערך למעלה מאות ותרבעים פלוריים הלימרא או לתרבעים פלוריים החונקייה כשומי לעשרה פלוריים המטבע רווח נוכלי כנוכר יעלה חס כן המנורה הזאת למעלה מלף פלוריים נדיוק : משוקדים רומה למור כי כל הקנים השה היו מסומכים מהקנה האמצעי חגר נו נתמכו ואלה הקנות היו נכריס בהמה כמקדים כמובא אצל חומי הכתף :

שמות כה לא

קדמוניות יוסיפון ג' ו' רמב' ק' ל' ב' רסי על כתבר ק' ב' אנריבוס על שמות כה לא

יומא ה' ב' רמב' ק' ל' ב'

כרטיסורא על תמיד ג' ו' ורמב' ק' ו' ב' שמות כה לו

ספר שלישי

הפרק הרביעי

ממזבח הקטורת

שמות ל' ז'
קדמוניות
יוסיפון נ' ו'
רד"ק על
מלכי' ו' כ'
ילקוט מלך
ו' סס"ו

יד עזרת הקטורת

והנה מזבח הקטורת היה מעצי שטים כל מעשהו ומדתו אמה ארכו ואמה רחבו רבוע ואמתים קומתו ומנחו צפוי מרקועי פחי זהב טהור אשר יעריפו גם כן מעל גגו לעשות שם זר הזהב סביב ולו ארבע קרנות מרובעות וחלולות ונתונות שמה על ארבע פינותיו כמעשה הקרנות של מזבח העולה וארבע טבעות זהב ושני בדי עצי שטים נתונים בם לשאת אותו הלוים לעת הצורך:

רמב' ק' נ' כ'
מלכות
יוסיפון ו' ו'
תמיד ה' ד'

טו לחד עשר כמכי הקטר'

והנה קטורת הסמים אשר היה נקטר על מזבח הזהב שבהיכל הית' מעשהו רוקח מרקחת מעשה רוקח מכמנים אחד עשר (ל"ת שלשה עשר) במכף נשחקים ונכתשי היטב יפה אשר דק לעפר ובו יקטירו הכהני אחרי כן את קטורת הסמים על המזבח בבוקר וביערב מדי יום ביומו כל הימים: הסמנים הלה הם הנרי נקריא בלעז נלמי והנפורן לוכ' לולורוזה · והלבנה נלבנתו · והלבונה וכה ליבניכניין בלבו · מור תירדיל הוא מין סרק של מלכות שבא · קנימה ליבו' שוהי · שבולת נרד ליספיקא נרדי · כרכום לספרן · קושט קוסטו · קלופה הוא הקינלא שלנו · קנמון הוא הסינלמומו:

יז הגבי

שם נ' ט'

וידה שם קערת זהב טהור (לפי יקרתו לה טבי) מן הקערות אשר ישרתו בם את המזבח ובתוכה מכבדת נתונה לכבד הכהן את שאר הדשן אשר מן הקטורת המוקדם היה שמה נשאר על המזבח אחרי הוציאו את הדשן בחפניו ואחר כך יביא כהן אחר את הקטורת להקטיר שמה את קטורת הסמים לפני ה' וגם הטני הזה גם כן מוכנת מחתה של כסף שהיתה נתונה במקצוע מערבי דרומי של מזבח לקחת בה גחלי אש ממערכת הקטורת אשר היה שורף שמה תמיד וגם שמה כחתה אחרת של זהב קטנה ממנה אשר ישליכו בתוך הגחלים מן המחת' של ככף הנזכרת והיו נותנים אותם על מזבח הזהב שבהיכל להקטיר עליהם את הקטורת אחר אשר בשולי המחתה ירדרום:

יז הכף

שם ה' ל'

וידה שם קערת זהב שנית מן הקערות אשר בהמה יביאו לחיכל את הקטורת להקטיר אותו על מזבח הזהב שהיה שמה ולקערה הזאת יקראו כף אמנם היה בתוכו בזן קטן אשר יכיל מלא חפנים מאפר של קטורת הסמים ולבזך הזה כסוי זהב עם טבעת קבועה בו מלמעלה אשר בו יכסו את הקטורת ויגביהוהו בה לעת הצורך וממעל לכסוי בגד קטן אשר היו קוראין המטוטלת:

מנחת יעל על שמות ל' ל'

יח מכתם הזהב לקטר' הסמי'

גם שמה בתוך כלי הקודש ישרתו מכתשי' של זהב אשר יכתשו בהם את סמני הקטר' ער אשר רק לעפר לתת אחרי כן ממנו על האש על המזבח הזהב שבהיכל (כלומר ככר כזכר כשיעין ה' מזה הפלק:)

הפרק החמישי

מצנצנת המן ומטה אהרן ושבלא של פרשת סוטה

בתוך

שמות יז לג

יט
נתינת המן

בתוך קודש הקדשים היה נתון צנצנת המן אשר מעשהו היה כזריז נר אמנם לבן ועינו כעין הברולח מונח לפני ארון העדות:

במדבר יח ו׳
לאברהם לך לך

כ
משה לאהרן

גם משה אהרן לבית לוי עם פרחיו וציצו וגם השקדים שהיו שמה מונח לפני הארון להיות לאות לבני מרי:

רש״י ק״ח ד׳

כא
סנגף של פרשת סוטה

גם שם היתה טבלת זהב טהור אשר בה כתוב בלשון הקודש האלה אשר היו משביעין את האשה כאשר יעבור על בעלה רוח קנאה:

במדבר יז כג
רמב״ן ק״ח ד׳

הפרק הששי

מן הגורלות אשר יתנו על שני השעירים ביום כפור

במדבר ה׳ כג

כב
גורלות השני שעירים

בתוך כלי השרת אשר בקודש היו שנים רפים זהב טהור אשר על האחד מהמת כתוב לה׳ ועל השני כתוב לעזאזל ותתונים בתוך עץ חלול כמין קנה נקר׳ק׳לפי אשר היה גודלו שיוכל איש להכניס בו בפעם אחת שתי ידיו ואלה היו נקראים הגורלות באופן שביום כפור בבוא חבהן הגדול לעזרה להפיל הגורלות הלה על שני השעירים שהיו שמה יכנים בקילפי הזה כאחרת שתי ידיו ויקח בכל אחר מהמה גורל ויתנם על ראש שני השעירי׳ הנזכרי הגורל שבימין יתנהו על השעיר שחי׳ שמה נתון על ימינו והגורל שבשמאל יתנהו על השעיר שהיה שמה נתון על שמאלו ואחר כלותו מעשות אלה יקריב על מזבח העולה את השעיר שעלה עליו הגורל לה׳ והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד חי לפני ה׳ לכפר עליו לשלח אותו לעזאזל המדברה:

ויקרא יו ט׳
יומא נ׳ ט׳
ול׳ ח׳
רמב״ן ק״ח נ׳

הפרק השביעי

מעשרה כיורות הנחשת

כג
הכיורות

הכלים המלאים מים מנחשת מוצק שהיו שמה כמיעשה הסירות או הדודים נקראו הכיורות אשר עשה המלך שלמה להדיח את מעשה העולה בהם אמנם אשר בהם אמנם כל כיור מהמה נתון על מכונת נחשת (מכונות העשרה כיורות הללו הוסרו מתקת יסס נחשת ללמ המלך לשכם לחמי כן שכרת לותם הכשדים וכשלו נכלה נחושתם:) מארבע אמות באורך ורוחב ארבע אמות ושלש אמות בקומתה ועל ארבע צלעות המכונה נכונים שמה שלבים ועל המכונות (לחר היה הלוחות) הנתונים בין השלבים האלה מפותחים אריות בקר וכרובים ובין איש לאחיהו תמורה ועל השלבים ממעל מעשה כן מרובע מן אמה אחת בגובה ועל הכן חצי אמה בגובה מכותרת אשר הכיור הנזכר נתון עליה וזאת הכותרת מפותחת ממקלעות פקעים ופטורי ציצים ומתחרת לכיור לארבע פעמות המכונה היו כתפות הציורים הלה אשר בידיהם יתמכו את הכותרת הנזכר וממעל ומתחת למכונה לויות מעשה מורד וארבעה אופני נחושת כמיעשה אופן המרכבה קבועים שמה בכתפות הכרנים וקומת האופן האחד אמה וחצי האמה:

מלכים ז׳ ו׳ לח
קלמוניות יחזקיהו ק׳ כ׳
רש״י על שמות ל׳ יח
יחזקאל י׳ כ׳

ספר שלישי

הפרק השמיני

מים הנחשת

מלכי' ז' כג
ירמיה נב יז
קדמוניות יפסיפון ח' ג'
רשי ורדק ורלבנ על מלכים ח' ו'
ל"ה נ' ד' נ'
רמב"ן ק' נ"ה

הכלי הגדול מנחשת מוצק ומלא מים מעשהו היה כמעשה הכיר גדול מאור אשר על כן נקרא "ים הנחשת ובמים שהיו בו ירחצו הכהנים את ידיהם ואת רגליהם (ל"ח פעמי לטבול הכהנים ביתוכו) לבואם לשרת בקדש או בגשתם אל המזבח לשרת אמנם גודל הים הזה היה עשר אמות משפתו לשפתו וקומה חמש אמות ויעביו טפח עגול סביב בשיעור השתי אמות היו עגורת ושפתו כפולה לחוץ כמעשה שפת כוס פרח שושן ואמנם בשלש האמורת התחתונות מעשהו בצורה מרובעת (ל"ח ומעמדו כתכי כדור) ועליו שני טורי הבקרים הסובבים אותו ומריקים המים מפיהם:

יד
יס קמח

מלכי' ז' כד
קדמוניות יפסיפון ח' ג'

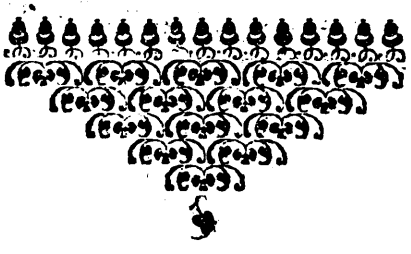
השנים עשר בקר מוצק נחשת אשר הים נכון עליהם ממעל היו שלשה מהם פונים צפונה ושלשה פונים נגבה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים מזרחה וכל אחוריהם בית ומתוך רגלי הבקר ע"י הצינורות הקבועים שמה היו באים לים המים חיים מיין עשם אשר בעזרה היה נובע (מן המעין הזה כנר לנרנו נסיכין מ"ו מן הפלך הפכי) והמים האלה יצאו אחרי כן מתוך פיות הבקרים אשר היו בשניהם הטורים הנזכרים המקיפים את הים כביב כביב:

טו
כפכים ג נקר

קדמוניות יפסיפון ח' ג'

למושב ים הנחשת הנזכר היה אבן אחת מאבני שיש אשר עביה היה אמה אחת ומעשיה כמין חלה או עגנת רצפים כאשר עשר פיניהם תהיה נכפלת ועל האבן הזאת תנוח התחתית ים חנחשת הנזכר:

יו
יכן ים ל
יס קכמ

החלק הרביעי

מן חבנינים אשר יתחברו אל המקדש

הפרק הראשון

מהיכל המלך שלמה

א בית מאלכות — **הבנין** הגדול ורחב ידים איום ונורא ההיכל הזה נבנה כמשך שבע עשרה שנה רשי ורדק על מאכ מכפר הלכשים שנת שבעתקו יחזקל מן ס' מלכים ח' י"ג כאשר אשר אצל המקדש הירח בנו לא נודע לנו:
בנוי מן הצד הדרומי ממנו הוא בית המלכו אשר למלך שלמה ומיעשהו מאבני שיש טהור אבני גזית אשר גדלם יכיל עשר אמות ואבני שמנה אמות וגם עצי ארזים זהב וכסף וכל אבן יקרה אשר לשם ולתפארת היו קדמוניות יוסיפון ס' כ'
משובצים זהב ונקבועים שמה על קורות הסיפון ועל כל הקירות כביב לבית: מלכי' ח' י' כ'

ב בית יעיר כלבנין — **חבית** הגדול והנפלא אשר חיה ארכו חבית הזה נקר' בית יעיר הלבנון לא מפני קדמוניות
כמאה אמה וחמשים אמות ברוחב היותה בנוית בתוך היעיר ההוא יוסיפון ס' כ'
גבהו יכיל שלש שורות בתים או יעליות תאשר בקצה נגוב ארץ ישראל למכס המכיס
תחתים שנים ושלשים אשה על חברתה תאשר בענורה נקרא כן תולי הוא על דבר תאשר
אשר כל מיעשיהם מפנימה הקירות והסיפון כל בניה מפניתה היה מעבי הארזים נדולים
וחקרקע היה מצלעות ארזים אמנם הקירות ועבומים מאד נס קורות הבית הנלעות
וחסיפון מיעשה שושן מפותח על הצלעות וסיפון ונס נארבעה טורי העמודים תאשר
שהיו שמה נתונים על כל הבית מסביב: היה עליהם נכון הבית נאופן כי מנד הריצוי והנעלה הנפלא מעבי הארזים שהיו שמה היה
הבית כלו נדמה ליער הלבנון תאשר ממנו יביאו את הארזים להמה:

ג עובו של בית יער הלבנון — **הלשכות** התחתיות אשר לבית היו משלשים אמות בגובה ובגבולים לשנים חלקים מלכי' ח' י' כ'
איש מאחיהו והסיפון אשר עליה ממעל נכמך על ארבע טורי יעמודי ארזי קדמוניות
מרובעים ושלשה טורי השקופים אשר שלש פעמים פונים מחזה אל מחזה ושש עריס יוסיפון ס' כ'
זהמזוזות מרובעות אשר היום יבוא כהמה מכל צד:

ד בית הנעדה — **הריצוף** הגדול ורחב ידים אשר אל פני הבית מיסוד היה גדלו משבעים אמות נאורך מלכי' ח' י' כ'
ורוחב חמשים אמות ושלשים אמות בגובה ובשערים הקבוצים לשלשה קדמוניות
הצדדים ממנו בהם יבוא העם אל המשפט ובו יתקרו המחלקות ושמה יתפשרו בעלי הדין: יוסיפון ס' כ'

ה ל' טורי העמודים — **עמודי** הארזים ששה עשר המושמים לרוחב בנין הבית היו בארבעה טורים מיוסדים יוסיפון שם
לשיעורים שוים איש מאחיהו למען עליה יכון סיפון הבית: מלכים שם

ו קודו ענומות — **הקורות** היצועות של ארזים המיוסדים על ראש העמודים מאלה בין איש ובין
אחיהו היו למען ינוח עליה תקרת הבית על ידי צלעות הסיפון שהיו שמה: שם

ז קודו' ארכבי' נפתם — **צלעות** הארזים של זה הבית המיוסדים בין אלה הקורות היה ארכם מונח לרוחב
הבית ונחלקים לשלשה טורים בין ארבעה טורי עמודי הארזים הנזכרים אשר
עליהם נכון סיפון הבית ואלה הצלעות עם השאר של החלק חשני מזה הבירה הם בכל

מן הבנינים המחוברים לבית

טור חמש עשרה צלעות במספר באופן שבין השלשה טורים יעלו למספר ארבעים וחמש צלעות וכל אחר מאלה השלשה טורים היה מונח ריחבו לאורך הבירה באופן שיכילנו מן הקצה אל הקצה בשיעור המאה אמות הנזכרות ורוחב השלשה טורים יכילו חמשים אמות שהוא רוחב כל הבית:

מלכי' ו' ו' ולכנ יוכיפון ק' כ' — **החלק** השני מזה הבית היה מחמשים אמות באורך על פני רוחב הבירה ושלשים אמות ברוחב על פני אורך הבית והגובה שלשים אמות ולו שערים וחלונות אשר מכל עבר יקיפוהו ובתוך השערים האלה יבואו להיכל המלך אמנם סיפון זה הבית נכמך על ארבעה טורי עמודי ארזים מרובעים הנתונים לרוחב הבית כמעשה טורי מבוא הבית הנזכר והאולם הזה היה בנוי לירכתי הבית לרוחבו ועל כן ארכו שהוא חמשי' אמות יכיל החמשים אמות של שיעור רוחב הבית הנזכר ובתוך האולם הזה ישב המלך על כסא מלכותו לשמוע טענות בעלי הדין אשר על דבר המשפט יבואו לדרוש למלך ושמה ישפוט אותם ועל כן אולם המשפט היה נקרא: (הבית הזה נקרא ב"כ אולם העמודי' מפני אשר כיפון הבית היה נכון על עמודי ארזים ענומים מלד כמעשה סיפון הבית הגדול הנזכר:)

מלכי' ו' ו' — **כותל** עצום היה שמה מבדיל בין שני הבתים האלה ומשני צדדיו סמך על עמודי הארזים הנזכרים ועל ראש העמודים האלה תנוח אחת מן הקורות הגדולות אשר עליהן נכון סיפון הבית:

סס — **השער** המיוחד בזה הכותל היה למען אשר יבואו בו מן המבוא אל הדביר הנזכר תוך האולם:

סס י' יק קדמוניות יוכיפון ק' כ' — **אמנה** כסא המלוכה אשר לכלך אשר היה גדול ורחב ידים מעשהו היה משחק השן חפיל וצפוי מדקועי פחי זהב מופו ותבניתו כתבנית כסא המשפט נורא מאוד ומיעלו ששה מעלותיו אשר יעלו בו בהכתר ועל כל מעלה מזה ומזה דמות אריות זהב טהור ועוד שנים אריות עומדים אצל ידות זה הכסא אל מקום השבת:

סס — **הנה** מקום השבת אשר על ראש כסא המלוכה היה נכון מעשהו היה כמעשה ידים פרושות נכונים לקבל את המלך עליהם ביעלותו שמה ולאחורי הכסא דמות ראש עגל אשר היה מאחוריו פנוי למלך:

לאכלכיל על מלכי' ו' י' מלכי' ו' י' — **בלשכות** המפוארות מזה חבית היו כל כלי המלחמה אשר לבית המלכות נתונים שמה ובתוכם המאתי' צנה זהב שחוט אשר שש מאות זהב יעלה על כל אחת והשלש מאות מגנים זהב שחוט אשר יעלה על כל אחד מהם שלש' מנים: מאלה המגנים והנכה היו משת מאו' עבדי המלך כאשר לות שיו למעלות מכיתו לבית ה': מלכים ו' יד כח:

שש מאות שקלים של קודש יעלו מאת משקל כשקל מלכים אשר כתב מלאת חיסקודום ישכים מחטע' נרפת ומהמה מכפר שטים ומרפיה יבלו למרקו מאד לפי דת מלך נרפת הנקרא היכדיק השלישי מזה השם בשכת מלך ומאת מאות שבעים ושבע זה יעלה מאת במשקל כמשקל מלך ושבי מאות רזוכופלים לערך שנים ושלשים לשל מרקו ושם כן השלשה מכים יעלו למניית זה המשקל שער בדיק יהיה משקל שש מאות רזוכופלים: ושתה כל יהיה מן השתים נגה ומן השלש מאות מנים לפי הערך הנזכר יעלה לתרכב מאות שלף ושמנים שלף רזוכופלים:

ובמשקל

ונמשקל ששת אלפים ומאה מאות וששים ושנים ליטרות ומחצית ליטרא · ובערך הכסיות כשומי
לעשר׳ פלוריים המטבע רומאבלי לפי דת מדוני הארץ כאמר יעלה הכל למאתים אלף שלשים ושני
מאות אלף פלוריים · אמנם לפי שהכלים ההלה לא היו לצרות המקדש ירושלם שלא נוכל לדמות
ערך המשקלים ההלה לערך משקלי הקודש בי אם לשקלים של תול שהיו מטבעות משקל הקודש בלבד
וכפי זה ערך כיהב הכאמר לא יעלה ב׳ למאתי׳ אלף אלפים פלוריים שהי מאות פלוריים עליה׳ :

ממלך **הגה** חצר בית המלכות אשר למלך היה מקום יפה מאד ורחב ידים ולו מרצפת אבנים מלכים ו׳ ח׳
מאבני שיש מגונים משונים איש באתיהו והחצר הזה מוקף יבל עבריו מאולמים
ושפה מהולות תחת לארץ ובתים ועליות מפוארות אשר כלם על ידי השערים אשר בהמה
היו לאחדים באולם המשפט אשר נזכר :

ממקם **הלשכות** המפוארות הקבועות אצל אולם המשפט הנזכר היו לשכות מיוחדות לבוא קדמוניות
ז הנדיבים והשרים בהמה לצחק אתר אשר יעמק המשפט היה נגמר : יוסיפון ח׳ כ׳

ממלו **חוציעים** תמרוקים הבנויים בתוך האולמים האלה היה קרותם מבית והסיפון אשר סס
ך עליהם כמעל מכוסה מכל אבן יקרה משובצת בזהב לרוב מאוד כמעשה
קירות ההיכל כביב כביב ושמה ביציעים האלה נתונים שלחנות מלאים כלי זהב הרבה
מאוד אין ככף נחשב וכלים מכלים שונים איש מצתיהו וכלם היו נכונים לעת הצורך
לשרות המשתאות של בית המלך :

זכות **המושבות** אשר בתוך היציעים האלה נכונים היו לשבת עליהם עבדי המלך איש מלכי׳ ח׳ י׳ ה׳
ואיש כפי מעלתו :

יעות **לשכות** מפוארות מתחלפות היו מיוסדות בבית המלך אשר קרותם מפנימה מכוכות קדמוניות
משלשה מינים של יריעות זהב תכלת ואתמן וחלזון שני מעשה חושב יוסיפון ח׳ כ׳
ממלאכה נפלאה בעיני רואיה וגם שמה לשכות אחרות אשר כל בנינם היה מאבני שיש
טהור כמעשה בניני המלכים היצומים וקרקע כל הלשכות האלה מכוסה מעצי ארזים
יקרים מאור :

ז עות **גם** שמה לשכות מיוחדות מפותחות יעל הקירות סביב לקסה כל מיני נטעים ואילנות סס
אשר ענפיהם ועליה׳ היו כל כך בתכלית חדקות והיפי שכל הרואה אותם ישירם
בדמיונו שיתנועעו כאילו מעשיהם היה על צד הטבע אמנם הנשאר מן הקיר עד הסיפון
היה לבן כשלג ומכוייר מחרבה גוגים מתחלפים : מלכי׳ ח׳ י׳ כח

כלי **גם** שמה לשכות אחרות אשר בהמה היו נתונים במשמר כל כלי המשקה לבית קדמוניות
המלך באופן נפלא מאוד זהר נאות אמנם ריבוי גדול וערום מכלי זהב מכלי יוסיפון ח׳ כ׳
שיבואו בתוכם כל כלי כסף :

ז המלך **לשכות** אחרות גם היו שמה אשר בהמה מגדלים ותיבות מתחלפות לשום שמה תכרכיל על
במשמר את בגדי המלכות אשר למלך : מלכים ח׳ י׳

ממיס **עוד** לשכות אחרות גם היו שמה מלאים מכל מיני בשמים וסעדים למיגן יריחו בם סס
הנדיבים השרים והשרות כאשר יבואו שמה בתוכם :

ממות **לשכות** מפוארות גם היו שמה אשר בם נתונים מטרת המלך ממלאכה שיר השירים
נפלאה ביעמודי ככף זרפידתם זהב וארגמן וכלם היו נכונים שמה נ׳ ט׳

לעת הצורך לעבודת המלך שלמה :

מלכי' ג' י' ה' **לשכות** אחרות גם היו שמה אשר בם משרתי המלך יאספו לחיות שם למצות המלך נתנים : כר לשכות המלך

קדמוניות יוסיפון ק' כ' **האילנות** הגבוהות הנטויות בתוך החצרות האלה היו לאשר תחת צלם יסתופפו העם בחום השמש וגם לביעבור יכבו שמחה וגיל למביטים ברשיבתם ויפי ענפיהם : כה יער הלבנון

מלכי' ג' ו' ק' וילמלכדיהו' קדמוניות יוסיפון ק' כ' **הנה** היכל המלכה נפלא מאוד היה (המלכה הזאת היתה בת פרעה מלך מצרים לאשר המלך שלמה לקחה לו לאשה :) מיוסר אצל היכל המלך שלמה (הקדקע לאשר עליו היכל המלכה הזה היה בנוי היה נקרע המילוי :) וכל מעשהו מפנימה היה מעצי הארזים הנבחרים כמעשה האולם המשפט אשר נזכר : כן היכל המלכה

מלכי' ג' ו' י' **החצר** הגדול ורחב ידים אשר בתוכו יכיל כל הבנינים האלה היה מוקף מכל עבריו מחומה של שלשה טורי גזית ושור כרותות ארזים עליהם ממעל : כז החצר הגדול

שם י' ט' **העלייה** הנפלאה שהיה שמה עשויה מעצי האלגומים היקרים בה המלך שלמה יעלה מבית ה' : כח עליית המלך

הפרק השני

מן המבצר נקרא מגדל אנטוניאה

מלאכות ימים ו' ו' ומקדמוניות טו יד ומלאכות ג' טו ויו פוד שם ו' ה' **הטלע** אשר לפני ההר בזיתא נכון וקרוב לפינה צפונית מערבית מן המקדש היה נאצל ממנו על ידי גאיות עמוקים עמוקים במאוד מאוד והטלע היה מחמשים אמות בגובה נכרת מכל עבריו סביב סביב ועליו היה בנוי מבצר מעוז אשר יקראו לו מגדל אנטונייאה : כט בפנה ל"ל העיר החדשה לו המקום הקדש לחמכס ירקה שהמילה הזאת נפסדת ונית מלשון התרגום שחמר כן בית קדשא :

מלאמות יוסיפון ו' ו' **הבנין** של אבנים חחלקים אשר יכלה לטלע מכל עבריו כמין הקליפה כביב סביב מיעשהו היה לא לבד לסבב התפארת וחיזוי למבצר כי אם להחליק ממנו בנקלה ולהשיב על עקב כשתם את האויבים כאשר יתפצו לעלות שמה אל מקום המגדל אשר עליו : ל מכלה פני הסלע

שם **זומה** קטנה היתה שמה מגובה שלש אמות אשר תקיף שפת הטלע הנזכר מכל עבריו סביב סביב למשמרת לבלתי יפול אדם לארץ בתוך מהמערות העמוקים : לא מהמקום לב מגדל לנטוניאה

שם **מבצר** נשגב מאוד היה נכון על ראש הטלע הזה בצורת מרובעת בגינו מארבעים אמות בגובה לפנים מן החומה הנזכרת ועשרי נכל מיני בתים ולשכות לשבת שמה שומרי משמרת המבצר ומעשה הלשכות כמעשה בית המלכות אשר למלך אולם בריון שם המבצר

המבצר הזה נקנה בריטוקס בחנות המתמונאים לפיס שמה במחר לת בנדי הכהן הגדול לחמכס נקרי כן פעם שנית בחנות הורודוס המלך והוא החזיק מחזוניה והביאה למשמרת המקדש ונקרא לת שמה מגדל לנטוניאה לזכר מדקי לנטוניוס לחובנו

המבצר לראשונה ואחרי כן נקרא מגדל לוכנו אשר היה מושל בעת היות הרומיים:
לג אנטוניאה: ברין נעשון יוכי רונס נוסר המגדל לו
מכון הנעדה **לשכות** מפוארות היו מיוסדות ברזון היכל המנדלים: סס.
לשכות זה המבצר אשר היו משמשים לצער שמה:
לד מקדי המעות **לשכות** אחרות גם היו שמה אשר מטות הרבה נכם נתונים לאשר אנשי המשמר סס.
ישכבו בם:
לה נית הסנילה **לשפות** אחרות גם היו שמה אשר בהמה נכונים המקואות והכיורות וכל הכלים סס.
האחרים אשר לעבודת הטבילה יצטרכו:
לו ד' מנדלים **ארבעה** מגדלי זה המבצר היו מיוסדים לארבע פינות ממנו אמנם השלש היו מחמשי' סס.
אמות בגובה והרביעי הנתון לפינה הדרומית מזרחית מן המבצר היה
משבעים אמות בגובה ומיעל ראשו ישקיפו על כל פני המקדש ולא ממקום אחר
ממנו:
לז המולמים **האולמים** המפוארים עם מיעלות ומיסדים לצד הדרומי מן המבצר היו לעלו בתוכם סס.
לפינה הדרומית מיערבית מן האולמים החיצוניי מן המקדש רצוני באחר
לאולם הצפוני מן המקדש ובשני לאולם המיערבי מכנו:
לח מכשי המלחמה **בתוך** המבצר המעוז הזה היו תמיד נכונים מספר רב ועצום מאנשי חיל לעמוד מלחמות
למשמרת המקדש מפני אויב: ספיפין ו' ו'

אמר המחבר

הן אכנה אחי וראש

שהרברים שהעלתי הנה על כפר כלם נבוחים לכבן כויצורת תורתינו חקדושה וישרים לכוצאי רעת כאמרי רבותינו ז"ל בבקובות רבו ככו רבו לאין מספר כאשר תחזינה עינין משרים על ידי הציונים שבניתי אצל כל רבר ודבר בפני עצמו מן הכתוף חפצתי להציג לפניך מצורף לזה ערות שלותי המלך תלמו לארוניהם סמח שראו בבואם לירושלים כגרולת העיר והקודש והמבצר ציון וטוב כצבם להיותם דקרים עתיקים ומיסרים על ארני האכת הבפורכם נעתק על ידי לשון הזהב והאורות רבי שריית מן האדומים בספרו מאור עינים דף ס"ו ע"א:

ממצב ירושלם והמסך והמזבח ובגדי הכהנים

הנה אחרי שהגיענו אל הבקכות החמה ראינו עיר נתונה באמצע החחו על הר נשפה ובראש ההר ההוא נמצא היכל הדר מאד ומוקף בשלש חומות גבוהות יתר על שבעים אמה. ורחבן נערך אל גבהן וארכן כפי תראני לבנין כמוחו. אמנם בנוי ביתר שארת והוצאת נדיב כפי כח שהיה נראה מיופי השערים ותוך חבור חלקיהם התחתונים והדר כל כפתן מהמה. ושם אל פני השער היה מבך כבדתו. נחמד באכת למראה. ליקרת קכטיו וחלופי גליו הכתחדשים בו כאשר לכל רוח נשבת כבית או מחרן על נקלה יתונינ. ושם כמו כן היה מזבח נאות אל הבקום ההוא ולובחים הנשרפים יום יום עליו. והפאה אשר כמנו יעלו אליו הדורה כאר ונכונה לעבודות ההנה. ובגדי הכהנים אשר ישרתו שמה הנם כתנות בוץ. וכלם ארוכים עד יתר הרגלים:

יתר על שבעי' אמה. יתכן שמידת הזוית היתה מסובר מכל שטח הארץ או פני הקדמה כלבד יתן מיכוד העמקים המקיפים את ההר כביותיו היה נבהו שלש מאות אמה כמלת יוסיפון בקדמוניות ו'ו':

מן חהיכל והיאורים אשר תחתיו

אמנם ההיכל פניו למזרח שמש. ואחוריו למבואי ועל כל רצפתו אבני שיש. ומכנו למקומו מה יעברו יאורים ואכות מים הרב אשר נמשכו שם למען יזרתו בנקל, רמי הזבח הרבי אשר יקריבו. כי הנה כים הקרוש אשר לחמה קרבנותיהם לאין מספר. ושפיע הכים הזה לא יחבר לעולם יי ואכנה נמצ"ש במען שביעי גדול אשר כימיו תמיד נאכנו. (זאת היא עין פיטם הכמכרת בסימן ע"ז) זחתת לארץ במשך חמש שמיניו מיל יש גולות לרוב בנויות במלאכ' נפלאה הנמשכו לכל פיצות החיכל. ול כל אחת מהנה מרוצי רבים השופכים אחר באחר לכל עבר. וחחפירות חאלה כלם בתחתיתם וצריהם רצופות ביופרת ומכוטו היטב ביפר גבוה וביכור ההיכל וקרקעיתו יש פיות רבו' נסתרו' לא ירגישו בהנה כי אם הכהני' משרתי הקרש. ובשפיע הכים הנמשך ויעולה בתוכם ידיחו ויטהרו את כל רמי הזבחי' רבו כמו רבו. והנה לא אחדל מהודיעך איך בתבה יתרה העמידו אותי על תכונת היאורים והמרוזבים האלה. כי פעם אחת הוציאוני אתם רחוק מן העיר כחצי מיל ויצוני האחד מהם שארכין את ראשי להקשיב את שאון המים. ואו שערתי מה גדלו מעשי האפיקים התמה:

מן הכהנים

ואולם הכהנים עושי מלאכת הקודש כלם גבורים ואנשי זרוע. ומהודרים עבודתם בהוד

בהדר לבושיהם ומדת שתיקתם הנכבדת · תראה את כלם פונים איש אל עבודתו בנפש חפצה עם היותה לטורח · וכל אחד זריז ברברים אשר יצווה מבלי שיפנה לבו להתבטל מחם בעד כל עכב · זה שוקד על משמרת הנצים וזה על השמן ואחרים על הסולת וזולתם על הסמים · וקצתם גם כן יתעסקו להעלות עולות תמידות וכליל לאישים ובאופן שיתודע כי כחם עצום עם נחת וחריצות משובחת · הלא תראה לפיעמים איש מהם יאחז בשתי ידיו רגלי עגל מרבק משקלו ככרים וידי על יד יעלה אותו בנקלה אל מקום גבוה · וכן ישליכו זה לזה כבשים ועזים תמימים כי יתפוש איש בברעיהם עם היותם נפלאי המשמן והמשקל ולא יחושו · יען כי כמו שאמרנו כל הפקודים על המשמרות ההנה בחירי אנשים תמימים מבלי מום וזריזי כח · ומצאנו כמוהו כן להם בהיכל לשכה אחת אשר בה יסגנו להנפש בעתות המרגיע · והיה אחרי נוחם יקומו משם האנשים בנפש צהלה ושמחה כל אחד למלאכת עבודתו מבלי שירדוש עליהם שוטר לדחוס או אשר ילחד אותם לאחר מעשה יתבתנו · והשתיקה בהיכל כלו כבוד היא לכבוד כי תעשה בנפשך שקר לחשוב איך בכל המקום ההוא אדם אין · עם אשר לפיעמים תמצא הכתנים המשרתים יתר משבעים במספר ומביאי הקרבנות כפלים כחמה · וזה לכל המוסף הגדול אשר הוא תמיד על פני כלם · וכפי מה שיאות לאל עליון הנקדש שמה :

כג׳ הה
ואת היו לנסך
בית המוקד :

מן המבצר על הר ציון

אחרי אלה למען לא נחסר מראות שם כל דבר רשום להתהלל · עלינו אל המבצר אשר אצל העיר והתהלכנו בו לכל עבר · הלא הוא נתון במקום גבוה ולו מגדלי רבים אשר מתחתיהם ועד ראשם בנוים באבני גזית גדולות · וכפי מה ששמענו המגדלי ההם הנם למשמרת אל כל המקומות אשר כביבות הקדש · כי אם יבואו אורבים או המון חילים על העיר לא יוכלו למצוא מנוח בהמה להיות בכל אותם המגדלים אבני קלע וכלי קרב רבים אשר ישיבום על עקב בשתם ולא יגשו · והמבצר הזה הנו על ראש ההר באופן כי כל בניני העיר נמוכים ממנו · ומצורף לזה הנה כל שומרי המגדלי האלה אנשי אמונה שבבר נראו מהם אותות כי אוהבים אל בני העיר תמימה וקיימת · והנה חק להם ולא יעבירוהו שלא יצאו משם כי אם למושרים טובים ומעט מעט ורק בזמנים יקיפו · גם לא כל חרוצה יבוא בשעריו ההמה כי אם הנודע אצלם מתהלך בתומו ואיש בטח · ויהי כאשר יצום חקציו לפתוח לפני האחד עלתים יבישו אחריו בזהירות כפי מה שקרה לי ולעמיתי בבואנו שמה · כי בקושי רב אחרי אשר התפתחנו מכל אזנינו יכולנו הכנס לחוות בדברים הקדושים חרמה · יען אמרו המשמרת הואת היא על שכם אמונתנו · וכלנו אסרנו על נפשנו בשבועה לעמוד תמיד בעיני פקוחות על כל הדברים האלה המסורים לשמרתנו · ועם היותם כחמש מאות אנשי חיל חנה לא יצאו מהם יחד כי אם חמשה לפיעם · כאמרם כי כן צוה הראש אשר יסר את המבצר ההוא מקדם :

מעיר ירושלם

ואמנה העיר בבחינת גדלה היא בינונית ולפי מה שיכולנו לשער היא כארבעה ריס בהיקפה ושוקיה הלא המה על תמונת טיאטראות · בתחתיתם נותים לכדרך

כף רגל אולם האורח סלולה היא בצרם למיעלה · כי מאשר העיר בנויה על הערים דרכיה
נטוות אל עצכן בשפוע · וללכת אל המסלות החן יש כמה מדרגות זו למעלה מזו למען
יוכלו העוברים ללכת קצתם למטה וקצתם למיעלה · וזה נעשה בפרט להבריל בין יחידי
סגולה חנתונים אל החסידות וחקדושה מיתר החמון אשר לא יוכלו יגיע בלבושיהם יען
כי בחקם נטמאו :

וחנה לא על חנם מיסדי העיר חזאת מקדם ציינו אותה במדה הנאותה היא אבל
במועצות ודעת · כי הנה חמחזו הזה טוב מאד ורחב ידים · הלא נוכח שומרון
וכן עד קצה ארץ אדום הוא על הרוב בקיעות ועמקים יעטפו בר · וגם שאריה המרעי אשר
היא הרים וגביעות וצריך עמל אנוש לעבדה ולשכרה הנה להיות אכריה וכורמיה שוקדי
מאד על עבודתם לא תחסר מתת יבולה לשובע · באופן כי הארץ אשר כלה חלקה טובת
ושדה נעבד הלא תיענה את הרגן ואת התירוש עם כל יתר תבואתיה · ואמנה העיר שכבת
הנה משמני הארץ ויושביהן ישליו וישמחו בכל הטוב הנה בחוריהן כשנים וביותר יהיו ויבז
ניעיניהם לשבת בכפרים לעבוד ולמשא · כי כלם נתונים המה לחרוה ולענג באשר יצר
כל אדם מניעריו אל החפץ הזה יטנו · באופן שעבורת האדמה בארץ הלזו רבה היא
באמת ושוקדים יגלית מאד כי על כן רבו בכל המחזו נטעי נעמנים של זית וכל מיני
תבואה וזרעונים עם כרמי חמר ונחילי דבש · ולתמרים ויתר מיני עץ כל פרי אין מכפר ·
גם הצאן והבקר מאליפות מרובבות ומרעיתן דשן ושמן בכל אשר ילכו · וכגלל הרברים
האלה חכמו חשכילו הקדמונים ההמה לציין את תכונת העירים ומרבית הפרזות באופן
שיספיקו ויכתו אל כלם כפי חצורך · ומלבד כל השבע והשפע הרב אשר אמרנו הנה
עוד מיעמר הארץ ההיא טוב מאד באשר הערבים היושבי על גבולם מרבים להביא להם
ראשי בשמים ומבחר אבני אקדח וזהב · כי חנה המקום מקום תבואה וסחורות ורעיר
רבתי חרשים לעשות בכל מלאכה כי לא יחסר כל בה מכל אשר יבא דרך הים · להיות
בכל פאותיה חוף אניות המספיקות לה כל טוב · כחוף אשקלון ויפו ועזה וחולימאידא
העיר חבנויה מקרוב מאת תלמי-המלך ארוננו · והיא על טבור כל הארצות האלה ולא
רחוקה מהם · מלבד שהיא בעצמה מלאה ברכת האלהים כי כלה משקה ובטח בה לב
ישביה כי דבר לא יחסרו · הלא נהר הירדן אשר לא יכזבו מימיו סובב הולך בקצוותיה
ומימי קרם אלפים רבבות שדות יחברכו בו ושפיע גליו יינקו · (גם ממפקר שנים והנה
באו למחוז החוא ממרינות קרובות כמה רבוא אנשים אשר קנו איש לו נחלה מאה צמד
בקר ויתערבו בטובה ·) והנהר הזה הוא כנילוס מצרים אשר קרוב לימי הקציר יגאה
והלך על כל גדותיו וחשקה את הארץ עד גבול תולימאידה כי שם נופל בנהר אחר וממנו
יהיו תוצאותיו הימה · והנה מלבד הנהר הטוב הזה רבו בתחומיה הנמלים מצליחי הישוב
ומהם ישאבו מים בששון כל המקומות אשר על יזה וגליל האוסטי · ופצורף לכל
מהלליה אלה הנה היא בטבעה חזקה ובצורה להיות הרים גבנונים סביב לה · ומצוקותיה
דרכיהם וקושי עלייתם עם בארות השחת ומהמורות חעמקים אשר ביניהם הלא יגרשו
מפניהם כל אויב ואם תחנה עליהם מחנה לא ימצאו אנשי החיל לרגלם מנוח :

והנה אנכי עמך בסדר ספרי חוקת היד לרב המיימוני ז"ל למען תוכל על נקלה למצוא המבוקש מזה הספר ואתחיל מן הספר הששי בעבור אשר משם והלאה נוגע לענייננו:

ספר ששי הוא ספר הטהרה כולל · טבועות א: נדרים ב: נזירות ג: ערכין ד:

ספר שביעי הוא ספר זרעים כולל · כלאים א: מתנות עניים ב: תרומות ג: מעשר ראשון ד: מעשר שני ה: בכורים ו: שמיטה ז:

ספר שמיני הוא ספר עבודה כולל · בית הבחירה א: כלי המקדש ב: ביאת המקדש ג: אסורי מזבח ד: מעשה הקרבנות ה: תמידין ומוספין ו: פסולי המוקדשין ז: עבודת יום הכפורים ח:

ספר תשיעי הוא ספר מעשה הקרבנות כולל · קרבן פסח א: חגיגה ב: בכורות ג: שגגות ד: מחוסרי כפרה ה: תמורה ו:

ספר עשירי הוא ספר טהרה כולל · טומאת מת א: פרה אדומה ב: טומאת צרעת ג: מטמאי משכב ומושב ד: שאר אבות הטומאה ה: טומאת אוכלין ו: כלים ז: מקואות ח:

ועתה אחרי הוריתי אותך את כל זאת אם תרצה שלא להחטיא מהישרת המבוקש בהבנת ציוני זה הספר תדע שהאות הראשון מן חציון ירה על איזה כפר מן הנזברים תמצא מבוקשך · והאות השנית תרשום באיזה פרק מן הספר · והאות השלישית באיזה סימן מן הפרק דרך משל תרצה לבקש באיזה מקום מן המפרשי נזכר מן הדוכן של לוים הנרמז בסימן נ"ר ונ"ח מזה הספר תמצא בציונים מן הכתף · רמ"ם ח א"ו · ח' יורה על ספר עבודה שהוא השמיני · א' על הפרק הראשון מאותו ספר · ו' על הסימן הששי מאותו פרק · וכן יוסיפון ט"ו י"ב ירמוז ספר ט"ו י"ב פרקים וכן תקיש על השאר ולא תבוא לבקש הנה והנה:

והנה לך הלוח מכל הדברים הנכללים בספר זה איש לפי מקומו לא נעדר בכדי האלף בית:

א	דף	סימן
אבני חומות הר מארבעי אמה	יא	א
אבני הר לבנים כשלג	שם	
אולמים חיצונים	יב	יח
אצטבאות באולמים	שם	
אולם חדרומי הרחב	יב	כר
אולמי החצר החיצונה	יד	לו
אכסדראות מאבני שיש	טו	מה
ארון עץ לחצאי השקלים	טו	נב
אמת המים	יט	צר
אולם חבית	כד	קפא
אבן השתית	כז	ריד
ארון העדות	שם	ריה

	דף	סימן
ארגז של בלשתים	כא	רכא
ארון של שברי לוחות	כט	רלד
ארון לספר תורה	שם	רלה
ארון חשדות	ל	א
אבן חשתית	שם	ב
אבן לפני המנורה	לא	יא
אבן למושב ים הנחשת	לב	יז
ב		
בית חבידה	יג	כז
בנים פנימיים	יג	כט
בימה לישיבת חמלך	יד	מא

מפתחות

בית הרשן יח צ
בית המטבחים יט קא
בין האולם ולמזבח יט קח
בית המבשלים כא קכז
בית טבילה במקום חול כב קלג
בית המדרש שם קלח
בתי החליפות כד קיט
בתי הורדת המים כח רכו
בזיכי לבונה ללחם הפנים ל ח
בקר שנים עשר תחת הים לב טו

ג

גובה הר המוריה יא א
גוזטראות לנשים יד לו
גזירי עצים למערכה יח עח
גנזי האולם כה קפב
גפן הזהב שם קפד
גנזי חומות הבית כח רכז
גג הבית כט רמו
גורלות לב כב

ד

דוכן של לוים יו כד
דפוסי לחם הפנים ל ט

ה

הר הבית יג כו

ח

חומות ג׳ סביב להר המוריה יא א
חומה נמוכה במקום מעקה סביב ההר יא ז
חצר האולמים יג כו
חצר החיצונה יג לד
חומה מבדלת בין עזרת נשים לעזרת כהנים יד מג
חצר הפנימי או עזרת כהנים טו מה
חוטמין של מזבח יו סא
חוט של קרא סביב למזבח יו סר
חצוצרות ככף כא קיו
חדר המטות כב קלו
חומת העזרה הדרומית כד קעא
חומה מערבית לעזרה שם קעב
חומת העזרה הצפונית שם קעג
חור קרוב לפשפש שער הר־היכל כו קצר
חלונות ההיכל כו ר
חלתות הדביר כז ריג

ט

טכלא של שיש לכסות השיתין יו סב
טביעות כ׳ר יט צח
טבלא ליעפר חטוטה כו רד
טני לא יו
טבלא של פרשת סוטה לב כא

י

יסוד המזבח יו ס
ים הנחשת יט צז
יסוד ההיכל כד קעה
יציעים סביב לבית כח רכה
ים הנחשת לב יד

כ

כיפות תחת החומה המזרחית להר הבית
אשר תחתיהם עובר נחל קדרון יא ג
כיפין על גבי כיפין עשויים מתחת מישור ההר יא ו
כבש פרה ארומה למזרח ההר יא ט
כבש לדרום ההר לעליית המלך שלמה יא י
כבש לדרום חהר לעיר דוד יב יא
כבש לצפון ההר להכנסת הקרבנות שם יב
כבש לצפון ההר יוצא לרחוב העסקים יב יג
כבש לצפון ההר יוצא למגדל אנטוניאה יב יד
כותל המזרחי נמוך יב כב
כיתות המשמרות כ׳ד יג כז
כסא המלכים טו נא
כיור נחשת למושב המלך שלמה יו נו
כבש המזבח יו ע
כיור בי׳ב דרין יו צב
כיורות הנחשת יט צו
כסאות בריל יט קנ
כני הזהב שבהיכל כו רה
כותל בין קדש הקדשים לקדש שם רו
כרובים על הארון כז ריו
כלונסות סולם הגג כט רם
כלה עורב כט רמה

ל

חכפורת ל נ
הכוז לא יב
הכף לא יז
מעשה הכיורות לב כג

ל

לשכות בנינים הפנימיים יג לב
לשכות סנהדרי קטנה יד לה
לשכת דיר העצים לשכת מצורעים
לשכת הנזירים לשכת בית שמניה יד לת
לשכות כלי שיר יד לט
ל׳ פנחס המלביש כ קו
ל׳ עושי חביתין שם קו
ל׳ גמריה בן צפן שם קח
ל׳ נתן מלך הסרים שם קט
ל׳ בית המהפכת שם קי
ל׳ בית אבן שם קיא
ל׳ בית המוקד שם קיב
ל׳ עובדי הבירה כא קיח
ל׳ הקרבן שם קכא
ל׳ המלח שם קכב

ל׳ בית חפרוה שם קכג
ל׳ חמריהן שם קכד
ל׳ בית הטבילה שם קכה
ל׳ לאכילת הקרבנות שם קכו
ל׳ הגזית שם קכח
ל׳ תנולה כג קכט
ל׳ פלחדרין שם קל
ל׳ בית אבטינס שם קלא
ל׳ בית אבטינס אחרת שם קלב
ל׳ לאכילת הקרבנות שם קלד
ל׳ הקרבן שם קלז
ל׳ המגינים שם קלח
ל׳ הכלים שם קלט
ל׳ הפרוכות שם קמ
ל׳ הפרוכות אחרת שם קמא
ל׳ יוחנן בן אלישיב שם קמב
ל׳ טוביה שם קמג
ל׳ בני חנן בן יגדליהו שם קמד
ל׳ השרים שם קמה
ל׳ מעשיהו בן שלום כג קמו
ל׳ ברק הבית שם קמז
ל׳ כלי שרת שם קמח
ל׳ נרבת הכלים שם קמט
ל׳ החשאים שם קן
ל׳ הלולבין שם קנא
ל׳ בגדי כהונה שם קנב
ל׳ בית האוצר שם קנג
ל׳ מעשר הלוים שם קנד
ל׳ מעשר הכהנים שם קנה
ל׳ הבכורים שם קנו
ל׳ התרומה שם קנז
ל׳ השלחנים שם קנח
ל׳ כרך ר׳ בית שם קנט
ל׳ העצים שם קס
ל׳ התרופות שם קסא
ל׳ החרמים שם קסב

ל׳ כהן משוח מלחמה שם קסג
ל׳ הכהן שם קסד
ל׳ אנשי מעמד שם קסה
ל׳ הממונים שם קסו
ל׳ בתי הקרשים שם קסז
ל׳ השוערים שם קסח
ל׳ קורא בן ימנח שם קסט
ל׳ החניות שם קע
לשון של זהורית כה קפט
לולים אשר לבית כו קצה
לולים בקרקע העליה כט רלו

לוחות העזרות ל ה

מ

מנרש ההר סביב לו יב טו
מגדלים ג׳ על האולמים יב כא
מעלות סביב לבנינים מחוצה יג לא
מגדלים על חומות הבנינים פנימיים יג לג
מעלות ט״ו כחצי גורן יד מב
מעלה מבדלת בין עזרת ישראל לעזרת כהנים טו נג
משוררים על הדוכן יו נה
מזבח העולה שם נט
מקום המערכה שם סה
מקום הילון רגלי הכהנים יז כז
מקום המלח על כבש המזבח שם עב
מקום לאברים על הכבש שם עג
מלח לשלא יעמדו רגלי הכהני׳ יז עד
מלח בקרן דרומי מזרחי של מזבח שם עה
מערכה של זבחים שם עז
מערכת הקטורת יח עט
מיערכה של אש תמיד יח פ
מיערכה של יום כפור שם פא
מגרפות שם פג
מולגות שם פה
מזרקים שם פז
מרביות של ערבה שם פח
מחתת הכסף שם פט
המוכני שם צג
מוסך השבת יט צה
מקום מופנה שם קב
מבוא השער לבית המוקד כא קו
מעלות האולם י״ב כד קעד
מלתראות על שער האולם כד קפ
מושב הנשיא תוך האולם כה קצא
מקום הקרש כו קצו
מנורות הזהב כו רב
מזבח הקטורת שם רג
מקום קודש הקדשים כז רפ
מיין נובע מן הדביר שם ריז
מטה אהרן כח ריט
מיזקה כט רמד
מקום אחורי בית הכפורת שם רמו
מעשה חלות לחם הפנים ל׳ י
מיעשה המנורה לא ז
מזבח הקטורת לא יד
מכתשי הזהב שם יח
מטה אהרן לב ב

נ

נחל קדרון עובר תחת כיפות החומה
המזרחית להר הבית יא ג
נברשת הזהב כה קפח

ס

סורג יג ל
סנהדרי קטנה על שער התחתון יד לה

מפתחות

מנהרתי קטנה על שער ניקנור יד מר
סובב המזבח יו סג
ספלים ב' לניסוך יז כט
סירות נחשת יח פו
סיפון הבית כו קצח
סיפון הרביר כז ריא
סיפון העלייה כט רלח
סמני הקטורת א' לא טו

ע

עמקים עמוקים סביב להר חמורה יא א
עזרת ישראל טו נ
עזרת כהנים יו נו
עמודים ננסים יט ק
עטרות הזהב בה קפו
עליית ההיכל בט רלא
ענן כבוד ה' ל ד

פ

פינות חומות ההר יא ב
פרוכות שערי המזרח טו מט
פככתר יח פד
פשפש מבית המוקד לעזרה כא קטו
פני בנין ההיכל כד קיט
פרוכת שער ההיכל כה קצ
פשפש הדרומי לפתח ההיכל כה קצב
פשפש הצפוני גם כן כה קצג
פרוכת שער הרביר כז רח
פתח הלול כח רכח
פתח העלייה כט רל
פרוכות שתים בעלייה כט רלג
פתח גג הבית כט רמא
פי צינורת המים שם רמב

צ

צד המערבי מהר הבית בארבע' שבילים יא ד
עם מעלות יח עז
צדדי המערכה של זבחים כח ריח
צנצנת המן כט רמד
צינורות המים לא יג
צלוחית השמן לב יט
צנצנת המן

ק

קרקע עזרת נשים יד מ
קילפי כלי לגורלות יו נח
קרנות המזבח יז כו
קרקע הבית כו קצז
קרקע הרביר כז רי
קרן שמן המשחה כח רכ
קורת הזהב שם רכג
קרקע העליה כט רלו

ר

רבובה בכבש המזבח יז עא
הרובידין כ קיג
ראשי פשפשין כא קיר
ראשי פשפשין אחרים כט רלב

ש

שערים ארבעה מצד המערבי להר הבית יא ח
שער למלך שלמה יב יז
שער למגדל אנטוניאה יב יז
שקופים אטומים לאולמים יב יח
שערים חמשה לאולמים החיצונים שער שושן · שער טרי · שער קיפונוס · יב יט
ב' שערי חולדה
שקוף שער טרי יג
שיערי העזרה ז' יג
שער התתתון יג
שיערי הנשים יד
שער ניקנור יז
שלל הגוים
שיערי עזרת כהנים שבעה טו
שיתין של מזבח יו
שלחנות שתים יז
שלחנות שמנה יט
שער הניצוץ בא
שער האולם כד
שני עמודי הנחשת יכין ו כד
שלחנות ב' תוך האולם כח
שרשרות הזהב בתקרת האו
שם
שער ההיכל כה
שלחנות הזהב ב
שער הרביר כ
שלחן הפנים

ת

תאי השערים
תבנית העיר שושן שנ
תקרת ההיכל כו
תפוח המזבח יז
תפות הרשן יח
תקרת הרביר כז
תאים כ"ח סביב לבית כח
תקרת העלייה כט

תם ונשלם שבח לאל בורא עולם